Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 27 (1638) 1981 LIEPOS-JULY 2 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 35 ct.

Ženklus skaitant

Kongresai, konferencijos, seminarai, suvažiavimai yra kiekvienos organizacijos gyvybės ženklas. Draugija, kuri susirenka tiktai labai retomis progomis, yra nykstanti, popierinė, galbūt palaikanti tradicijas, bet jau neįstengianti pajudėti naujiem žygiam. Š. Amerikoje, kur demokratinio pobūdžio organizacinis gyvenimas yra labai aktyvus, įvairiausių organizacijų suvažiavimai yra dažnas reiškinys. Nuo tokio organizacinio judėjimo neatsilieka ir lietuviai. Jų organizacijų suvažiavimai nuolat vyksta viešbučiuose arba savose salėse. Tai kolektyvinė tėkmė, kurioje dalyvauja aktyvioji mūsų išeivijos dalis. Ton tėkmėn šią vasarą jungiasi ir ateitininkai su savo kongresu š.m. rugsėjo 4-7 dienomis Čikagoje. Juo norima paminėti Ateities sąjūdžio septyniasdešimtmetį. Tasai sąjūdis prasidėjo prieš 70 metų carinėje okupacijoje kukliu "Ateities" žurnalu, pradėjusiu pirmuosius žingsnius Kaune. Per 70 metų anas kuklus žurnalas drauge su visu sąjūdžiu išaugo į pajėgią organizaciją, turėjusią žymios įtakos Lietuvą laisvinant, ją atkuriant ir dabar vėl už jos laisvę kovojant. Dėlto šis kongresas bus proga žvelgti praeitin, dabartin ir ateitin, bandant skaityti, suprasti laiko ženklus ir pasirinkti atitinkamą kelią.

LENGVA žvelgti praeitin, kur visi ženklai jau aiškūs, iššifruoti. Belieka juos skaityti ir naudotis, t.y. pagal Lietuvos himno žodžius, semtis stiprybės iš laimėjimų, mokytis iš pralaimėjimų. Sunkesnis yra uždavinys skaityti dabarties ženklus, mojančius ateitin. Jie nėra tokie ryškūs kaip praeityje likę ženklai ir dėlto nevisuomet lengva susiorientuoti bei pasukti ateitininkijos vairą tinkama linkme. Dėlto kongresuose ir bandoma giliau pažvelgti į gyvenamą laiką, į jo reikalavimus ir nužymėti būsimos veiklos gaires. Ateitininkų principai, tiesa, nuo pat pradžios yra nepajudinami. Dievas ir Tėvynė per "visa atnaujinti Kristuje" buvo pagrindinės atramos ištisoms kartoms. Tačiau kiekvienas laikotarpis iškelia savitus reikalavimus. Carinės okupacijos laikotarpyje, kai siautė nihilistinė ir ateistinė dvasia, šalia rūpesčio Lietuvos laisve, reikėjo kovoti už krikščionybės išlaikymą lietuvio sieloje. Atkuriant nepriklausomą Lietuvos valstybę, reikėjo kraujo aukos ir didelių pastangų iš pelenų atstatant gerokai sunaikintą kraštą. Nepriklausomoje Lietuvoje, kai pražydo tautinis sąmoningumas, bet ėmė gesti krikščioniškumas, ateitininkija, apsišarvavusi mokslu, išėjo lietuviškon arenon kovoti už dvasines-religines vertybes. Žlugus nepriklausomai Lietuvai, teko susidurti su naujais reikalavimais.

ŠIS TREČIASIS laikotarpis yra visai skirtingas, ir jo ženklai kitokie. Su nepriklausomos Lietuvos žlugimu ateitininkai neteko žemės, kurioje telkėsi visas veikimas. Dauguma jų atsidūrė išeivijoje be medžiaginės atramos. Reikėjo pirmiausia rasti tokią atramą, įgalinančią gyventi, o paskui veikti. Laimei, šis procesas ateitininkijos nesužlugdė — ji atsigavo, persitvarkė ir sutelkė organizacines savo pajėgas į vieną bendrą federaciją moksleivius, studentus ir sendraugius. Visi jie yra atsidūrę ties dabarties reikalavimu — išlikti ištikimais Dievui ir Tėvynei bei užtikrinti organizacinį tęstinumą. Tai pagrindinis dabarties ženklas, apie kurį telkiasi ir kiti. Nevisi jie vienodai aiškūs. Ypač neaiškūs tie laiko ženklai, kurie turi rodyti kelią ateitin. Vyresnioji karta, atsirėmusi į praeitį, yra pakankamai atspari, bet jaunoji karta, užaugusi be Lietuvos, to atsparumo dar neturi. Paruošti jaunąją kartą kovai už Dievą ir Lietuvą yra didysis šio laikotarpio uždavinys. Jis nėra lengvas. Įkvėpti jaunajai kartai ateitininkišką, vilties pilną dvasią įmanoma tiktai dinamišku lietuviškai krikščioniškos širdies dvelkimu. Principus, nuostatus, paragrafus galima išmokti, bet vidinė dinamika turi ateiti iš paties jaunimo širdžių. Tad šio kongreso užmojis turėtų būti ne vien svarstyti, diskutuoti problemas, laiko ženklus, bet ir pažadinti širdžių dinamizmą. **Pr. G.**

Toronto Lietuvių Vyrų Choras "Aras", vadovaujamas V. Verikaičio (prie pulpito), įdainuoja plokštelę specialioje studijoje. Plokštelės išleidimui šiuo metu renkamos aukos. Nuotr. O. Burzdžiaus

PRANEŠIMAS IŠ V. VOKIETIJOS

Sibiras, Prūsija ir Lietuva

Spaudos konferencija Bonnoje apie sibirinius trėmimus ir demonstracija ▪ Rytų Prūsijos paroda — nepalanki Lietuvai ▪ Šveicaras apie Žuvinto draustinį Lietuvoje

Ryšium su Baltijos valstybių gyventojų masinių trėmimų 40 metų sukaktimi Baltiečių Draugija surengė š.m. birželio 11 d. Bonnoje spaudos konferenciją. Ją pradėjo draugijos garbės pirmininkas dr. Eugen Gerstenmeier, buvęs Vokietijos parlamento pirmininkas. Jis savo žodyje pabrėžė, kad gyventojų deportacijos prasidėjo dar tuo metu, kai Maskvos užimtuose kraštuose viešpatavo taika ir tuoj po to, kai, pagal oficialią statistiką, 99% gyventojų pritarę sovietiniam režimui. Kalbėtojas nurodė, kad, užimdama karinėmis pajėgomis Baltijos pajūrio kraštus, Maskva pasinaudojo Stalino-Hitlerio slaptu susitarimu. Dr. Gerstenmeier pastebėjo, kad pasibaigus karui, masinės deportacijos dar padidėjo, pasiekdamos pasibaisėtiną apimtį.

Konferencijos dalyvius su padėtimi Lietuvoje supažindino diplomatinės tarnybos narys dr. A. Gerutis, atvykęs iš Berno į Bonną. Jis pabrėžė, kad Lietuvoje išeina daugiau nei kitur pogrindžio leidinių, kuriuose iškeliama režimo savivalė ir nesiskaitymas su pačių sovietų veikiančiais įstatymais. Kalbėtojas taip pat paminėjo paskutinuoju laiku Lietuvoje sovietinių teismų žiaurius sprendimus prieš vietinius gyventojus ir nuteistųjų įkalinimą Sovietų Sąjungos gilumoje, tūkstančius kilometrų nuo gimtojo krašto.

Būklę Estijoje nušvietė dr. O. Aule, Baltiečių Draugijos pirmininkas ir Pasaulio Estų Tarybos Europos biuro narys, o apie padėtį Latvijoje papasakojo J. Kadelis, Laisvųjų Latvių Pasaulinės Sąjungos atstovas Europoje.

Vokiečių televizijos bendradarbiai padarė spaudos konferencijos nuotraukų ir pasikalbėjimą su dr. E. Gerstenmeieriu. Spaudos atstovams buvo įteiktas dr. A. Geručio, dr. O. Aulės ir J. Kadelio pasirašytas komunikatas, kuriame glaustai atpasakotos gyventojų masinės deportacijos, nušviesta dabartinė padėtis susovietintose Baltijos respublikose.

Protesto demonstracija

Tą pat dieną, kai vyko spaudos konferencija, Bonnoje buvo surengta didelio dėmesio susilaukusi demonstracija prieš gyventojų deportacijas iš Baltijos valstybių. Pačioje judriausioje aikštėje ties katedra latvių grupė visą valandą (nuo 11 iki 12 val.) nešiojo apie 20 metrų ilgio drobę, kurios vienoje pusėje atspausdintas įrašas: "40 metų deportacijų Sovietų Sąjungoje: reikalaujame laisvės visiems politiniams kaliniams." Antroje drobės pusėje įrašyta: "Estijoje, Latvijoje, Lietuvoje deportuota 1940-41 m. 130.000; 1948-1949 — 370.000; 1950-81?" Drobę su įrašu nešiojo latvių gimnazijos Muensteryje mokiniai. Demonstracijos nuotraukas padarė vokiečių televizija.

Tendencinga paroda

Iki birželio 19 d. Bonnoje vyko paroda, skirta Rytų Prūsijai. Parodos vadovaujomoji mintis: "Rytų Prūsija — kraštas, davęs vardą Prūsijai". Parodoje išstatyti rodiniai vaizduoja krašto gamtą, žmones, istoriją, kultūrą, švietimą, ūkį ir t.t.

Parodos tendencija aiškėja iš parinktų eksponatų: lankytojas turi susidaryti nuomonę, kokia palaima į kraštą atėjo, kryžiuočių ordinui atnešus krikščionybę, o įkandin sekusi vokiečių kolonizacija sudarė tvirtą pagrindą medžiaginei ir dvasinei gerovei.

Praeitis perteikta tendencingai, daugelis dalykų iškreipta, o dar daugiau — nutylėta. Jau nekalbant apie kiekvienam objektyviam istorikui žinomą kryžiuočių ordino vaidmenį (tikėjimo platinimą ugnimi ir kardu bei germanų ekspansiją į rytus), krinta į akį pvz. ta aplinkybė, kad parodoje suminėti vokiečių rašytojai, kilę iš Rytų Prūsijos, tačiau nėra Kristijono Donelaičio. Iš parodos nematyti, kad pirmoji knyga lietuvių kalba atspausdinta (neatsitiktinai!) Karaliaučiuje. Bergždžias darbas būtų buvęs jieškoti parodoje Prūsijos švietimo ministerio A. Falko potvarkio, kuriuo iš mokyklų pašalinta lietuvių kalba. Tam potvarkiui kitais metais sueis 100 metų!

Iš naujausių laikų istorijos nubrėžtos Vokietijos sienos 1937 metų, bet tokiu būdu, kad Klaipėdos kraštas lieka Vokietijoje. "Lansdsmannschaft Ostpreussen" vadovas, parlamento narys dr. O. Hennig, parodos lankytojams dalinamoje informacijoje pabrėžia, kad siena su Lenkija ir Lietuva priklausanti prie seniausių, šimtmečiais nepakitusių sienų Europoje. Bet jis nutyli, kad ta pati garbinamoji Prūsija godžiai dalyvavo Lietuvos-Lenkijos valstybės dalybose (Užnemunė!), jau nekalbant apie pakartotinus užmojus paglemžti Lietuvą (ir ne tik ją) pirmojo ir antrojo pasaulinio karo metu.

Parodą surengė "Landsmannschaft Ostpreussen" Bavarijos krašto atstovybėje Bonnoje. Bavarija neseniai sutiko globoti Rytprūsių vokiečių organizaciją "Landsmannschaft Ostpreussen". V. Vokietijoje naujai pastebimas susidomėjimas Prūsija, panaikinta nugalėtojų valstybių 1947 m. Berlyne rengiama didžiulė Prūsijos paroda.

Žuvinto draustinis

Šveicarų ornitologinių draugijų sąjungos organas "Voegel der Heimat" birželio mėn. numeryje paskelbė ilgą straipsnį apie Žuvinto draustinį Lietuvoje (tarp Marijampolės ir Simno). Autorius dr. F. Robiller iš Weimaro, R. Vokietijoje, sakosi jau antrą kartą lankęs šį gamtos apsaugos draustinį, kurį jis vadina Lietuvos ornitologų Mekka. Draustinio įkūrėjas profesorius Tadas Ivanauskas esąs Lietuvoje pasidaręs net legendarine asmenybe.

Dr. Robiller supažindina skaitytojus su Žuvinto ežero atsiradimo istorija ir jo būdingomis savybėmis. Dėl savo seklumo (vidutinis gylis 67 cm.), vešlios augalijos bei zooplanktonų gausumo draustinyje telkiasi apie 20 ančių rūšių. Žuvintas ypač pagarsėjęs gulbėmis nebylėmis. Iš viso Žuvinto ežere (paviršius užima 1039 ha), jį supančiose pelkėse (2.881 ha priklauso prie draustinio) ir 1.211 ha gretimame miške susektos 247 paukščių rūšys (iš viso Europos žemyne priskaitoma apie 450 rūšių), kurių 130 rūšių ten peri. Tarp Žuvinto draustinyje aptinkamų ar ten perinčių rūšių yra daug paukščių, kurie dėl jų retumo bei nykimo įtraukti į "raudonąją knygą". Tokie yra pvz. juodasis gandras, gervės, sakalai keleiviai, jūrų ereliai, baubliai, didžioji kuolinga, baltaskruostė žuvėdra ir kt.

Autorius apibūdina Žuvinto draustinį kaip vienkartinį gamtos kampelį, kur veša reti augalai ir gyvena ir veisiasi daug gyvūnų, ypač paukščių. **Dr. A. G.**

KANADOS ĮVYKIAI

Pakėlė sau algas

Spauda labai šaltai sutiko algų padidinimą Ontario parlamentarams ir vyriausybės nariams, nes jis vidutiniškai siekia net 23%. Algų padidinimą paruošia tam tikslui 1979 m. sudaryta speciali komisija. Pernai premjero W. Davis alga buvo padidinta 9,9%, o parlamentarų — 8,3%. Ta komsija šiemet parlamento algas pasiūlė padidinti nuo $24.500 iki $30.000, bet premjero W. Davis vyriausybė prie šio pakėlimo pridėjo ir neapmokestinamos $8.000 sumos padidinimą iki $10.000. Tai bene labiausiai suerzino provincijos gyventojus, kuriems paskutinis biudžetas padididno Ontario pajamų mokestį iki 50% federacinio pajamų mokesčio. Kiekvienam kyla klausimas, jeigu mes turime daugiau mokėti, kodėl privilegija šioje srityje padidinama parlamentarams? Kritiškai buvo sutiktas premjero W. Davis algos pakėlimas 15,8% nuo $68.000 iki 79.000, opozicijos vado S. Smitho — 17% nuo $57.000 iki 67.000, socialistų vado M. Cassidy — 26,4% nuo $42.000 iki $53.000. Ministerių algos nuo $53.500 pakeliamos iki $63.300. Parlamento pirmininkas prie savo parlamentinės padidintos $40.000 algos gavo papildomą $17.200 priedą. Toks parlamentarų bei vyriausybės narių pasirūpinimas savimi bus prisimintas svarstant naujas darbo sutartis su valdžios tarnautojų unijomis. Jų vadai atvirai sako, kad panašaus atlyginimų padidinimo turi teisę reiklauti ir žemesnieji valdžios tarnautojai.

Ontario vyriausybė nutarė sumažinti namų apšildymo išlaidas visiems pensininkams ir toms Ontario šeimoms, kurių apmokestinamas metinis uždarbis yra žemiau $6.000. Trejų sekančių metų laikotarpyje šiam tikslui bus išleista $125 milijonai. Esą tamę laikotarpyje namo apšildymui alyva teks išleisti jo slėptuvę. Norvegijoje gyvenantis kurdų išeivių vadas D. Kilicas teigia, kad A. Bani-Sadras yra pas kurdus, vedančius kovą prieš R. Chomeinio režimą. Vietą danguje žadantys mahometonų dvasiškiai nuo A. Bani-Sadro dingimo dienos nuteisė ir sušaudė apie 50 asmenų, kurių eilėse buvo nemažas skaičius pasislėpusio prezidento bendradarbių ir šalininkų. Britanijos Londone veikiančios organizacijos "Amnesty International" duomenimis, kruvinasis ajatolos R. Chomeinio režimas jau yra sušaudęs 1.600 iraniečių nuo savo įsigalėjimo dienos. Didžioji egzekucijų dalis buvo grynai politinio pobūdžio. Tad visiškai nenuostabu, kad režimo būstinėje Teherane sprogusi bomba nužudė kruvinąjį teisėją ajatolą M. Beheštį su maždaug 60 kitų veikėjų.

(Nukelta į 8 psl.)

Pasaulio įvykiai

ATSTOVŲ DAUGUMĄ PRANCŪZIJOS PARLAMENTO RINKIMUOSE gavo prez. F. Mitterando socialistų partija, su savo sąjungininkais laimėjusi 289 vietas. Dešiniosios grupės, turėjusios 274 atstovus, šį kartą parlamentan grįžo tik su 147-niais. Komunistų skaičius nuo 86 sumažintas iki 42. Prez. F. Mitterandas su nežymiais pakeitimais paliko tą patį premjero P. Mauroy ministerių kabinetą, jin įjungdamas keturis komunistus. Tai yra pirmas toks žingsnis nuo 1947 m. gegužės 5 d., kai komunistai buvo pašalinti iš koalicinės vyriausybės už pasipriešinimą Marshallo planui, teikusiam ekonominę pagalbą nuo karo nukentėjusiai V. Europai. Šį kartą prez. F. Mitterandas jiems patikėjo keturias mažesnės reikšmės ministerijas: susisiekimo — kompartijos vado G. Marchaiso pavaduotojui Ch. Fitermanui, sveikatos — J. Ralitui, profesinio auklėjimo — M. Rigoutui, administracinių reikalų — A. Le Porsui. Sakoma, kad iš kompartijos buvo gautas įsipareigojimas atsisakyti ligšiolinės prosovietinės linijos Afganistano, Lenkijos ir V. Europos saugumo reikaluose. Iš tikrųjų komunistų įsileidimas valdžion buvo padarytas dėl jų kontrolėje esančių didžiųjų darbo unijų, kurių parama yra būtina socialistinėms reformoms. Komunistų pažadais nepasitiki JAV prez. R. Reaganas, tuojau pat pas prez. F. Mitterandą pasiuntęs savo viceprez. G. Bushą. Susirūpinimas jaučiamas ir Atlanto Sąjungos vadovybėje, kur atvirai kalbama, kad teks sustabdyti slaptų dokumentų perdavimą Prancūzijos vyriausybei, nes jie komunistų dėka gali pasiekti Maskvą.

Bendri manevrai

Pietinėje Lenkijoje bendrus manevrus pradėjo sovietų ir lenkų kariuomenės daliniai, vėl sukeldami gandus apie galimą invaziją. Sovietų Sąjungą gali sugundyti liepos 14 d. įvyksiantis lenkų kompartijos kongresas, galintis atnešti dar daugiau Maskvai nepriimtinų reformų. "Solidarumo" unijos vadas L. Walensa, kalbėdamas Varšuvoje, perspėjo narius vengti išsišokimų, susietų su provokaciniais veiksmais. Provokacija jis laiko pastaruoju metu pagausėjusį paminklų sovietų kariams išniekinimą. Dėl galimos invazijos gerokai padidėjo lenkų pabėgėlių skaičius Austrijoje. Vidaus reikalų min. J. Radharterio pranešimu, per pirmuosius penkis mėnesius šiemet buvo susilaukta 4.000 pabėgėlių iš Lenkijos, o per dvi pirmąsias birželio savaites jų skaičius staiga padidėjo 1.300. Austrijos vyriausybė buvo priversta paprašyti finansinės paramos iš Ženevoje veikiančios tarptautinės organizacijos. Austrija dabar jau turi apie 10.000 pabėgėlių iš R. Europos.

Vieta danguje?

Ajatolos R. Chomenio režimas tebejieško dingusio prez. A. Bani-Sadro. Miestų gatvėse yra paskleisti plakatai su jo nuotraukomis, žadantys garantuotą vietą danguje asmeniui, kuris išduos jo slėptuvę. Norvegijoje gyvenantis kurdų išeivių vadas D. Kilicas teigia, kad A. Bani-Sadras yra pas kurdus, vedančius kovą prieš R. Chomeinio režimą. Vietą danguje žadantys mahometonų dvasiškiai nuo A. Bani-Sadro dingimo dienos nuteisė ir sušaudė apie 50 asmenų, kurių eilėse buvo nemažas skaičius pasislėpusio prezidento bendradarbių ir šalininkų. Britanijos Londone veikiančios organizacijos "Amnesty International" duomenimis, kruvinasis ajatolos R. Chomeinio režimas jau yra sušaudęs 1.600 iraniečių nuo savo įsigalėjimo dienos. Didžioji egzekucijų dalis buvo grynai politinio pobūdžio. Tad visiškai nenuostabu, kad režimo būstinėje Teherane sprogusi bomba nužudė kruvinąjį teisėją ajatolą M. Beheštį su maždaug 60 kitų veikėjų.

Grįžo ligoninėn

Peraugšta kūno temperatūra popiežių Joną Paulių II grąžino Gemellio ligoninėn, kur jam buvo padaryta gyvybę išgelbėjusi operacija. Gydytojai konstatavo, kad temperatūros padidėjimas nieko bendro neturi su operacija. Įtariamas virusas, kuris jo organizman galėjo patekti su kraujo transfuzija. Temperatūra su vaistų pagalba vėl grįžo į normalų lygį, tačiau Jonui-Pauliui II ligoninėje teks praleisti keletą savaičių. Šį kartą jam yra leidžiama priimti lankytojus.

Pripažino kaltu

Pilietybės teismas Klevelande nutarė ją atimti iš ukrainiečio J. Demjaniuko, apkaltinto priklausymu SS daliniams, kalinių naikinimu Treblinkos ir Sobiboro stovyklose. Jis buvo teisiamas ne dėl padarytų nusikaltimų, bet dėl suklastotų duomenų, priimant JAV pilietybę. Priklausymą SS daliniams patvirtino archyvuose rasta kortelė, kraujo rūšies ženklas pažastyje. J. Demjaniukas prisipažino priklausęs esesininkams, bet sakosi nieko bendro neturėjęs su koncentracijos stovyklomis, nors jį atpažino Treblinkoje gyvi išlikę liudininkai. Jis esąs tas pats ukrainietis, kuris tada ten buvo vadinamas Ivanu Žiauriuoju.

Šiame numeryje:

Ženklus skaitant
Ateitininkų kongresas, kuriam rūpi laiko ženklai
Sibiras, Prūsija ir Lietuva
Pranešimas iš V. Vokietijos mūsų bylą liečiančiais klausimais
Seinų lietuvių reikalu
Laiškas, skirtas Seinų bazilikos klebonui Rogowskiui
Gyventų dienų prisiminimai
Prof. V. Biržiškos atsiminimai, išleisti atskira knyga
Vyskupo sukaktis ir svečiai iš Lietuvos
Pranešimas iš Romos apie vyskupo A. Deksnio sukaktį
Kur einame, ko siekiame?
Atsiliepimas į J. Kojelio straipsnį "Rūpesčiai dėl rūpesčių"
Pokalbiai su laureatais po iškilmės
JAV Lietuvių Bendruomenės kultūros tarybos premijos
Švenčiame, dirbame, laidojame
Mūsų bendradarbės informacija apie Kolumbijos lietuvius
Opera "I Lituani" – Lietuviai
Sėkmingi Čikagos Lietuvių Operos paruošti spektakliai
Lituanistinės knygos bibliotekose
Kantautų parengtas papildomasis bibliografijos tomas

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $15, pusmetinė — $8. Rėmėjo prenumerata $20.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland – Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $15.00 per year, $8.00 per 6 months. Deadline for advertisements —Thursday. Second class mail registration number 0509.

Seinų lietuvių reikalu

Seinų parapijoj yra apie 3.000 lietuvių. Jiems betgi neleidžiamos lietuviškos pamaldos parapijos šventovėje — bazilikoje. Jei sekmadienį po (lenkišku) Mišių tikintieji susirinkę šventovėje bando giedoti lietuviškai, per magnetofoną paleistas triukšmas visiškai nustelbia žmonių balsus. Visa tai trukdo religinį lietuvių gyvenimą ir iššaukia daug susikirtimų tarp lenkų ir lietuvių net pačioje šventovėje. Viso pasaulio lietuviai trokšta ir linki, kad tokia nemaloni lietuvių padėtis savoj parapijoje būtų pozityviai išlyginta. Ta linkme kun. Pr. Gavėnas, salezietis, yra padaręs žygių Seinuose ir kitur. Iš Seinų į Braziliją jam atėjo šis laiškas (1981. IV. 28):

"Mes, Seinų lietuviai, sveikiname Jus ir iš visos širdies dėkojame už Jūsų padarytą didvyrišką žygį, įteikiant laišką Šv. Tėvui. Tą laišką skaitė ne tik Seinų lietuviai, bet ir viso pasaulio lietuviai, nes jis buvo išspausdintas TĖVIŠKĖS ŽIBURIUOSE. . . Aš asmeniškai Jums dėkoju ir už nuotrauką, kuri, kaip istorinis dokumentas, išliks mūsų atmintyje, primindamas mums Jūsų atliktą didelę paslaugą lietuviams, kokios dar niekas nepadarė per visą priespaudos laikotarpį".

Betkas su didesne diplomatija ir augštesne įtaka padarytų ir, aišku, padarys daug daugiau. Iš savo pusės kun. Gavėnas pasiuntė Seinų klebonui kun. St. Rogowskiui tokio turinio asmeninį laišką (1981. V. 21):

Prašau priimti geriausius sveikinimus iš Brazilijos ir šią informaciją.

Čia, Sao Paule, rengiame MALDOS DIENĄ UŽ LIETUVĄ, minėdami Lietuvos tautžudystės 40-metį (1941. VI. 14-15). Brazilijos vyskupų konferencijos skeretoriatas pasiuntė kiekvienam Brazilijos vyskupui (o jų yra 294) laišką, prašydamas rengti tokią Maldos Dieną už Lietuvą kiekvienoj vyskupijoj, galimai tą pačią birželio 14. Čia, Sao Paule, tą dieną laikys Mišias katedroj ir kalbės apie Lietuvą pats Sao Paulo arkivyskupas kardinolas Dom Paulo Evaristo Arns. Mes, lietuviai, katedroj melsimės, giedosim ir net atliksime skaitymus lietuviškai. Taip pat kviečiam kitų etninių grupių atstovus viešai melstis už Lietuvą savo kalba.

Į šią Maldą už Lietuvą įtraukiam, aišku, ir Suvalkų trikampio lietuvius, ypač seiniečius. Būtume labai dėkingi, jei ir pati Seinų parapija surengtų tokią Maldos Dieną už Lietuvą. Juk Lietuva — vienintelė katalikiška šalis toj nelemtoj Sovietų Sąjungoj. Viso pasaulio katalikai turi ją prisiminti nors savo malda!

Noriu dargi Jus informuoti, kad čia, Sao Paule, turim **asmeninę-tautinę lietuvių parapiją.** Čia kasdien laikomos Mišios lietuviškai pačioje parapijos būstinėje, o sekmadieniais — 11-koj kitų vietovių, nes lietuviai yra pasklidę po visą 12-kos milijonų didmiestį. Šios pamaldos laikomos lietuviškai brazilų šventovėse ar koplyčiose. Čia žmonės meldžiasi, gieda, atlieka visas savo religines apeigas lietuviškai. Esant reikalui, kviečiamas lietuvis kunigas ir šiokiadieniais — ligoniams, laidotuvėms, sutuoktuvėms, krikštui ir pan.

Tokias tautines parapijas ar misijas turi ir visos kitos etninės grupės: lenkai, slovakai, vengrai, vokiečiai, kiniečiai, japonai. . . kur visos apeigos atliekamos jų gimtąja kalba. Taip yra ir kitose šalyse.

Kaip tik dėlto ne tik mes, lietuviai, bet ir sveikai galvojantys lenkai bei kiti tikrai negalim suprasti, kodėl TIK SEINUOSE (bazilikoje) lietuviams melstis, giedoti, atlikti savo religines apeigas lietuviškai — NEGALIMA!

Mes meldžiamės ir šia intencija: kad ir Seinuose lietuviai atgautų laisvę garbinti Dievą savo tėvų kalba.

Jūsų brolis Kristuje

kun. Pranas Gavėnas, SDB,

Šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas

Organizacijų atstovų sudarytas komitetas Čikagoje dailininko Adomo Varno paminklui statyti. Komiteto pareigūnai: pirm. D. ADOMAITIS, vicepirmininkai — T. BLINSTRUBAS ir D. PETRUTYTĖ, ižd. ST. VANAGŪNAS, sekr. A. RŪGYTĖ. Paminklo projekto komisija: pirm. M. ŠILEIKIS, nariai — B. MORKŪNIENĖ, J. TRIČYS, A. KERELIS. Aukas paminklui siųsti: St. Vanagūnas, 6454 So. Washtenaw Ave, Chicago, IL 60629 USA

Gyventų dienų prisiminimai

Profesoriaus Viktoro Biržiškos išgyvenimai revoliucijos dienomis Petrapilyje

J. VAIČELIŪNAS

1980 m. iš spaudos išėjo prof. Viktoro Biržiškos atsiminimai iš revoliucijos dienų 1917-1920 m. Petrapilyje — "Gyventų dienų prisiminimai". Nors bolševikinė revoliucija visam pasauliui gerai žinoma, bet šie autentiški prof. V. Biržiškos atsiminimai yra tuo svarbūs ir įdomūs, kad parašyti lietuvio inteligento, kuris pats pergyveno bolševikų revoliuciją Petrapilyje. Prof. V. Biržiška mirė 1963 m. Čikagoje. Tie atsiminimai buvo numatyti išleisti po 15 metų nuo jo mirties. Faktinai jie išleisti 1980 m.

Prof. V. Biržiška rašo, kad 1917 m., Rusijos carui Mikalojui II atsisakius nuo sosto, krašto valdymą perėmė laikinoji vyriausybė su kunigaikščiu Lvovu priešakyje. Vyriausybė buvo neaktyvi, todėl bolševikai turėjo laisvę. Jie agitavo darbininkus ir kareivius, žadėdami jiems aukso kalnus, jei jie prisidės prie laikinosios vyriausybės nuvertimo. Iš Šveicarijos grįžęs Leninas beveik kasdien kalbėdavo iš Kšesinskaitės rūmų balkono. Lenkė balerina Kšesinkaitė tuos rūmus buvo gavusi dovanų iš caro Nikalojaus II kaip jo meilužė. Tada caras buvo dar sosto įpėdinis.

Steklovo įsakymas

Vienas iš bolševikų komisarų Steklov (Nachamkes) pasirašytas įsakymas nr. 1 sugriovė kariuomenės drausmę ir tvarką. Tuo pasinaudojo bolševikai. Nežiūrint Steklovo pasitarnavimo, vėliau Stalinas jį nužudė. Drausmingos kariuomenės dalys iš Petrapilio buvo išsiųstos į frontą, kur jų dauguma žuvo mūšiuose su vokiečiais. V. B. rašo: "Petrapilyje likę pulkai buvo sukomplektuoti iš atsarginių kareivių. O rezervistai tik svajojo apie karo pabaigą ir greitą grįžimą namo. Tačiau tuo pat metu Petrapilin susirinko per 30.000 visokių ginklų rūšių rusų karininkų, kurių daugumą sudarė buvusieji atsargos proporščikai — inteligentai su augštojo mokslo cenzu, entuziastiškai sutikusieji 1917 m. įvykusį rūmų perversmą ir caro Mikalojaus II abdikciją . . . Ši gerai ginkluota, karinės drausmės nepairusi karininkija buvo visai abejinga bolševikų varomai propagandai ir jos atžvilgiu laikėsi nuošaliai, tarytum teatro žiūrovai, Petrapilio gatvių scenoje vykstančios kruvinos tragedijos šalti neutralūs stebėtojai."

Jūrininkų puolimas

Esant tokioms sąlygoms, iš Kronštadto kreiseriu "Aurora" atplaukė 1500 subolševikėjusių jūrininkų, kurie artilerijos šūviais ir rankiniais ginklais lengvai užėmė Žiemos Rūmus, kuriuose buvo įsikūrusi laikinoji vyriausybė. Rūmus gynė ištikimi kariūnai ir moterų dalinys. V. B. pažymi: "Sužvėrėję jūreiviai neužmiršo savo pergalę užantspauduoti į jų rankas patekusių moterų išprievartavimu, kuris ilgainiui virto raudonarmiečių mėgiamiausiu įpročiu, itin stipriai jų įkūnytu, užimant Berlyną 1945 m. O nesuskubę pabėgti laikinosios vyriausybės ministerių kabineto nariai buvo suimti ir susodinti į Petro-Povilo tvirtovės rūsius Petrapilyje."

Draugų pagalba

Prof. V. B. Petrapilyje buvo 3-jų ginklų fabrikų direktoriumi. Fabrikai priklausė Baranovskavo bendrovei. Čia parako fabriko direktoriumi buvo Leonidas Krasin. Jis buvo milijonierius, bet ir geras Lenino draugas, todėl prie bolševikų iškilo į komisarus, ambasadorius (Paryžiuje, Londone). Kadangi prof. V. B. su juo buvo bendradarbis ir draugas, tai prie bolševikų nekartą Krasinas jį išgelbėjo iš labai blogos padėties. Vėliau Krasinas su šeima buvo likviduotas Stalino.

Nors Rusijoje rusų buvo masės, bet revoliuciją vykdė daugiau svetimtaučiai. Veikė dvi latvių divizijos, kurios vykdė revoliucinius žiaurumus. Vėliau bolševikai tas latvių divizijas sunaikino, pasinaudodami kiniečių ir mongolų daliniais. Karo komisaru buvo latvis Pozern, kurį bolševikai vėliau sušaudė. V. B. dažnai turėdavo nuvykti pas karo komisarą dėl ginklų išsiuntimo į frontą. Jei tai buvo daroma be karo komisaro sutikimo, reikėdavo gauti leidimus iš 32-jų institucijų.

Zinovjevo siautėjimas

Generalinis Petrapilio gubernatorius, kaip žmonės jį vadindavo, buvo žydas Zinovjev-Radomylskij. Jis savo tėvą paskyrė "Pieno lašo" institucijos vadovu. Ta institucija turėjo aprūpinti Petrapilio vaikus pieno gaminiais, bet senis Radomylskij tuos gaminius parduodavo juodoje rinkoje. Už tokį darbą čeka būtų jį likvidavusi, bet jis, kaip Zinovjevo tėvas, buvo perkeltas tik į kitas pareigas. V. B. sako: "Kai 1918 m. pabaigoje, žiaurios žiemos metu, Zinovjev susirgo, tai šio satrapo įsakymu milicija ištuštino vieną trijų aukštų ligoninę bolševikų elito atstovui priimti, nes "saugumo sumetimais" Petrapilio generolas gubernatorius negalėjo gulėti tame pačiame name su kitais ligoniais, ir visi tie vargšai, siaučiant žiauriam šalčiui, buvo iš ligoninės lovų išmesti tiesiog į gatvę. O sergančiam Petrapilio diktatoriui į ligoninę kasdieną čeka siųsdavo gėlių puokštes ir šampano vyno jo silpnoms jėgoms palaikyti ir nepaprastai jo valdinių meilei jam įrodyti".

Zinovjevo, kaip Petrapilio diktatoriaus, vienas "žymiųjų darbų" buvo 30.000 karininkų iššudymas. Žinoma, tą darbą, jam įsakius, atliko čeka. Tie karininkai buvo šaukiami į karo komisariato rūmus registracijai. Prie tų rūmų gatvėje stovėjo 2,5 km ilgumo karininkų eilė. Vėliau atėjusieji pasiteiravo jau esančių, ar kartais jie nepavėlavo. V. Biržiška, eidamas pro juos į karo komisariato rūmus, pasakė, kad jie neitų į tuos rūmus, nes iš jų niekas nebeišeina. Kaikurie karininkai jo patarimo paklausė ir pasišalino, o kiti buvo "užregistruoti", surakinti, susodinti į baržas ir paskandinti. Toks Zinovjevo "nuopelnas" bolševikams buvo atliktas be kacetų pagalbos. Vėliau Stalinas ir Zinovjevą žiauriai nukankino kartu su kitais jo draugais — Kamenevu (Apfelbaum), Piatakovu, Krestinskiu ir kitais. Stalinas juos nužudė kaip savo konkurentus.

Bado metai

Rusijoje, įvedus bolševikinę santvarką, ir Petrapilyje prasidėjo badas. Buvo išduotos maisto kortelės, bet nebuvo maisto. Pagal kortelę žmogus dienai gaudavo aštuntadalį svaro — 60 gramų duonos, kurioje nebuvo ruginių miltų, o tik visokių surogatų: sėlenų, medžių pjuvenų, šiaudinių miltų ir pan. Jokių riebalų žmonės negavo. V. B. rašo: "Bolševikams įsigalėjus Petrapilyje, visos krautuvės nedelsiant buvo nusavintos, prekės, ypač maisto produktai, išnyko, transportas visai suiro ir 3 mil. gyventojų miestas liko be maisto ir kuro. Veikė tik juodoji birža ir juodoji rinka, kur maisto kainos buvo tokios augštos, kad, pvz., mano trijų fabrikų vedėjo personalinės mėnesinės algos, augštesnės negu vyriausios kategorijos valdininko, neužtekdavo tik vienam svarui juodos duonos įsigyti".

Sunku patikėti, kad už juodos duonos svarą teko mokėti net keletą šimtų rublių, kai prieš revoliuciją už geros duonos svarą mokėdavo 4-5 kapeikas. Juodoji rinka visų gyventojų maistu negalėjo aprūpinti. Raudonoji milicija juodąją rinką persekiojo. Kam iš tos rinkos teko atsidurti čekos patalpose, tas dažnai iš jų gyvas nebeišeidavo. Išbadėję žmonės valgė kritusius arklius, šunieną bei katieną. Dingo karveliai, labai sumažėjo varnų skaičius. Vežikai pjovė savo arklius mėsai ne tik nuo bado apsiginti, bet ir nuo bolševikų, kad jų nepavadintų buržujais.

V. B. apie metus laiko maitinosi be riebalų. Jo kūną padengė votys. Kai nuėjo pas gydytoją, jokių vaistų nedavė, o tik patarė geriau maitintis, valgyti daugiau riebalų. Iš kur jų gauti? Profesorių nuo mirties išgelbėjo jo kasininkas. Jis savo direktoriui davė dvi bonkas žuvies taukų, kurių buvo gavęs savo vaikui. V. B. nenorėjo vaikui skirtų vaistų priimti, bet kasininkas pasakė, kad jo vaikas kasdien gauna pieno, nes miesto pakraštyje slaptai laiko karvę. V. B. vaistus priėmė, juos panaudojo ir votys dingo.

Darbininkai negalėjo streikuoti. Prieš revoliuciją bolševikai Putilovo fabrikuose kurstė darbininkus išeiti į streiką prieš caro valdžią, nors tada darbininkai visko turėjo. Dabar tų fabrikų darbininkai išėjo į streiką dėl siaučiančio bado. Zinovjevas į tuos fabrikus atsiuntė subolševikėjusių jūrininkų dalinius su kulkosvaidžiais. Čia buvo išklota per 2000 darbininkų. Likę gyvi darbininkai nustojo streikavę.

Lietuviai bolševikai

Revoliucijos metu Petrapilyje buvo ir lietuvių bolševikų. V. B. rašo: "Anksčiau minėtas lietuvis K., Baranovskavo įmonių darbininkų komiteto pirmininko pavaduotojas, dar ne kartą man kiek įmanydamas patarnaudavo, teigdamas, kad lietuvio pareiga padėti savo bendrataučiui. Šis geras žmogus buvo įsirašęs į bolševikų partijos narius, bet nuo manęs neslėpdavo savo antibolševikinio nusistaty-

(Nukelta į 3-čią psl.)

A†A
STASIUI TEIŠERSKIUI
mirus,
jo žmoną ONĄ, dukrą LAIMĄ su šeima ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —
Stasė Girčienė ir šeima

A†A
JANUARIJUI REIVYČIUI
mirus,
jo seserį ALDONĄ KRYŽANAUSKIENĘ su šeima ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —
Wasaga Beach, Ont. *Genė ir Jonas Petkevičiai*

A†A
JANUARIJUI REIVYČIUI
mirus, sesutei ALDONAI KRYŽANAUSKIENEI, jos vyrui VIKTORUI, broliams — VYTAUTUI, ALGIRDUI ir jų visų šeimoms reiškiame nuoširdžiausią užuojautą ir kartu liūdime —
Jadvyga Liaugminaitė
Juozas Liaugminas

MIELAM BROLIUI
A†A
JANUARIJUI REIVYČIUI
iškeliavus amžinybėn, seserį ALDONĄ KRYŽANAUSKIENĘ, brolius — VYTAUTĄ ir ALGIRDĄ SU šeimomis bei kitus artimuosius gilia užjaučiame —
S. A. Venckai *B. J. Maziliauskai*

A†A
JANUARIJUI REIVYČIUI
mirus,
jo seserį ALDONĄ KRYŽANAUSKIENĘ, jos šeimą ir gimines nuoširdžiausiai užjaučiame —
KLB Staynerio-Wasagos apylinkės valdyba

Mielam
A†A
JONUI ČEGIUI
mirus, reiškiame gilią užuojautą jo žmonai JULIJAI, dukroms — VIDAI ir JULIJAI, sūnui JONUI bei jų šeimom ir kartu liūdime —
E. J. Kazickai

MYLIMAM TĖVELIUI
A†A
VINCUI KUTKAI
Brazilijoje mirus,
reiškiame nuoširdžią užuojautą GENOVAITEI ROMANOVIENEI bei jos šeimai ir kartu liūdime —
J. I. Birštonai *A. D. Keršiai*
V. Birštonas *D. Puzerienė*
J. K. Janulaičiai *A.J. Trinkūnai*

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4
LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls
Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms
Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meninį darbą pagal pageidavimus.
Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Mohawk
Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS
★ Elektros reikmenys
★ Televizijos aparatai
★ Skalbiamosios mašinos
★ Vaikų baldai
★ Įvairūs kilimai
★ Šaldytuvai
★ Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
★ Siuvamos mašinos
★ Rašomos mašinėlės
Nemokamas pristatymas į namus.
KRAUTUVĖS:
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

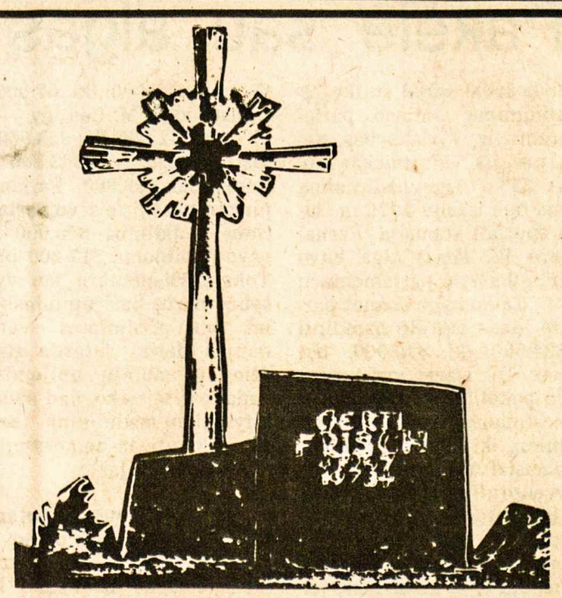

YONGE MEMORIALS LTD.
2044 YONGE ST., Toronto, Ont. M4S 1Z9
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

Šv. Petro bazilikos lietuvių koplyčioje Romoje po lietuviškų Mišių, kurias atnašavo ir pamokslą lietuviškai skaitė pats Šv. Tėvas Jonas-Paulius II. Dešinėje matyti Lietuvos diplomatijos šefas ST. LOZORAITIS ir ST. LOZORAITIS, jn.

PRANEŠIMAS IŠ ROMOS

Vyskupo sukaktis ir svečiai iš Lietuvos

P. JATULIS

V. Europos lietuvių vyskupas dr. Antanas Deksnys, auksinio kunigystės jubilėjaus ir 75 m. amžiaus sukakties proga iškilmingai buvo pagerbtas jo rezidencijos vietoje Bad Woerishofen, Vokietijoje, gegužės 17-18 d. d. Ten buvo priėmimas miesto valdyboje, specialus koncertas, iškilmingos pamaldos Šv. Ulriko šventovėje, arti kurios gyvena Ekscelencija. Jos klebonas lietuvis kun. Antanas Bunga daugiausia rūpinosi iškilmių surengimu. Šv. Mišias su vysk. A. Deksniu koncelebravo per 20 kunigų, o pamokslą pasakė Augsburgo vyskupas Josef Stimpfle (jo vyskupijai priklauso Bad Woerishofen).

Jaukioje nuotaikoje ši sukaktis paminėta ir antroje vyskupo rezidencijoje Romoje birželio 6 d. Lietuvių kolegijos svečių namų koplyčioje su mūsų jubiliatu vyskupu koncelebravo studijų draugas Šveicarijos Fribourge italas arkiv. Enea Selis, Vatikano Religinių Darbų Instituto direktorius vysk. Paulius Marcinkus, kurso draugas kan. Vaclovas Zakarauskas, anksčiau auksinį kunigystės jubiliejų atšventę prel. Jonas Balkūnas ir kun. Jonas Gasiūnas ir dar šeši iš kitų kraštų atvykę kunigai. Lotyniškų Mišių metu (su lietuviškais skaitymais) giedojo klierikų choras kartu su visais dalyvaujančiais. Prieš pamokslą buvo perskaitytas vyskupui jubiliatui atsiųstas popiežiaus Jono-Pauliaus II lotyniškai rašytas laiškas, kartu su lietuvišku vertimu (žr. atskirai); taip pat ir jubiliatui kan. Zakarauskui Šv. Tėvo vardu atsiųsta valstybės sekretoriaus kard. Casaroli telegrama.

Pamokslą lietuvių ir italų kalbomis pasakė mons. P. Jatulis. Jis iškėlė kunigystės vertę, nes kunigas yra ne žmonių išrinktas, bet Kristaus pašauktas ir apdovanotas nepaprastomis galiomis. Buvo pabrėžta, kad abiejų sukaktuvininkų mokslo draugai kunigai visą laiką garbingai ėjo savo kunigiškas pareigas: ir tie, kurie yra pasilikę tėvynėje, ir tie, kurie gyvena Amerikoje. Daugelis jų jau sėkmingai yra baigę savo misiją ir gavę gerų Viešpaties tarnų atpildą. Buvo priminta, kad Lietuvoje kunigai, kaip Šv. Paulius, yra buvę kankinami, mušami, kentę badą ir šaltį ir žudomi. Pamaldose dalyvavo Lietuvos Diplomatijos šefas min. Stasys Lozoraitis, Lietuvos atstovas prie Šv. Sosto St. Lozoraitis jn., daug įžymių svečių ir Romos lietuviai. Pamaldų apeigoms vadovavo kolegijos rektorius prel. L. Tulaba.

Po pamaldų buvo priėmimas "Villa Lituania" viršutinėje salėje, o paskui iškilminga vakarienė tų pat namų valgomajame, kur dalyvavo per 70 asmenų. Dalyvaujančių tarpe buvo lietuvių bičiulis kard. A. Samore, iš Lietuvos atvykę vyskupai L. Povilonis ir R. Krikščiūnas, prel. A. Bačkis, prel. I. Dias (dėl mišparų Šv. Petro bazilikoje jie negalėjo dalyvauti jubilėjinėse Mišiose) ir daug kitų garbingų svečių.

Daug buvo sveikinimų žodžių, bet apie pora šimtų asmenų sveikino jubiliatą laiškais; jų tarpe — kard. W. Rubin, kard. J. Cody, Vatikano Viešųjų Reikalų Tarybos sekretorius arkiv. A. Silvestrini, valstybės pasekretoris arkiv. E. Martinez-Somalo, popiežiškos komisijos išeivių reikalams pirm. arkiv. E. Clarizio, arkiv. Ch. Salatka, vysk. V. Brizgys, vysk. Wesoly, Lietuvos atstovas Vašingtone min. S. Bačkis, VLIKo pirm. dr. K. Bobelis, PLB pirm. V. Kamantas ir daugybė kitų žymių asmenų.

Šv. Tėvo laiškas

"Garbingajam Broliui Antanui Deksniui, tituliniam Lavello vyskupui

Greitai ateis, Tau, Garbingasis Broli, iškilmingoji diena, perpinta maldingu džiaugsmu — bus baigti 50 metų, kai įšventintas kunigu, kai Kristui Jėzui esant Mokytoju, Kunigu ir Karalium, pradėjai dirbti Jo tarnyboje (plg. Presbyterorum Ordinis, 1). Toji sukaktis Mums teikia gražią progą atverti Tau Mūsų širdį linkėjimo žodžiais, linkint visokios laimės, sveikatos ir šventų troškimų išsipildymo.

Tavoji Kunigystė, pagaliau pasiekusi savo pilnybę, buvo tokia, kad iš jos plaukė didi nauda sieloms ir Bažnyčiai, ypač lietuviams tikintiesiems, Vakarų Europoje gyvenantiems, kuriems pagelbėti, kurių skatinti bei drąsinti niekuomet nesiliovei ir toliau šį darbą tęsi mylinčia savo širdimi.

Dera prisiminti, kad Tu pareigos ryšiais susijungusius su Tavim brolišku rūpesčiu skatinai atsidėti bendrai sielovados veiklai; svarbų įnašą davei katekizacijai parapijų gyvenime, mokyme ir sakramentų teikime. Su apaštališku rūpesčiu lietuvius misijonierius ir jų katalikiškas misijas dažnai lankydavai.

Ir dabartinė Tavo veikla aiškiai matoma, nes evangeliškas uolumas, misijinis atsidėjimas Tave skatina ir įkvepia duoti išmintingus patarimus, kad jais būtų nugalėtos gana didelės sunkenybės ir Evangelijos skleidimas užtikrintas.

Taigi tęsk toliau, Garbingasis Broli, šventas pareigas, kurias Dieviškasis Atpirkėjas Tau patikėjo. Žinoki, kad Mes Tavo sukakties dieną — gegužės 30 prisiminsime Tave maldoje. Šiuo metu linkime Viešpaties paguodos Tavo kunigiškoje ir vyskupiškoje tarnyboje, kad Tavo uolumo dėka Tau patikėtieji būtų sustiprinti tikėjime, lydint apaštališkam palaiminimui, kurį mieliausiai teikiame Tau ir visiems, kurie Tau yra brangūs.

Iš Vatikano Rūmų, gegužės 6 dieną 1981-ais, Mūsų pontifikato trečiaisiais, metais".

Pasirašė

Joannes Paulus Papa II.

Šį Šv. Tėvo laišką persiuntė valstybės sekretoriato pasekretoris vyskupas, nuo savęs pridėdamas Ekscelencijai nuoširdžius linkėjimus.

Enciklika lietuviškai

Prel. Audrys Bačkis, Vatikano užsienio reikalų pasekretoris, pranešė kad netikėtai susilaukėm Šv. Tėvo pirmosios enciklikos "Redemptor Hominis" — "Žmogaus Atpirkėjas" lietuviškos laidos, ir tai iš paties Vatikano.

"Tai graži popiežiaus Jono-Pauliaus II dovana lietuviams," rašo prel. Bačkis. "Pažymėtina ir tai," sako prelatas, "kad ši knygelė (apie 100 psl.) yra pirmasis Vatikano spaustuvės leidinys lietuvių kalba".

Atsižvelgiant į enciklikos mintis bei jų aktualumą, viso pasaulio lietuviams verta šią knygelę įsigyti. Ji bus platinama įvairiuose kraštuose per atitinkamas institucijas.

Grįžo Lietuvon

Birželio 17 d. iš Romos atgal į Lietuvą išvyko Kauno ir Vilkaviškio vyskupijų apaštalinis administratorius bei Lietuvos vyskupų konferencijos pirm. vyskupas Liudas Povilonis ir Panevėžio vyskupijos administratorius vysk. Romualdas Krikščiūnas. Juos lydėjo Lietuvos Katalikų Bažnyčios liturginės komisijos pirm. kun. Vaclovas Aliulis. Jie buvo atvykę į Romą birželio 4 d. popiežiaus Jono-Pauliaus kviečiami kartu su viso pasaulio katalikų vyskupų atstovais dalyvauti per Sekmines švenčiant dviejų visuotinių Bažnyčios susirinkimų sukaktį: I-jo Konstantinopolio susirinkimo, įvykusio prieš 1600 metų, ir Efezo susirinkimo, įvykusio prieš 1550 metų. Latvijos Katalikų Bažnyčiai atstovavo, vyskupui Vaivods susirgus, mons. Niukša, kuris irgi kartu išvyko atgal. Taip pat grįžo į Lietuvą Kauno kunigų seminarijos prof. kun. Vladas Michelevičius, kuris nuo praėjusio rudens specialiai Romoje gilino lotynų kalbos studijas.

Antradienį, birželio 16, abu lietuvius vyskupus negaluojančio popiežiaus vardu audiencijoje priėmė Vatikano valstybės sekretorius kard. Casaroli. Oraustoje su svečiais atsisveikinti buvo nuvykę Vatikano Viešųjų Bažnyčios Reikalų Tarybos vicesekretorius prel. Audrys Bačkis, Lietuvių kolegijos Romoje rektorius prel. Ladas Tulaba ir būrelis Romos lietuvių kunigų.

Ilgametės Toronto Maironio mokyklos mokytojos (viduryje): M. GUDAITIENĖ, dirbanti joje per 30 metų, A. KUOLIENĖ, dirbanti 25 metus. Mokslo metų pabaigoje joms buvo įteikti specialūs pažymėjimai. Kairėje — mokyklos vedėjas V. BIRETA, dešinėje — mokyklų tarybos pirm. KUN. J. STAŠKUS

Gyventų dienų prisiminimai

(Atkelta iš 2-ro psl.)

mo, įstojimą į partiją motyvuodamas tik baime su savo šeima patekti į čekos nagus. 'Nestosi į partiją, tai tie svoločiai išskers, kaip galvijus, ir mane ir mano šeimą', aiškino jis man susijaudinęs. O partijos nario bilietas, esą, apsaugojęs jį nuo kruvinų čekos kėslų. Panašaus nusistatymo priverstinių bolševikų daug man teko matyti mano artimoj Baranovskavo įmonių aplinkoj".

Kelionė į Lietuvą

V. B. atsiminimai pabaigoje kiek nutrūksta, nes jis staiga rašo apie savo kelionę į Lietuvą: "1920. VIII. 30, po dviejų savaičių vargingos kelionės iš Petrapilio per Maskvą ir Smolenską, mūsų 25 įkaitų būrys, kurių tarpe, be manęs, buvo dainininkas Kipras Petrauskas, L. Gogelis (paskui Lietuvos universiteto profesorius), miręs 1933 m. Vytauto Didžiojo universiteto chemijos profesorius P. Butkevičius, inž. Sabaliauskas, kompozitorius prof. A. Kačanauskas ir kiti, pasiekė N. Vileikos geležinkelio stotį. Nuo Maskvos mus lydėjo čekos komisaras lietuvis Valiukas, kurio būta neblogo žmogaus ir kuris beveik visą kelionę išbuvo mūsų III kl. vagone, su mumis atsimindamas Lietuvą ir net kartu giedodamas Lietuvos himną. Mūsų įkaitų vagoną saugojo ginkluoti raudonarmiečiai."

"Kada mūsų traukinys sustojo Lydoje, stoty pasklido gandų, kad bolševikai traukiasi iš Vilniaus. Traukinio komendantas, ilgai negalvodamas, nutarė savotiškai į tai reaguoti ir pareikalavo visus įkaitus sušaudyti vietoje ir be jokio rūpesčio grįžti į Maskvą. Tačiau tam pasipriešino Valiukas, ir jo pasiryžimo dėka likome gyvi. Į N. Vileiką mūsų traukinys atėjo 15 minučių po to, kai stotį užėmė mūsų kariuomenė. Pamatę savus kareivius, mes, įkaitai, iš džiaugsmo apsiašarojome.

Į Vilnių mūsų neįsileido, nes reikėjo atlikti formalumus su oficialiu mūsų įkeitimu į bolševikus iš Lietuvos. N. Vileikoje teko mums pernakvoti, o vakare mudu su K. Petrausku nuėjome stotin ir buvome liudytojai, kaip mūsiškiai paleido visą grupę įkaitų, kuriuos bolševikų čeka slaptai gabeno iš Vilniaus.

Stoties komendantas kar. Kozmianas gavo iš Vilniaus lietuvių komendantūros telefonu pranešimą, kad bolševikai viename iš traukinių stengsis slaptai išvežti Vilniaus gyventojus — įkaitus į Rusiją. Tačiau nebuvo žinoma, kuriuo traukiniu jie bus išgabenti, todėl teko kratyti kiekvieną bolševikų armijos ešaloną, einantį per N. Vileiką. Pagaliau pasirodė stotyje einąs iš Vilniaus ilgas prekių-keleivių traukinys, kuriame buvo apšviesti tik komisarų užimti vagonai. Kilo įtarimas, kad vienąme iš prekinių vagonų vežami įkaitai, tačiau užklausti komisarai griežtai tai paneigė.

Vienas mūsų kareivis prisimetė tada norįs dezertiruoti iš mūsų armijos pas "draugus" bolševikus ir, priėjęs lyg slaptai prie vieno komisaro, pareiškė esąs bolševikas, norįs bėgti nuo buržujų lietuvių, bet nežinąs, kaip tai padaryti. Suklaidintas komisaras patarė jam sėsti į vagoną, kuriame gabenami įkaitai. . . ir nurodė tą prekinį vagoną, kuriame vargšai buvo užrakinti. Kareivis tada pasitempė, atidavė komisarui karišką pagarbą ir, pareiškęs rusiškai: "Ačiū, man tik toji žinia ir buvo reikalinga", tuojau mūsų komendantui nurodė reikalingą vagoną. Jį atidarius, pasirodė šiurpus vaizdas: nelaimingi įkaitai, supančioti virvėmis ir grandinėmis, buvo užrakinti tamsiame vagone, saugomi iš vidaus ginkluotos bolševikų sargybos.

Įkaitai kar. Kozmiano įsakymu buvo neatidėliojant paleisti, o traukiniui buvo leista vykti toliau Rusijon. Paleistų įkaitų tarpe buvo iš Vilniaus žydų ir lenkų, tačiau visi, kaip vienas, išvydę laisvę, sugiedojo stotyje mūsų tautos himną. Tokiais atvejais ir lenkai ir žydai išmoksta gražiai lietuviškai".

Iš šio pavyzdžio matome, kaip lietuviai parodė daug nuoširdumo lenkams ir žydams, bet lietuviai iš lenkų ir žydų dažnai susilaukia nemalonumų.

Tie 25 lietuviai įkaitai buvo nusiųsti į Švenčionėlių geležinkelio stotį, kur užtruko savaitę laiko iki iš Panevėžio kalėjimo buvo atgabenti bolševikiniai įkaitai. Jie nenoromis važiavo į Rusiją, nes žinojo, kad tenai badas, o Lietuvos kalėjime jie valgė sočiai. Betgi . . . jie agitavo už bolševikinį rojų, jie ten ir pateko.

V. B. atsiminimų pabaiga trumpa. Jis aprašo, kad, kai Želigovskis užėmė Vilnių, lenkai išžudė 30 žydų. Žydai ėmė bėgti iš Vilniaus. Pabėgo per 50.000. Gaila, kad V. B. nepažymėjo, kaip jis iš fabrikų direktoriaus vietos pateko pas įkaitus.

Prof. Viktoras Biržiška, GYVENTŲ DIENŲ PRISIMINIMAI. Išleido "Nidos" Knygų Klubas. Londonas, 1980 m., 109 psl. Kaina — 2,5 svaro.

Vilniečių užmojai

AL. GIMANTAS

Jau nepirmą kartą JAV ir Kanados vilniečiai birželio mėn. pabaigoje suvažiuoja į tradicinį sąskrydį p. p. Česnulių sodyboje Paris, Ont.

Šiemetinis jų sąskrydis buvo lyg ir didelio darbo pabaigtuvės. Jau senokai planuotas sudėtinio veikalo "Rytų Lietuva" išleidimas pilnai įvykdytas. Žinantieji lietuviško spausdinto žodžio nelengvus kelius gali tik teigiamai vertinti stamboko leidinio pasirodymą. Dabar knygoms leisti nebeužtenka ryžto, darbo ir kitų pastangų, jei neturėsi pakankamai lėšų. Veltui nueis net ir ryškūs užsimojimai. Todėl tenka gėrėtis tais vilniečiais ir jų draugais, kurie piniginės talkos būdu užtikrino knygos pasirodymą.

Maloniai stebiesi rėmėjų duosnumu, aukojusių po tūkstantį dolerių (J. Dilys, J. Lekas, I. Sekmokienė, J. J. Šalnos, VKLS Čikagos skyrius, Lietuvių Gydytojų ir Dantų Gydytojų Draugija, o V. O. Šimkai net $2000!), nebeminint aukojusių po 500, 300, 200 ir visų kitų šimtininkų.

Tai liudija vilnietiškų (ir bendrų lietuviškų) reikalų supratimą bei nesavanaudiškumą. Matyt čia daug lemia ir vilnietiškas solidarumas, ir tarpusavis susipratimas.

Atlikus minėtą didoką užmojį, dar neatėjo laikas ramiam poilsiui: laukia nemažesnės apimties uždavinys, būtent, veikalo "Rytų Lietuva" angliškosios versijos išleidimas. Remiantis pasirodžiusiais rimtos ir pagrįstos kritikos balsais, ruošiant laidą anglų kalba, yra reikalinga visai nauja veikalo redakcija, straipsnių atranka ir nauji papildymai. Reiškia, yra tik apmatai, ir reikia daug ką iš naujo paruošti. Tai naujas, tikrai nelengvas, bet ir neatidėliotinas užmojis, net ir dabarties reikalavimas.

Vilniečių suvažiavime buvo rasta pakankamai laiko panagrinėti esamą padėtį, jieškant reikalingų būdų ir priemonių angliškai versijai. Mūsų vilniečiai tik jau nesustos pusiaukelyje!

Dar gal vertėtų pasvarstyti galimybes atsikviesti koncertams (Kanadon ir JAV) Lenkijos lietuvių tautinių šokių ir dainų grupę ar ansamblį. VKLS-gai, atrodo, tiktų būti tokių svečių globėjais, jiems viešint Š. Amerikoje. Vilniečiai tikrai neliktų vieni, nes turėtų Liet. Bendruomenės pritarimą bei paramą.

Pažįstant vilniečių užsiangažavimą ir nuoširdų supratimą lietuviškų reikalų, norisi tikėti, kad ir šie projektai bus įgyvendinti, neatsižvelgiant į galimas kliūtis.

Būtų paprasčiausias neapsižiūrėjimas šioje vietoje nepaminėti mūsų vilniečių jau eilę metų telkiamos šalpos vilniečiams, likusiems tėvynėje ir tolimajame Sibire. Tai krikščioniškas, žmogiškas ir lietuviškas įsipareigojimas. Tai reikalauja ir darbo, ir pinigo, ir specialių pastangų, kartais net ir tam tikros koordinacijos.

Visa tai rodo, kad mūsų vilniečių laukia nemaži darbai ir nemažesni įsipareigojimai. Belieka jiems palinkėti ryžto tesėti užsimotoje veikloje.

Prisimenant Vakarų Kanados lietuvių jaunimo vasaros stovyklą 1980 m. Oakpointe prie Winnipego. Šiemet ji bus prie Edmontono Nuotr. L. Beržinytės

Kur einame, ko siekiame?

Atsiliepimas į Juozo Kojelio straipsnį "Rūpesčiai dėl rūpesčių"

VLADAS PAŽIŪRA

Perskaitęs tą straipsnį "TŽ" 1981 m. 20 nr., rimtai susimąsčiau ir susirūpinau. Kur gi mes einame ir ko tuo siekiame? Tam susirūpinimui turiu pagrindo. Esu skautas akademikas, balfininkas, altininkas, bendruomenininkas, vlikininkas ir jau 11 metų vadovauju Los Angeles Šv. Kazimiero šešt. lituanistinei mokyklai. Mokykloje auginame ir auklėjame lietuvišką jaunimą ateities darbams. Jie turės perimti mokytojų ir visuomenės veikėjų pareigas. Mes, mokytojai, visuomenės mokslo pamokose teigiamai vertiname visų mūsų patriotinių organizacijų — ALTos, VLIKo, LB, BALFo, skautų, ateitininkų ir studentų sąjungos veiklą. Ką pasakys jaunuolis, paskaitęs šį ir kitus J. Kojelio straipsnius, kritikuojančius ALTos ir VLIKo veiklą?

Yra sakoma, kad LB jungia visus pasaulyje esančius lietuvius. Taigi ir altininkus, ir vlikininkus, bet ne ALTą ir VLIKą. Yra menas mokėti jungti visus lietuvius ir jų organizacijas bendram darbui — Lietuvos laisvinimui ir lietuvybės išlaikymui, bet ne jų dominavimui.

Manau, kad yra atėjęs laikas pasakyti: gana nuodyti jaunų žmonių sielas, skleidžiant neapykantą ALTai, VLIKui ir jų vadovams. Mes, mokytojai, matome, kokią didelę neigiamą įtaką tai daro mokykliniam jaunimui. Jis tampa labiau abejingas lietuviškumui, blogiau mokosi ir nesidomi visuomenine mūsų veikla. Mes esame tuo susirūpinę ir prašome nuo tokių straipsnių rašymo susilaikyti.

Yra daug žmonių, kurie teigiamai vertina visų veiksnių veiklą, jiems gausiai aukoja. Kad taip yra, rodo ir paskutinis Vasario 16 minėjimas Los Angelyje. Jį surengė bendru susitarimu ALTo skyrius ir LB apygarda. Daugiausia aukų gavo VLIKas-TF, nors mažiausiai reklamos darė. Taigi žmonės yra sąmoningi ir žino kam reikia aukoti. Mums nereikia nuolatinės ir tendencingos kritikos, bet, anot mūsų LB apygardos pirmininko, reikia darbų.

J. Kojelis savo straipsnyje kritikuoja VLIKo vicepirm. Liūto Griniaus straipsnį "VLIKo valdybos dvejų metų darbai, kliūtys ir viltys" ("TŽ" 1981 m. 13 ir 14 nr.). Nemanau vesti polemikos su J. Kojeliu dėl minimų penkių "laimėjimų tarptautinėje plotmėje". Tikiuos į juos gal atsakys pats L. Grinius. Man rūpi atitaisyti tiktai neteisingą J. Kojelio pareiškimą straipsnio pabaigoje. Ten jis rašė:

"VLIKas viešai ir pakartotinai skelbė, kad Vladui Šakaliui gresia pagrobimo pavojus, ir todėl jis turįs būti globojamas. Pats VLIKo vicepirmininkas nuolat lydėjo jį kelionėse po Ameriką. Šių metų pradžioje jis buvo atlydėjęs ir į Los Angeles. Čia jis buvo saugojamas ne tik nuo bolševikų agentų, bet ir nuo bendruomenininkų, frontininkų ir kitokių 'nenaudėlių', o taip pat ir nuo amerikiečių laikraštininkų, kurie prašyte prašė su juo susitikimų. Duosnūs losangeliečiai sumetė Šakalio paramai daugiau kaip $2,000, iš kurių, neatsiklausus aukotojų sutikimo, arti 25% buvo išmokėta jo 'globėjo' kelionės išlaidoms padengti. Žinoma, su paties Šakalio sutikimu. Bet kaip jis tokioje situacijoje galėjo kitaip padaryti! Tačiau nėra girdėta, kad pašalpą gaunąs globojamasis mokėtų algą neprašytam globėjui".

Jaučiu moralinę pareigą, kaip L. A. BALFo skyriaus pirmininkas ir šį reikalą gerai žinąs, paskelbti "TŽ" skaitančiai visuomenei, kad tai tiesos iškraipymas. Buvo taip.

Rugsėjo 4 d. vakare L. Grinius paskambino man iš Vašingtono ir pranešė, kad šiuo metu pas jį yra Lietuvos pogrindžio veikėjas Vladas Šakalys. Jis norėtų aplankyti Los Angeles ir susitikti su vietos lietuviais. Tam esanti gera proga. Jis pats tarnybos reikalais vykstąs į Los Angeles ir galėtų V. Šakalį atlydėti. Klausė, ar aš galėčiau visą savaitę jį pagloboti, aprodyti miestą ir jo apylinkes. Aš atsakiau, kad mielai visa tai padarysiu. Paaiškinau, kad kitą dieną susisieksiu su lietuvių parapijos klebonu ir susitarsime surengti salėje V. Šakalio sutiktuves bei jo pranešimą. Be to, bandysiu parinkti BALFo vardu aukų.

Kitą dieną tuo reikalu skambino man BALFo centro valdybos pirm. M. Rudienė, kuri mano sumanymui pilnai pritarė, nes pranešiau, kad jau susitariau su klebonu. Sekmadienį, rugsėjo 6, klebonas šventovėje pranešė apie V. Šakalio netikėtą atvykimą ir jo sutikimą padaryti pranešimą salėje. Taip pat pasakė, kad jo išlaidoms padengti BALFas rinks aukas. Tai ir buvo padaryta.

Po V. Šakalio pranešimo buvau paprašytas jį nuvežti į neolituanų surengtą gegužinę dr. J. Gudausko namuose Santa Monikoje. Šį prašymą perdaviau V. Šakaliui, ir jis mielai sutiko ten vykti. Čia irgi padarė įdomų pranešimą iš savo bėgimo odisėjos. Tuose abiejuose pranešimuose dalyvavo daug žmonių, tarp jų ir nemažai gražaus jaunimo. Buvo daug paklausimų ir po to privačių pasikalbėjimų. Aš viešai pranešiau, jei kas norėtų pakartotinai susitikti su V. Šakaliu, tepaskambina man. Dėl vietos ir laiko susitarsime. Kaikas skambino ir buvo susitarta, susitikta ir išsikalbėta. Buvo pakartotinai nuvežtas į Santa Moniką ir pasikalbėta kalinių reikalais.

Kartą per tarpininką J. Kojelis pranešė, kad jis norėtų susitikti su V. Šakaliu ir pristatyti vienam laikraščio korespondentui. Šį pageidavimą perdaviau V. Šakaliui, tačiau jis atsisakė vykti, nes tam dar nėra atėjęs laikas. Jis turėjo laisvą valią ir teisę pats apsispręsti. Nei L. Grinius, nei aš jam nedraudėm. Jis pats sprendė ir dabar sprendžia savo ateitį.

Netiesa, kad 25% iš surinktų pinigų buvo panaudota "globėjo" L. Griniaus kelionės išlaidoms padengti. Kaip jau minėjau, L. Grinius atvyko tarnybos reikalais, ir jo kelionės išlaidas apmokėjo jo darbovietė. Kilo tik logiškas klausimas, kas turėtų apmokėti V. Šakalio lėktuvo bilietą. Pasitariau su V. Šakaliu ir padarėm išvadą, nedalyvaujant p. Griniui. Buvo surinkta per BALFą aukų lapais $2,217.00, o kaikas davė ir tiesiai į kišenę, todėl BALFas turėtų ir apmokėti, o ne VLIKas, kuris irgi gauna aukų iš tų pačių žmonių. Buvo sudaryta apyskaita, kurią patvirtino savo parašais V. Šakalys, L. Grinius ir aš. Taigi buvo sugrąžintos L. Griniui sumokėtos kelionės išlaidos už V. Šakalį. Nė vienas aukotojas nepareiškė protesto, o tik keli atsiuntė man "Tėviškės Žiburius" ir prašė L. Griniui padarytą žalą atitaisyti. Tai ir padariau.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

VIESULAS ŠIRVINTOSE

Gegužės 29 d. 5 v.p.p. Širvintų priemiestį nusiaubė galingas viesulas, susiformavęs iš perkūnijos debesies. Tokio stipraus suktuką turėjusio viesulo šį šimtmetį Lietuvoje nebuvo užregistruota. "Tiesos" korespondentė Zonė Šiulienė šio dienraščio birželio 7 d. laidoje rašo: "Trisdešimčiai gyventojų prireikė medikų pagalbos. Vienas žmogus žuvo. Viesulas padarė nemažai materialinės žalos sviesto-sūrio gamyklai, melioracijos statybos montavimo valdybai, rajkopsąjungai, nukentėjo 48 ūkiniai ir gyvenamieji pastatai, apdaužyta trisdešimt automobilių. Viesulo suktuke greitis, kaip sprendžia iš sugriovimo masto meteorologai, buvo 250 kilometrų per valandą, plotis — 150-200 metrų. Pėdsakus jis paliko penkių kilometrų ruože. Penkiolika minučių siautėjęs, jis pakilo virš miško ir dingo. Viesulo kelyje kokie keturi kilometrai buvo lauko, pievos, kelio, upės, miško, o pusantro kilometro — gyvenamųjų namų, įstaigų, technikos kiemų." Iš tolimesnio Z. Šiulienės pranešimo paaiškėja, kad melioracijos statybos montavimo valdybos kieme žuvo Stasys Ūsavičius, bandęs tarnybinį autobusiuką nuvairuoti į pastogę. Tas autobusiukas vėjo sūkurio kaip pūkas buvo nublokštas 300 metrų . . . Sužeistiesiems pagalbą teikė chirurgai A. Dikas, A. Stanevičius, H. Gulbinas, R. Ivanauskas, gydytojas A. Urbonas, operacinės sesuo J. Karčiauskienė bei kiti ligoninės darbuotojai. Netrukus buvo susilaukta ir dviejų patarėjų iš Vilniaus. Du silpnesnius ligonius teko išvežti Vilniun.

JĖGOS VAIZDAS

"Širvintos" tarpkolchozinės gyvuliininkystės įmonės traktorininkas Marijonas Griškevičius vaizdžiai atskleidžia šiurpą viesulo jėgą: "Važiuoju sau Zibalų keliu į Ukmergės pusę traktorium T-150 ir vežu pilną statinę trąšų. Staiga matau: viskas aplinkui — žemės, durpės, iš kažkur atsiradę popieriai ėmė kilti į viršų ir suktis. O jau ūžimas — garsesnis už traktoriaus variklio. Važiuoju toliau. Žiūriu, pievoje arklys ir tas kyla kaip koks paukštis. Matau ir akimis netikiu — 50, o gal 60 metrų kilo į viršų. O paskui kažkokia jėga jį tėškė žemėn ir užmušė. Žiūrėdamas į artėjantį juodą debesį, dar suspėjau pagalvoti, kad mano traktorius sveria 8, o priekaba — 16 tonų, kad aš sėdžiu traktoriuje, kuris turi 150 arklio jėgų. Bet jaučiu, kad ir traktorių lyg kažkokia milžiniška ranka bando atplėšti nuo žemės, mėto į šalis. Išjungiau variklį, ir staiga kabinos langų stiklai pažiro į visas puses (turbūt akmenys, vėtros skraidinami, išmušė). Dar spėjau nusigręžti ir įsikibti į sėdynės atlošą. Kas buvo paskui, — nieko neatsimenu. Draugai, kurie atvežė mane į ligoninę elektros tinklų mašina, sako, kad mane sūkurys laimingai išmetė iš kabinos, o traktorių apvertė. Atsigavau ir pamačiau, kad nesulaužytos nei kojos, nei rankos. Bet susimušiau smarkiai . . ."

PO LAIMINGU MEDŽIU

Rajono paruošų ekonomistė Stasė Razmovienė tuo metu su savo vyru Virgilijum dirbo prekybos bazėje, o jų devynerių metų sūnus su kitais vaikais žaidė kieme. Z. Šiulienei ji pasakojo: "Kai tik išgirdome ir pamatėme atūžiant juodą piltuvo formos debesį, pirmiausia šokome gelbėti vaikų. Drauge su vyru išlėkėme į kiemą ir pamatėme, kad rajono kooperatyvo pirmininkas Vytautas Stundžia įsodino vaikus į 'Volgą' ir išvežė. Kai supratome, kad nuo viesulo mudu jau nepabėgsime, griuvome po pakelės medžiais. Abu įsitvėrėme į medį, laikėmės už rankų. Kai ta ilga akimirka praėjo, atsimerkiau. Aplinkui visi medžiai nulaužti, tik tas, už kurio mes laikėmės, išliko. Atsigręžiau į taros sandėlį ir savomis akimis netikiu — dėžės išnešiotos, išversta siena, nuplėštas stogas. Su žeme sulyginta mūrinė patalpa, kurioje sveriamos pakrautos mašinos. Man kažkokia nuolauža antakį prakirto. Abu buvome į žmones nepanašūs, nes vėjas, kur tik rado pakelyje anglių, šlako, žvyro, durpių, žemių, viską vėlė į sūkurį, bloškė į mus. Nesuspėjau atsitokėti, kai patekau į ligoninę. Aš dar čia, o vyras jau dirba." Sūnus ir kiti vaikai, išvežti automobiliu, viesulo nebuvo paliesti. Marija Adomavičienę, turinčią jau 76 metus amžiaus, viesulas užklupo jos mediniame namelyje Širvintos pakrantėje su provaikaičiais Linu ir Inga. Ant vaikų galvų ji uždėjo po didelę pagalvę. Ši trijulė išliko visiškai sveika, nors viesulas nunešė namelio stogą, išrovė dūmtraukį, išdaužė langus. Viesulo pažeistą dalį išvalė patys gyventojai talkos būdu. Pastatų remontu bei atstatymu rūpinasi Širvintų rajono vykdomojo komiteto pirm. A. Stanevičius. Tikimasi, kad išlaidas padengs draudra.

51.000 ABITURIENTŲ

Vidurinėse mokyklose šiemet egzaminus laikė 51.000 abiturientų, kurių 22.000 sudarė vakarinių ir neakivaizdinių mokyklų auklėtiniai. Su lietuvių kalbos egzaminais "Tiesos" skaitytojus birželio 2 d. laidoje supažindina Aldona Akulavičienė. Rašomojo darbo temas prieš pat egzaminą mokykloms specialia televizijos laida pranešė švietimo ministerijos mokyklų valdybos viršininkė Petrė Jonynaitė. Abiturientai galėjo pasirinkti vieną iš trijų temų: 1. "K. Donelaičio 'Metai' — himnas žmogui, žemei, darbui", 2. "Kolūkinio kaimo vaizdai J. Avyžiaus romane 'Kaimas kryžkelėje' ", 3. "Ir platus gi kraštas mūs gimtasis". Esą IX-joje vidurinėje Vilniaus mokykloje daugiausia abiturientų suviliojo K. Donelaičio "Metai", tik vienas mokslo pirmūnas Gintaras Sindaravičius pasirinko trečiąją su sovietine daina susietą temą. "Metai" ir J. Avyžiaus "Kaimas kryžkelėje" taip pat buvo populiariausios temos V-joje vidurinėje Panevėžio mokykloje. Vilniaus S. Nėries vidurinėje mokykloje 17 abiturientų rašė pirmąja tema, 30 — antrąja, 14 — trečiąja.

PRIE PAMINKLO

Kęstučio Stulginskio pranešimu "Komjaunimo Tiesos" 106 nr., II-sios vidurinės Raseinių mokyklos XV-sios laidos abiturientai dar prieš egzaminus paskutinį komjaunimo susirinkimą turėjo prie sovietiniams "išlaisvintojams" pastatyto paminklo Kryžkalnyje. Ten komjaunimo sekr. A. Vedauskaitė atidavė duoklę Maskvos propagandai: "Tu davei mums viską, Tėvyne. Ketverius metus mes rašėme savo komjaunuolišką biografiją. Už tai, kad ji prasminga, ačiū mokytojams, auklėtojams. Kad ji laiminga — ačiū tėveliams. Kad ji taiki — ačiū tau, Tėvyne. Mes jau pasiruošėme pirmajai rimtesnei gyvenimo ataskaitai — abitūros egzaminams, o po to — ir nelengvam skrydžiui į darbo ir mokslo aukštumas . . ." Komjaunuolius abiturientus sveikino Raseinių rajono komjaunimo I sekr. E. Jenyla. Susirinkimo dalyviai įsipareigojo "tvirtai siekti užsibrėžto tikslo, visur ir visada garbingai pateisinti komjaunuolių vardą." Raudonajai Armijai skirtą paminklą jie papuošė gėlėmis.

V. Kst.

Sibirinių trėmimų sukaktis Sudburyje buvo paminėta ekumeninėmis baltiečių pamaldomis Šv. Andriejaus šventovėje. Iš kairės: latvių atstovė LOLA ZARINS, kun. ANTANAS SABAS, estų atstovė KAREN ALLIK, lietuvių atstovė JŪRATĖ TOLVAIŠAITĖ

Nuotr. J. Lappa

HAMILTON, ONT.

SLA 72-ROS KUOPOS UŽSIMOJIMAS pagerbti sovietinių komunistų nužudytą a.a. Telšių vyskupą V. Borisevičių vyksta sėkmingai. Velionies pagerbimo dieną, liepos 19, už jį šv. Mišias atlaikys ir pamokslą pasakys prel. dr. J. Tadarauskas, jo mokinys.

Liepos 19 d., 1 v.p., įvyks tradicinė SLA 72-ros kuopos gegužinė A. Padolskio sodyboje (158 Willow St., Paris, Ont.). Gegužinės metu apie a.a. vyskupą V. Borisevičių tars žodį 72-ros kuopos valdybos atstovas. Meninę programą atliks Hamiltono Lietuvių Pensininkų Klubo choras, vadovaujamas A. Juozapavičiaus. Muziką tvarkys J. Adomaitis iš Toronto. Veiks šiltų valgių ir švelnių gėrimų bufetas, loterija — laimės šulinys. Meno mėgėjas inž. Steponas Šetkus jau paaukojo vertingą paveikslą "Lietuviška sodyba". Gauta ir daugiau vertingų daiktų loterijai bei aukų. Visi aukotojai bus paskelbti šiame savaitraštyje viešoje padėkoje.

Pernai tiesesnis kelias į A. Padolskio sodybą buvo taisomas — uždarytas. Dabar kelias yra pataisytas ir važiuodami sekite šį nurodymą. Važiuojantiems iš vakarų į rytus: 2-ru keliu privažiavus 5-tą kelią, yra šviesos; ten sukti į kairę ir už 1,5 mylios pasirodys A. Padolskio sodybą, kurioje plevėsuos Lietuvos trispalvė. Važiuojantiems iš rytų į vakarus: 5-tuoju keliu privažiavus 2-rą kelią prie šviesų, sukti į dešinę. Posūkio vietoje bus rodyklės, rodančios kryptį į SLA gegužinę.

Ruošdami SLA 72-ros kuopos gegužinę didelės moralinės ir finansinės paramos susilaukėme iš Hamiltono Vilniaus Aušros Vartų parapijos klebono prelato dr. J. Tadarausko.

SLA 72-ros kuopos vardu kviečiame geros valios lietuvius atvykti į SLA gegužinę š.m. liepos 19 d. ir dalyvauti komunistų nužudyto a.a. vyskupo V. Borisevičiaus pagerbime, įamžinant jo vardą Kanados Lietuvių Fonde. Nežiūrint koks bus oras, gegužinė įvyks. **J. Šarapnickas**

"THE SPECTATOR", vietos dienraštis, birželio 20 d. laidoje įdėjo Anitos Pakalniškytės nuotrauką ir aprašymą apie ją kaip 400 medalių laimėjusią dainininkę. Prieš dvi savaites Londone, Ont., ji provincijos sopranų solo klasėje tapo pirmosios vietos laimėtoja. Tai padrąsina ją dalyvauti rugpjūčio mėn. Edmontone įvykstančiose visos Kanados talentų varžybose. Pernai ji baigė farmacijos mokslus Toronto universitete, bet visą savo laiką ir dėmesį dabar skiria vien balso lavinimui. "The Spectator" korespondentui ji prisipažino norinti patekti į "Metropolitan" operą Niujorke. Sekančiais metais jos koncertai numatyti Australijoje, Bostone ir Niujorke.

"FAITH" LIUTERONŲ PARAPIJA, kurios klebonas Chas. Deckart yra didelis lietuvių draugas, birželio 16 proga parapijos biuleteny įdėjo platų atsišaukimą, raginantį visus prisiminti 1941 m. rusų įvykdytus Lietuvoj, Latvijoj ir Estijoj sibirinius trėmimus. Tos parapijos taryboje jau ilgus metus yra dirbęs mūsų bendruomeninkas O. Stasiulis.

KLK MOTERŲ DRAUGIJOS SKYRIUS, be savo kitos plačiai išvystytos veiklos, dar lanko ir ligoninėse sergančius savo tautiečius. Kiekvienam ligoniui kieno nors aplankymas yra didelė džiaugsmo dovaną. Mūsų katalikės moterys apsilankydamos prisiminimui dar palieka ir gražią simbolinę dovanėlę — dekoruotą kavos puoduką su reikšmingu įrašu "Dievas telaimina Jus". Draugijos skyriui vadovauja savo artimo meilės darbais pasižymėjusi H. Liaukienė.

DU MERGVAKARIAI praėjusį savaitgalį įvyko Hamiltone. Ruošiasi ištekėti Dalia Kareckaitė ir Kybartaitė.

PASIRODĖ HAMILTONO LIETUVIŲ PENSININKŲ leidžiamo "Sietyno" jau 8 numeris. Tai pensininkų kūrybos ir pensininkų reikalais rašantis laikraštėlis, kuris Pr. Enskaičio redaguojamas, turi gana gražią išvaizdą ir įdomios medžiagos pasiskaityti. Hamiltono pensininkų klubas vėl skelbia jau antrą literatūros konkursą, kviesdamas visus rašyti apysakas, noveles, pasakojimus bei feljetonus iš pensininkų gyvenimo. Visai tai medžiagai siųsti adresas: P.O. Box 1046, Hamilton, Ont., L8N 3R4. Trys geriausi kūrinėliai bus premijuojami.

PO OPERACIJOS iš Chedoke ligoninės į namus jau sugrįžo K. Mileris, kuris dr. A. Saunorio rūpestingoj priežiūroj sveiksta ir stiprėja. Iš Šv. Juozapo ligoninės į namus jau sugrįžo ir Br. Paršeštienė.

A.a. JONAS STEIGVILAS gegužės 30 d. mirė Brantfordo General ligoninėje. Birželio 2 d. iš AV parapijos šventovės palaidotas Mississaugos Šv. Jono lietuvių kapinėse. Velionis buvo 73 metų amžiaus, "Stelco" pensininkas, ilgus metus sirgęs sunkia Parkinsono liga. Lietuvoje yra likusi jo žmona ir dukrelė.

A.a. JONAS ČEGYS, londoniškis, čia ilgai sargintas savo dukters Vidos Stankevičienės, birželio 8 d. mirė Hamiltone ir birželio 10 d. palaidotas Mississaugos Šv. Jono lietuvių kapinėse. **K. M.**

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

TALKA

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.

Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A) 6%
santaupas 15%
term. depoz. 1 m. .. 15½%
term. depoz. 3 m. 13%
reg. pensijų fondo 14%
90 dienų depozitus .. 16¼%

IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. .. 17½%
asmenines paskolas 19%

Simon's TRAVEL

LIETUVA 11 DIENŲ!

KELIONĖ Į LIETUVĄ IR KITAS PASAULIO ŠALIS

Birželio 8 — 22 — išparduota

Vilnius, Kaunas, Trakai, Druskininkai, Anykščiai, Rumšiškės

13 DIENŲ SU GIMINĖM!!!

Liepos 9 — 23 parduota
Rugpjūčio 13 — 27
Liepos 23 — rugpjūčio 6
Rugsėjo 3 — 17
Gruodžio 21 — sausio 4

Sutvarkome iškvietimus vizitui į Lietuvą ir iš Lietuvos.
Nuperkame Lietuvoje giminėms automobilius.
Smulkiau teiraukites:

TORONTO tel. (416) 537-3060 arba 532-8772
MONTREAL tel. (514) 669-8834
CHICAGO tel. (312) 673-5391 arba 654-4238
TELEX 06-986766 TOR

2385 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1X2
(Kelionių biuro registracijos numeris — 1835961)

Simon's TELEVISION
Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS
2385 Dundas St. W., Toronto **Tel. 532-8772**
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.
Nuomojam, taisom, parduodam televizijas bei "stereo" aparatus. Turime lietuviškų plokštelių ir suvenyrų.

The Marlatt laidotuvių namai ir koplyčia

The J. B. MARLATT Funeral Home, Ltd.

615 Main Street East (East of Sanford)

Telefonas: 528-6303
HAMILTON, Ontario

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

SIBIRINIŲ TRĖMIMŲ IR SUKILIMO keturiasdešimtmetį Čikagos lietuviai paminėjo birželio 7 d. Jaunimo Centre. Mišias koplyčioje koncelebravo vysk. V. Brizgys, pasakęs ir šiai progai skirtą pamokslą, su kunigais — J. Borevičium, SJ, ir V. Bagdanavičium, MIC. Gėlių padėjimui prie žuvusiems skirto paminklo vadovavo Šaulių Sąjungos centro valdybos pirm. K. Milkovaitis, apie kraujo auką kalbėjo 1941 m. sukilimo dalyvis inž. P. Narušis. Įvadinį žodį salėje tarė dr. K. Ambrozaitis. Sveikino: gen. konsulė J. Daužvardienė diplomatinės tarnybos vardu, perskaitydama ir Lietuvos atstovo Vašingtone dr. St. Bačkio atsiųstus žodžius, PLB valdybos pirm. V. Kamantas. Apie 1941 m. sukilimą kalbėjo trys buvę laikinosios vyriausybės nariai: pramonės min. dr. A. Damušis, teisingumo min. M. Mackevičius ir žemės ūkio min. B. Vitkus. Paskaitą "1941 m. sukilimo reikšmė modernios Lietuvos istorijoje" skaitė ką tik iš Europos sugrįžęs prof. dr. V. Vardys. Koncertinėje programoje pynę "Vienų vieni" atliko sol. L. Rastenytė-Lapinskienė ir kompoz. D. Lapinskas. Minėjimą surengė grupė organizacijų: JAV LB Vidurio-Vakarų apygardos valdyba, Lietuvos Šaulių Sąjunga, Čikagos ateitininkai sendraugiai, akademikai skautai, Pedagoginis Lituanistikos Institutas, Lietuvių Istorijos Draugijos valdyba ir Lietuvių Fronto Bičiulių Čikagos sambūris. Gen. Stasys Raštikis, dėl ligos negalėdamas dalyvauti minėjime, atsiuntė sveikinimą, linkėdamas ištvermės Lietuvos laisvinimo pastangose.

PIRMOJI RYTINIO JAV PAKRAŠČIO lietuvių tautinių šokių šventė gegužės 31 d. įvyko Hartforde. Rengėjų komitetui vadovavo Alfonsas Dzikas, šventę globojo LB Hartfordo apylinkės valdyba su pirm. Steponu Zabuliu. Neįprastas tokio masto renginys sutelkė apie 2.000 žiūrovių ir netgi 360 šokėjų iš Baltimorės, Bostono, Brocktono, New Jersey, Niujorko, Filadelfijos, Ročesterio, Vašingtono ir Worcesterio. Visus džiugino tai, kad šventė buvo surengta paties jaunimo iniciatyva ir pastangomis. Rengėjų komiteto pirm. A. Dzikas netgi gavo prez. R. Reagano bei prezidentienės Nancy sveikinimą. Jame primenama, kad lietuvių kilmės amerikiečiai gali pagrįstai didžiuoti savo gausiu įnašu į kultūrinius JAV lobius. Šventė buvo gerai suorganzuota, neperkrauta gausiomis bei ilgomis sveikinimo kalbomis. Jos užbaigai rengėjai pasirinko dainą "Lietuva brangi", kurią šokėjai sudainavo kartu su visais žiūrovais.

Venecuela

TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĖ "VAIVORYKŠTĖ" birželio 6 d. Valencijoje atsisveikino su ilgamete šokių mokytoja Aurelija Žalnieriūnaitė-Robertson. A. Vaisiūnienės pranešimu, atsisveikiniman įsijungė ir VLB krašto valdyba, atsiuntusi savo narį R. Zavadzką, atvežusį padėką atminimui skirtoje metalinėje plokštėje. A. Žalnieriūnaitė-Robertson 30 metų mokė lietuviškąjį Venecuelos jaunimą tautinių šokių, kartais pasikviesdama ir kitų tautų jaunuolius, kai trūkdavo lietuvių. Keletą kartų ji buvo nuvykusi į JAV, kur susipažindavo su tautinių šokių technika, parsiveždavo naujos medžiagos ateities darbui. Atsisveikinimo pobūvis su į JAV išvykstančia A. Žalnieriūnaite-Robertson buvo surengtas p.p. Pesliakų vasarvietėje prie Valencijos miesto. Jo dalyviai linkėjo A. Žalnieriūnaitei-Robertson laimingai įsikurti naujoje žemėje.

Brazilija

KULTŪRINĖ IMIGRANTŲ PARODA, įvykusi penktą kartą Sao Paulo mieste birželio 5-14 d.d., susilaukė net 40 joje dalyvaujančių tautybių. Lietuvių skyriumi lig šiol rūpindavosi J. Čiuvinskas, bet šiemet dėl sunegalavusios sveikatos pagrindinę organizacinio darbo naštą perdavė J. Valavičienei. Parodos atidaryme dalyvavo Brazilijos valdžios atstovai, įvairių valstybių konsulai bei kiti augštieji pareigūnai. Oficialus šiemetinės parodos atidarymas teko lietuviams — garbės svečiu pakviestam Juozui Čiuvinskui, buvusios Lietuvos kariuomenės kapitonui. Virš parodos rūmų plevėsavo ir Lietuvos trispalvė. Lietuviškame parodos skyriuje buvo paženklinta Lietuvos vieta Europos žemėlapyje, pridėtas ir indoeuropiečių kalbų medis su jin įjungta lietuvių kalba. Su dabartine Lietuvos būkle lankytojus supažindino informacinė medžiaga, inž. Kazio Audenio sukurtas sibirinius trėmimus vaizduojantis paveikslas, atspindintis šios sukakties keturiadešimtmetį. Skyriun taipgi buvo sutelkta nemažai gintaro, liaudies meno dirbinių, juostų bei kitų rodinių. Koncertinėse parodos programose tautinius lietuvių šokius garsino "Nemuno" ir "Rūtelės" ansambliai.

A.a. STASYS REMENČIUS, sulaukęs 78 metų amžiaus, gegužės 25 d. mirė Sao Paule. Velionis buvo baigęs "Aušros" gimnaziją Kaune, studijavęs teisę. 1927 m. įsijungė į Lietuvos užsienio reikalų ministeriją. Jam teko dirbti 1930-1932 m. Lietuvos atstovybėje Maskvoje, o 1936-40 m. — sekretorium Lietuvos konsulate Sao Paulo mieste. Jis taipgi mokytojavo lietuviškoje mokykloje, reiškėsi lietuvių organizacijose. Su žmona Marija išaugino du sūnus, kurie sukūrė lietuviškas šeimas. Prieš mirtį velionis džiaugėsi visa savo lietuviška šeima — sūnumis, marčiomis ir veiklon įsijungiančiais vaikaičiais. Palaidotas Gethsemani kapinėse, kur religines apeigas atliko Vila Zelinos klebonas kun. J. Šeškevičius.

Urugvajus

PAS MONTEVIDEO LIETUVIUS gegužės 23-25 d.d. viešėjo Argentinos Lietuvių Centro ansamblis "Inkaras", su palydovais atvykęs iš Buenos Aires. Gegužės 23, šeštadienį, buvo surengtas bendras "Inkaro" ir vietinių vyresniųjų "Rintukų" koncertas. Visiems ypač patiko inkariečių atlikta lietuviškų vestuvinių dainų bei šokių pynė. Abu ansambliai programą užbaigė kartu atliekamu šokiu "Gyvataras". Į lietuviškas sekmadienio pamaldas "Inkaras" įsijungė giesme "Ave Maria". Po pamaldų buvo surengtos "Inkaro" ir "Rintukų" futbolo rungtynės, pasibaigusios lygiomis — 7:7. Pietus lietuvių parapijos salėje surengė "Rintukų" tėvai su talkininkais. Čia inkariečiai vėl padainavo lietuviškų ir vietinių dainų. Bendrą Urugvajaus ir Argentinos lietuvių šventę sveikino Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugijos pirm. V. Dorelis, padėkos žodį tarė Argentinos Lietuvių Centro valdybos bei Argentinos Lietuvių Organizacijų ir Spaudos Tarybos pirm. J. Mičiūdas. Dalyvių eilėse buvo ir Liucija Grišonienė, prieš kelerius metus mirusio Lietuvos atstovo Urugvajuje Anatolijaus Grišono našlė. Svečiai iš Buenos Aires namo grįžo gegužės 25, pirmadienį, susipažinę su Montevideo miestu. Visi džiaugiasi bendra abiejų šalių lietuviškojo jaunimo švente.

Argentina

VII-SIS P. AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS, įvykęs Buenos Aires mieste, priėmė keletą rezoliucijų. Politinių reikalų sekcija savo rezoliucija prašo Pasaulio Lietuvių Bendruomenę ir VLIKą parūpinti P. Amerikos lietuviams informacinės medžiagos apie aktualiausius įvykius sovietų okupuotoje Lietuvoje. Ta medžiaga norima Lietuvos naudai nuteikti savo kraštų vyriausybes ir visuomenę. Rezoliucija taipgi ragina kongrese dalyvavusias Lietuvių Bendruomenes ispanų ir portugalų kalbomis paruošti informacines brošiūras Lietuvos reikalu. P. Amerikos lietuviai skatinami glaudžiai suartėti su okupuotos Lietuvos žmonėmis. Tas suartėjimas turi būti vykdomas laiškais, siuntiniais, apsilankymais. Tikslas — stiprinti Lietuvos gyventojų ryžtą bei jų tautinį atsparumą, neprarandant tautinės savigarbos ir patriotinių principų. P. Amerikos lietuviai prašomi pagyvinti santykius su baltiečiais, o kur jų dar nėra, nedelsiant užmegzti. Sveikintinas ir bendradarbiavimas su kitų mažumų organizacijomis savo kraštuose. Lietuvos diplomatijos šefui S. Lozoraičiui reiškiamas pageidavimas, kad būtų užtikrintas šios tarnybos tęstinumas.

Britanija

LIETUVIŲ, LATVIŲ IR ESTŲ ORGANIZACIJŲ ATSTOVAI birželio 11 d. lankėsi Britanijos užsienio reikalų ministerijoje ir ten turėjo ilgesnį pasikalbėjimą su R. Europos departamento direktoriumi. Baltiečiai padėkojo Britanijos vyriausybei už priverstinio Baltijos respublikų įjungimo į Sovietų Sąjungą nepripažinimą, priminė 1941 m. birželio įvykius tose šalyse. Lietuvių vardu užsienio reikalų ministeriui buvo paliktas raštas apie žmogaus teisių pažeidimus Lietuvoje, premjerei M. Thatcher — J. Pajaujo knyga "Soviet Genocide in Lithuania". Po to baltiečių atstovai susirinko prie žuvusiems kariams skirto paminklo Londono centre, kur gėlių vainikus padėjo tautiniais drabužiais pasipuošęs lietuvių, latvių ir estų jaunimas. Baltiečių taryba birželio įvykių minėjimą surengė St. Martin-in-the-Field šventovėje birželio 14 d. Pamaldas už žuvusius ir mirusius baltiečius laikė estų, latvių kunigai ir lietuvių Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. dr. J. Sakevičius, MIC. Dlayvavo Baltijos valstybių diplomatiniai atstovai, jų trape ir Lietuvos atstovas V. Balickas, daug anglų ir rytų europiečių.

LONDONO LIETUVIŲ NAMUOSE lankėsi torontietis Augustinas Kuolas, svečias iš Kanados. Jis taip pat susipažino su "Nidos" spaustuve, buvo nuvykęs į Lietuvių Sodybą.

Lenkija

"AUŠROS" Š.M. 1 NR. aprašo tik 1980 m. įvykius. Rugpjūčio 3 d. Burbiškių kaime įvykęs lietuviškų ansamblių sąskrydis sutraukė apie 1.000 žiūrovų. Programa atliko choras "Dzūkija", tautinių šokių grupė, estradinis ansamblis "Punia", Punsko lietuvių gimnazijos ansamblis "Tabalaika", vokalinis ansamblis "Ulbonėlės", kaimiška kapela "Klumpė", muzikantai — Petras Nevulis iš Punsko, Juozas Bukauskas iš Krasnavo, Angelė Vaicekauskienė iš Agurkių ir Juozas Degutis iš Palelių. Šie chorai bei ansambliai, pasiskirstę į dvi grupes, rugsėjo 27 d. surengė koncertą Krasnagrūdoje, spalio 4 d. — Juodeliškėje.

Tėvas, kuris negrįžo

AUDRIUS SARŪNAS

Norėdamas sužinoti motinos išvežimo aplinkybes, kreipiausi į savo draugą Leoną Simaitį. Jis man negalėjo nieko tikro pasakyti, nes tuo laiku jis nebuvo nei namuose, nei mano tėviškėje, į kurią jis dažnai atvykdavo aplankyti savo giminių. Tačiau jis man patarė nuvykti pas jo draugą Antaną Sabaitį, kuris daug žinąs apie trėmimus. Tai aš ir padariau. Nors iš jo nesitikėjau ką nors sužinoti apie savo motiną, bet norėjau susidaryti bendrą trėmimų vaizdą, kurį jis man labai vaizdingai atkūrė.

Rami birželio mėnesio naktis. Mano miegą sudrumsčia neįprastas triukšmas: staigus sunkvežimių sustabdymas ir taip pat staigus gazavimas. Prieinu prie lango ir už kelių namų matau vieną sunkvežimį, toliau — kitą. Nors tai buvo apie 2 v. ryto, bet naktis nebuvo tamsi. Vienas tų sunkvežimių sustoja ties mano draugo Leono Simaičio namu. Į vidų įeina keli vyrai ir netrukus išeina vienu vyru daugiau. Rytmetį sužinau, kad iš šio bloko išvežta keliolika žmonių, jų tarpe ir Leono tėvas.

Neseniai buvau apsigyvenęs Augštuosiuose Šančiuose pas neturtingą moterėlę. Jaučiausi saugus, kiek tas toje sistemoje yra įmanoma. Vakare buvo girdėti didelis triukšmas, sukeltas traukinių judėjimo. Netoli ir nuošalyje esanti geležinkelio linija tą vakarą buvo neįprastai gyva. Vis nauji vagonai buvo atvežami, stumdomi, perrikiuojami. Pradėjus temti, mėginau prisiartinti prie geležinkelio, norėdamas padėti Leono tėvui ir kitiems į nelaimę patekusiems, bet iš ten grįžtantieji mane sulaikė sakydami: "Tai neįmanoma. Kurie mėgino — buvo suimti arba patys buvo uždaryti ten stovinčiuose vagonuose."

Ryžausi nors pamatyti, kas ten vyksta. Prisidengdamas krūmokšniais, prislinkau tiek, kad galėjau tuos vagonus matyti. Vaizdas buvo baisus, sukrečiantis. Pro gyvulinių vagonų vartus kyšojo daugybė maldaujančių rankų ir buvo girdėti skausmingi žodžiai: "Žmonės, pasigailėkite. . . pasigailėkite. . . mes trokštame . . . vandens . . . duokite vandens. . . pasigailėkite. . ." Karišku žingsniu aplinkui vaikščiojantys sargybiniai nė nesidomėjo, ko tie nekaltai uždarytieji žmonės prašė. Toje sistemoje žmoniškumui nėra vietos. . .

* * *

Šias eilutes skaitančiam daug kas bus neįtikėtina, bet. . . taip buvo. Tik išgyvenusieji gali turėti tikrą vaizdą. Tai buvo neužmirštama. . . tai buvo pasibaisėtina naktis!

Grįžau namo labai prislėgtas, kad nelaimingiesiems negalėjau padėti. Atsiguliau, bet užmigti negalėjau. Stumdomų vagonų dūžiai giliu skausmu sunkėsi į mano širdį ir kėlė vis tuos pačius klausimus: o, Dieve, kodėl mūsų tauta visą laiką turi tiek kentėti? Kodėl niekada nepasibaigia jos kryžiaus keliai? O, pasauli, kur tu eini, kur tavo teisingumas?! Kaip tu gali pakęsti šitokią neteisybę — pavyzdžio nežinantį nekaltų žmonių kankinimą, žudymą ir t. t.? Visą naktį nemiegojau, o rytmetį išgirdau, kad pora žmonių nušauta: norėjo pabėgti, įsilaužti į vagonus ar reikalavo vandens. Tikslesnės aplinkybės man nebuvo žinomos.

Taip pasakojo Antanas Sabaitis.

* * *

Prieš keliolika metų sutikau Čikagoje besilankantį Leoną Simaitį. Kaip ir paprastai, mudviejų pasikalbėjimo pagrindinė tema buvo — kokios žinios iš Sibiro? Po to, kai aš papasakojau apie savo motinos likimą, jis. . . su ašaromis akyse. . . pradėjo pasakoti apie savo tėvo kelionę į rytus. . .

Kokia buvo tėvo ir kitų pasmerktųjų kelionė per Lietuvą, Leonas pradėjo pasakojimą, pats gali įsivaizduoti. Jie keliavo perkimštuose gyvuliniuose vagonuose. . . kaip paukščiai vežami į skerdyklą. . . Pradžioje negavo nei maisto, nei vandens. Bet nemažiau sukrečiantis buvo ir tolimesnis jų likimas. Baisiąją kelionės tragediją man papasakojo stebuklingu būdu išsigelbėjęs mano tėvo draugas — Lietuvos kariuomenės karininkas. Jis sakė, kad prieš įvažiuojant į pačią Rusiją visas traukinių ešalonas buvo sustabdytas. Moterys su vaikais jau buvusios atskirtos, o vyrai čia buvo suskirstyti į dvi grupes. Vienoje buvo darbingi ir raumeningi vyrai — jie liko uždaryti vagonuose. Kitoje grupėje buvo paliegėliai, seni, silpno kūno sudėjimo, silpni darbininkai — jie iš vagonų buvo išvaryti į atvirą lauką. Ta proga pasinaudodami, kaikurie mėgino bėgti į netoli esantį miškelį ir buvo nušauti. Tai buvo šios grupės laimingieji. Kiti, jų tarpe ir paminėtas karininkas, buvo suguldyti tame dideliame lauke vienas prie kito. Kas nepaklausė ar mėgino pakelti galvą, norėdamas sužinoti, kas čia vyksta, buvo nušautas. Netrukus pasigirdo didelis triukšmas, ir per tą lauką pradėjo riedėti keliolika tankų be pasigailėjimo triuškindami tuos suguldytus gyvus žmones! Ar gali būti dar baisiau?! Po to tuos lavonų likučius tikrino kareiviai: kas dar buvo gyvas, tą pribaigė durtuvu. Minėtas karininkas stebuklingu būdu išliko gyvas: jis išvengė tanko, bet dėjosi negyvas. Ir antrą sykį laimė buvo su juo: kareivis perdūrė jį ne per krūtinę, bet per šlaunį. Kiek reikėjo savęs sudrausminimo, kad nė blakstienos, lūpos ar skruostai nekrustelėtų. Bet jis buvo žmogus geležinės valios. Lavonų likučiai buvo palikti be apsaugos, nes sargybiniai buvo įsitikinę, kad nė vieno gyvo žmogaus ten nėra.

Sovietams tą vietą palikus, jis atsikėlė ir, gerų žmonių padedamas, slinko Lietuvos link. Geri žmonės pašaukė patikimą gydytoją, kuris pasirūpino jo kojos gydymu. Kraujoplūdį jis pats jau buvo sustabdęs. Kai šiek tiek pasveiko, žmonės jį pavežėjo slaptais keliukais Lietuvos link, kurią jis po kiek laiko laimingai pasiekė.

* * *

Paskui iš kitų šaltinių sužinojau apie tolimesnį savo tėvo likimą. Jis buvo stambus, raumeningas vyras ir todėl paimtas prie sunkiųjų darbų. Dieną dirbo saugomas sarbybinių, o naktį praleisdavo drėgnoje kalėjimo vienutėje. Sunkus darbas, maisto stoka ir kankinanti vergo dalia iš stipruolio padarė jį paliegėliu.

Paskutinę savo amžiaus dieną varomas į darbą jis suklupo ir nebepajėgė atsikelti. Prišokęs sargybinis pradėjo jį mušti bizūnu. Tėvas dar sykį mėgino atsikelti, bet vėl krito ant žemės. Dešinę ranką ir akis pakėlęs į dangų ir, paskutines jėgas sukaupęs, trūkčiodamas pratarė: "O, Dieve, pasigailėk manęs ir. . . Lietuvos. . . Laisvės Lietuvai. . ." Pasigirdo šūvių salvė ir. . . amžiams jis nutilo. . .

Taip baigė savo gyvenimą mano tėvas komunistų "rojaus" darbovietėje. . . Ten tik raumenys yra vertinami, o ne žmogus: kai jis nenaudingas, tai ir nelaikytinas. . .

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

NAUJA LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA
"LIETUVOS AIDAI"
Vedėja – KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
Čikagoje: *kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 8.30-9.00 v. vakaro iš WCEV stoties 1450 AM banga.* ***St. Petersburge:*** *šeštadieniais, 12.30-1.00 v.p.p. iš WTIS stoties 1110 banga.*
Adresas: 2646 West 71st Street, Chicago, IL. 60629
Telefonas: (312)778-5374

KETURIOS SESUTĖS STANKUTĖS iš Sudburio, atlikusios koncertinę programą Juozinių vakare Toronte. Iš kairės: pianistė TERESĖ, smuikininkė DANUTĖ, smuikininkė JOANA, gitaristė VIDA. Šis šeimos orkestras yra koncertavęs įvairiomis progomis Sudburyje ir kitur
Nuotr. St. Dabkaus

Delhi, Ontario

BRONIUS IR POLLY URBAI, gyv. Port Dover, Ont., abu senos emigracijos susipratę lietuviai, yra gausiai parėmę Kanados Lietuvių Fondą, papildydami savo ankstyvesnius įnašus iki 3,000 dolerių. Įteikdami per Stepą Jakubicką pinigus pasakė: "Mes tikime, kad tie pinigai padės Lietuvai pakilti iš priespaudos į laisvę." Tai ne vien tiktai gražūs žodžiai — juos lydi jų rankomis nelengvai uždirbti 3,000 dolerių nepriklausomos Lietuvos atstatymui. Tuo gražiu pavyzdžiu turėtų pasekti ir kiti, ypač senosios kartos lietuviai, kurie yra geriau finansiškai įsikūrę.

"ŠILAINĖS" ATIDARYMAS. Vytautas ir Adelė Čiuprinskai, prieš keletą metų nusipirkę prie Vienna, Ont., keletą akrų miško, jį aptvarkę pasistatė gražius namus, miškelyje išvedžiojo keliukus, kiekvienam duodami lietuviškus vardus su užrašais, o š.m. birželio 7 d. Vytauto 70 metų amžiaus sukakties proga suruošė savo gyvenvietės oficialų atidarymą, duodami jai vardą "Šilainė".

Atidaryme ldalyvavo apie 80 kviestinių svečių. Programai vadovavo jų kaimynas KLB apylinkės pirm. Stasys Beržinis, sveikinimo žodį tarė DLK Gedimino šaulių kuopos pirmininkas, nes abu Čiuprinskai yra DLK Gedimino šaulių kuopos šauliai, ir Vladas Miceika, parapijos choro seniūnas (Vytautas ir Adelė dalyvauja chore). Krikštatėvais buvo dr. Bronius Povilaitis su Ponia.

Stepas Jakubickas

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju mieliems tautiečiams, apsilankiusiems naujoje mūsų sodyboje mano 70 metų amžiaus sukakties proga. Žinodamas laikraščio redaktoriaus pageidavimą mažinti pavardžių skaičių ir taupyti vietą naudingiems straipsniams skaitytojui, čia paminėsiu pavardes tik tų asmenų, kurie daugiau prisidėjo savo darbu, ruošiant šį sukakties pobūvį.

Mano žmonelė Adelė turėjo labai darbščių ir nuoširdžių talkininkių, kurios surinko "kapitalą" didžiajai dovanai — televizoriui. Pirmoji tokia savanorė buvo M. Mickevičienė, kitos — D. Pliskevičienė, M. Jaunulienė, B. Rudokienė.

Šeimininkės, kurios svečius skaniais valgiais aprūpino ir pagamino: M. Janulienė, El. Jurėnienė, A. Klemkienė, L. Va karienė. Šalia šių gerųjų ponių, buvo mažiausia dešimt kitų, kurios apkrovė mūsų stalą skaniais ir puošniais tortais, būtent: B. Rudokienė, B. Rutkauskienė, p. Razokienė, M. Janulienė, L. Vakarienė, M. Dumčiuvienė, K. Linkevičienė, B. Lukošienė, M. Mickevičienė, R. Beržinienė ir kitos, kurių pavardžių negavau šią padėką rašydamas. Visoms nuoširdus ačiū.

Svečiai iš Klevelando, Detroito, Windsoro, Toronto atvyko su vertingomis dovanomis, už kurias labai nuoširdus ačiū. Visiems svečiams iš Aylmerio, Tillsonburgo, Delhi, ir Simcoe, kurie atvyko ar negalėjo atvykti, bet prie didžiosios dovanos prisidėjo, labai esu dėkingas. Pagaliau lietuviškas ačiū tarusiems sveikinimo žodį: KLB Delhi apylinkės pirmininkui St. Beržiniui, lietuvių šaulių kuopos vadui Stp. Jakubickui, Šv. Kazimiero parapijos choro seniūnui Vl. Miceikai ir mūsų dvasios vadovui kun. L. Kemėšiui.

Vytautas Čiuprinskas

All Languages Service
ALS
NOTARIZUOTI VERTIMAI
IR VERTĖJAVIMAS PER 70 KALBŲ
361-0303
SUITE 1105, 67 YONGE STREET, TORONTO, ONT. M5E 1J8

Bonita Springs, Fla.

EDA IR VILIUS BRAŽĖNAI persikėlė iš Ft. Myers į Bonita Springs. Tai ramus, žavaus pajūrio kurortinis miestelis tarp Ft. Myers ir Naples, prie Meksikos įlankos. V. Bražėnas ir čia tęsia savo plačią veiklą, o E. Bražėnienė tebedirba nuosavybių pardavimo (Real Estate) srityje, kurioje yra patarnavusi nevienam tautiečiui. Jų naujas adresas: P.O. Box 2565, Bonita Springs, Fl. 33923, USA. Telefonas: (813) 992-6798.

Ontario
Visuomenė kviečiama dalyvauti
ONTARIO SVEIKINA
JOS DIDENYBĘ KARALIENĘ ELZBIETĄ,
DABARTINĖS KARALIENĖS MOTINĄ
Atvykite ir kartu pasidžiaukite karališku vizitu Ontario provincijai Jos Didenybės karalienės Elzbietos, dabartinės karalienės motinos, dalyvaudami iškilmėje prie parlamento rūmų Queen's Park, Toronto
(College Street ir University Avenue)

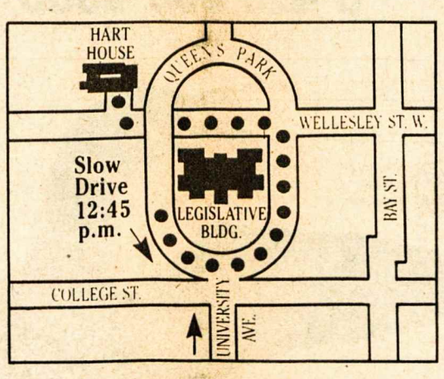

1981 metų liepos 3, penktadienį, 12.15 v.p.p.
Bus oficialus pagerbimas su karinio pobūdžio paradu

William G. Davis
Premier

Thomas L. Wells, Minister
Intergovernmental Affairs

ŽIBURĖLIAI mūsų mažiesiems

Mūsų gyvenimas

Rašo Toronto Maironio mokyklos IVa skyriaus mokiniai

Meškiukas ir kiškiukas

— Dar viena diena, ir bus Velykos, — sakė meškiukas.

— Taip, bus Velykos. AŠ visur apkeliausiu ir duosiu visiems vaikams saldainių, — sakė kiškis.

— Oi, kaip bus smagu! Aš riu daug saldainių, — sakė meškiukas.

— Bet turėsi būti geras meškiukas, — sakė kiškis.

— O kas bus, jei nebūsiu? — klausė meškiukas.

— Tai negausi saldainių — atsakė kiškis.

Kitą dieną buvo Velykos. Meškiukas atsikėlė ir jieškojo saldainių. Rado daug ir šoko iš lovos pasakyti kiškiui ačiū. Bet nerado kiškio. Rado tik rodyklę, ant kurios buvo užrašyta: "Surask visus kiaušinius". Meškiukas surinko visus kiaušinius ir rado kiškį. Jam sakė:

— Labai ačiū! Man patiko Velykos. Ar tau irgi?

Audra Puzerytė

Velykos

Kartą gyveno sena senutė. Ji turėjo vištų. Vieną dieną ji neturėjo pieno ir negalėjo vaikams iškepti skanumynų. Sugalvojo paimti keletą kiaušinių ir juos nudažyti. Jinai juos margino visokiom spalvom. Pabaigus ji sugalvojo paslėpti kiaušinius, kad vaikai galėtų atrasti. Sudėjusi į krepšelius, ji paslėpė margučius ir pasakė vaikams. Jie visi pradėjo jieškoti. Taip prasidėjo Velykų diena.

Jūratė Gaižutytė

Per Velykas aš visada važiuoju pas močiutę. Ten gaunu dovanų — saldainių ir komikų. Mes iš močiutės namų visi einam į parką. Per Velykas Jėzus prisikėlė iš numirusių.

Po pusryčių mes turim surasti maišelius, paslėptus močiutės namuose. Kai surandam, valgom saldainius. Mums smagu pas močiutę.

Justas Freimanas

Man patinka Velykos todėl, kad visi gauna šokolado. Per Velykas spalvojam kiaušinius, bet aš jų nevalgau. Mano tėveliai paslepia mažus saldainius, ir mes turime juos surasti. Tada juos valgom. Per Velykas mes važiuojam pas močiutę ir laužiam duoną.

Dainius Lelis

Vieną dieną aš ėjau žaisti su savo kiškiais. Kai atėjau prie jų, pamačiau, kad mama zuikienė su zuikučiais šoko baletą, o tėtė zuikis dažė kiaušinius. Vienas mažas zuikutis žaidė kiaušiniais. Tada aš supratau, kad ta diena buvo Velykos. Ėjau namo, dažiau margučius ir džiaugiaus.

Zita Lapinskaitė

Kaip kengūra pradėjo šokinėti?

Kengūra labai norėjo daug išmokti, bet buvo tik trejų metų. Kai atėjo jos gimtadienis, draugai atėjo jos sveikinti. Jie valgė pyragą, o kengūra atidarė dovanas ir pakvietė žaisti "vienas-du-trys". Kol viena draugė skaičiavo, kengūra nubėgo į šiukšlyną. Ten ji rado spyruoklių ir jas palaižė. Buvo skanu! Vėliau ji pradėjo šokinėti.

Per sekančias Velykas zuikis visom kengūrom atnešė spyruoklių, kurios buvo paslėptos kiaušiniuose.

Laura Dailydytė

Vasario šešioliktoji

Mūsų mokykla dalyvavo Vasario 16-tosios minėjime. Vaikai turėjo susirinkti anksčiau ir repetuoti. Tada gavom atsigerti ir užvalgyti. Valgėm pyragaičius ir gėrėm "minkštus gėrimus". Pavalgę ėjom atsisėsti publikoje. Eidamas aš pamačiau daug žmonių. Programos metu mes turėjom sėdėti ramiai. Mano mokytoja dainavo "Volungės" chore.

Po "Volungės" pasirodymo buvo daug kalbų. Premjeras Davis atėjo mūsų pasveikinti. Jis kalbėjo labai ilgai. Tada kitas žmogus dar ilgiau kalbėjo. Tada atėjo mūsų eilė dainuot. Mes dainavom "Kalvelį" ir "Grįšim, grįšim". Tada visi kartu giedojo Lietuvos himną.

Gintaras Batūra

Nebaigtas darbas

Vieną rytą Danutė sušuko: "Štai jau atėjo ruduo, mamyte, tėveli! Tik pažiūrėkite, kaip gražiai medžiai nuspalvinti. Klevai raudoni, ąžuolai rudi, o beržai lyg auksas geltoni." Mamytė atsakė: "Rudenėlis turi daug darbų, bet jis neužmiršta nudažyti lapų, tik pažiūrėk, kaip jie gražiai krenta žemėn." Danutė, stebėdama krentančius lapus, prašė tėvelį: "Tėveli, ar galiu šiais metais nugrėbti lapus, juk jau esu didelė mergaitė? Aš lankau pirmą skyrių. Matai, kiek daug kieme lapų!" Tėvelis nesipriešino tik priminė, kad gerai atliktų darbą, kad visus lapus nugrėbtų.

Netrukus Danutė linksma grėbė lapus kieme. Pabaigusi darbą, įšoko į lapų krūvą ir pasislėpė. Prie jos prisiartino ruda voverytė ir paklausė: "Danute, o ką tu čia darai?" "Aš visą laiką sunkiai dirbau, grėbiau lapus, o dabar ilsiuosi. Gal nori su manim pažaisti?" "Mielai norėčiau pažaisti, bet manęs laukia dideli darbai. Netrukus ateis šalčiai — skubu prisirinkti maisto žiemai, kad nereikėtų badauti."

Vakare Danutė papasakojo tėveliams apie voveraitės darbštumą ir pati stengėsi kuo geriausiai atlikti savo pamokas.

Kitą rytą Danutė pasididžiavo, kad labai gerai atliko savo darbą. Tada tėvelis pasišaukęs ją prie langelio paklausė: "Ar tu vakar dirbai ar tik žaidei? Parodyk savo darbą."

Danutė išraudo, kiemely buvo tiek daug lapų, daugiau kaip vakar. Ji pradėjo teisintis: "Aš iš tikrųjų labai daug dirbau ir buvau visus nugrėbusi. Kas čia atsitiko?"

Tada tėvelis maloniai paaiškino: "Tu pamiršai, kad medžiuose yra labai daug lapų, ir diena. Darbas tik tada bus baigtas darbas nesibaigia su viena diena. Darbas tik tada bus baigtas, kai visi lapai bus nukritę

Po pietų Danutė vėl išėjo grėbti lapų ir pabėrė voverytei krūvelę riešutėlių, kad rastų laiko po darbo pažaisti ir su ja. Ji žinojo, kad lapų sugrėbimas truks visą rudenį ir kad voverytės rūpesčiai pasibaigs, kai surinks daug riešutėlių.

Bernadeta Abromaitytė

● **Vaikams reikia mažiau kritikos, daugiau pavyzdžių (Joubert).**

● **Ką darome kitiems, atrodo daug; ką kiti daro mums, atrodo niekis. (Pranciškus salezietis)**

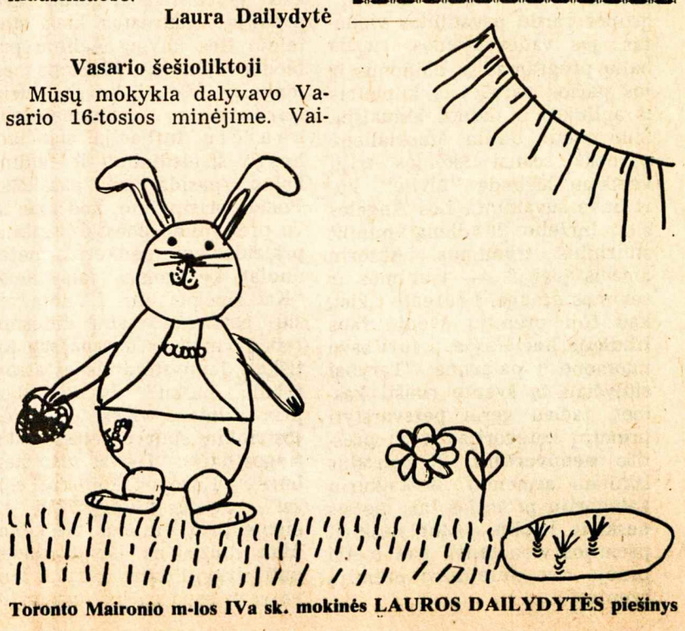

Toronto Maironio m-los IVa sk. mokinės LAUROS DAILYDYTĖS piešinys

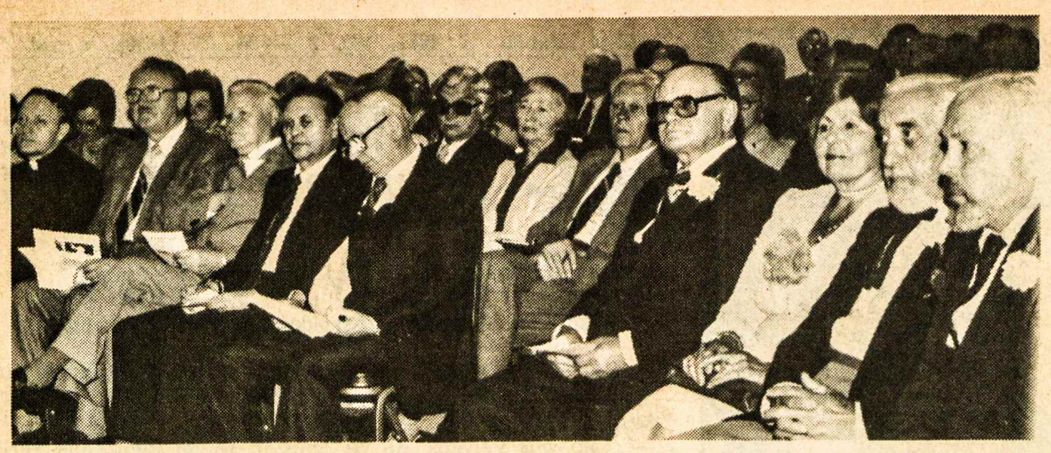

JAV Lietuvių Bendruomenės kultūros tarybos surengtoje premijų įteikimo šventėje Klevelande. Pirmoje eilėje iš kairės: kun. G. KIJAUSKAS, SJ, J. R. SIMANAVIČIUS, dr. G. BALUKAS, JAV LB pirm. inž. V. KUTKUS, laureatas A. MIKULSKIS, p. VIZGIRDIENĖ, laureatai — V. VIZGIRDA, K. BRADŪNAS Nuotr. V. Bacevičiaus

Pokalbiai su laureatais po iškilmės

Turėjau progą užkalbinti visus po premijų įteikimo Klevelande

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Iškilmingai atšventus pirmąją kultūros premijų šventę, inešusią geroką žiupsnį susidomėjimo tiek plačiosios visuomenės, tiek kultūriniame ir kūrybiniame gyvenime dalyvaujančių asmenų tarpe, kyla intriguojančios ir malonios mintys. Esame pratę plačiai kalbėti apie mums gresiantį visapusišką nuosmukį tiek visuomeniniame, tiek kultūriniame, tiek politiniame gyvenime. Ilgi gilios žiemos mėnesiai prabėgo, diskutuojant negeroves, trūkumus, nesantaikas, drastiškų reformų reikalingumą. Retai tepasirodė optimistiškesnės mintys, ir tos pačios liko nepastebėtos.

Pavasariui pasibeldus į langus, nusiteikiame linksmiau, su sprogstančiais pumpurais prisimindami, kad gyvenimas žydi, eina tolyn ir kad neviskas gyvenime tamsu. Simboliškai toji premijų šventė iškėlė patį gražiausią mūsų gyvenimo elementą — kūrybingumą, gyvastingumą, kultūrinį judėjimą, kuris vyksta ir vyks, nežiūrint gyvenimo neigiamybių, kurių negalima išvengti, nes tokia jau nerami žmogiškoji prigimtis. Nesantaikos elementai neatsižvelgia į amžių, gentkartę ar gyvenamą laikotarpį. Bet jos su laiku išnyksta, gydomos laiko arba paties gyvenimo įvykių. Tik kūrybinis gyvenimas, ta dieviška žmogiškosios prigimties kibirkštis, yra tikrasis gyvos tautos jėgų šaltinis, iš kurio džiaugsmą, estetinį pasigėrėjimą ir dvasios pakilimą semiasi visi. Ir tai yra svarbiausias mūsų gyvenimo atramos taškas.

Pasibaigus oficialiajai šventės daliai Klevelando Lietuvių Namų salėje, buvo progos su laureatais pasikalbėti.

D. Mackialienė

Dalila Mackialienė, vieninteliė moteris JAV LB kultūros premijų šventės laureatė, aktorė ir režisorė, pareiškė buvusi premijos paskyrimu nustebinta, bet ir nudžiuginta, kad tuo oficialiai ir viešai pripažįstama teatro darbo reikšmė bei svarba mūsų gyvenime. Tai nuoširdi, linksma ir maloni moteris, noriai bepasidalinanti mintimis ir sugestijomis, režisavusi dešimtis scenos veikalų, paskutiniuoju metu išimtinai dirba kaip režisorė, pati scenoje nedalyvaudama. "Ar jūs tuo neskriaudžiate žiūrovų, slėpdama nuo jų savo talentą?", neiškentusi paklausiau. "Darbo užtenka, o scenai reikia ruošti kitus", kukliai atsakė ji. Šalia režisavimo, ji duoda žodinių rečitalių programas, kuriose pati dalyvauja. Taip pat ji dalyvauja literatūriniuose vakaruose, skaitydama prozos ir poezijos kūrinius. Moderniu "Išlaisvintų moterų" grupės vardu pavadintas vienetas, jos vadovaujamas, ruošia balių programas su dainomis ir jos pačios parašytais kupletais iš aplinkos ir dienos aktualijų. Šiuo metu Dalila Mackialienė paruošė scenai Škėmos trijų veiksmų legendą "Živilę", kuri buvo suvaidinta Los Angeles š.m. birželio 28 dieną, minint sibirinius trėmimus. Aktorių amžius įvairus — jaunimas ir senimas drauge. Laureatė tikisi, kad toji premijų šventė taps tradicija, tačiau čia ji turi savo nuomonę ir patarimą: "Tarybai siūlyčiau tą šventę ruošti kasmet, tačiau gerai persvarstyti premijų kategorijas ir jų prestižo nenuvertinti. Neatsiradus iškiliam asmeniui, iš kaikurių kategorijų premijos tais metais neskirti. Kitaip sakant, neskirti premijos vien todėl, kad metai praėjo nuo praėjusios premijų šventės".

V. Vizgirda

Dail. Viktoras Vizgirda iš Bostono, apsirengęs juodo aksomo švarku su plačiu juodu kaspinu vietoje kaklaraiščio, jau ir be pristatymo skyrėsi iš visų savo išvaizda, kaip tipingas, klasiškos išvaizdos dailininkas. Ir jis prisipažino išgyvenęs didelę staigmeną, kai jam buvo pranešta, kad jis laimėjęs premiją. "Man pačiam būtų buvę labai sunku spręsti premijos paskyrimą", nusišypsojo ponas Vizgirda. Jis mielai kalbėjo apie savo kūrybą, su kuria plačiai visuomenei nėra progos susipažinti, nes spaudoje randamose baltai-juodose nuotraukose dauguma paveikslų atrodo kaip dėmių mišinys. "Mano tematika yra gamta ir gyvenimo aplinka, o stilius, kadaise linkęs į ekspresijonizmą, dabar krypsta į prancūziškąjį fovizmą. Paskutinieji mano darbai daugiau suprastinti. Kreipiu daugiau dėmesio į spalvų intensyvumą ir išgyvenu tam tikrą lūžį, sukdamas abstraktų link. Kiekviena dėmė simbolizuoja ne mintį, bet aplinkos formą ir spalvos jėgą. Savo kūryboje neimituoju gamtos. Turiu vilties padaryti geriausius darbus senatvėje", šyptelėjo dailininkas. Jis mėgsta vartoti akrilinius dažus.

A. Landsbergis

Algirdas Landsbergis, laimėjęs anksčiau skelbtą dramos konkursą, rankose vartydamas savo stambų veikalą "Žilvino vaikai gintaro rūmuose" pagal Eglės žalčių karalienės pasaką, su entuziazmu kalbėjo apie mūsų literatūrinius konkursus. "Konkursai nėra literatūrinis, bet daugiau visuomeninis įvykis, Man atrodo, kad Bendruomenės funkcija yra pažadinti susidomėjimą, sudaryti reklamą, skatinti. Konkursai neturi kūrybinės reikšmės, bet yra efektinga pagalbinė priemonė".

Kalbėdamas apie savo veikalo likimą, laureatas paminėjo keletą projektų. Visų pirma norėtų veikalą atspausdinti, o padarius reikiamų pakeitimų, versti į anglų kalbą. Tam reikia daug laiko, nes nelietuvį žiūrovą reikia supažindinti su lietuvių mitologija. Pati drama prasideda tikroviškai. Iš Lietuvos atvykęs režisorius rengiasi statyti Eglės žalčių karalienės pasaką scenoje su Amerikoje gimusiais lietuviukais aktoriais. Trečiame veiksme pereinama į mistišką elementą, kai pagaliau pats režisorius virsta Žilvinu, o išvadoje Eglė — aktorė yra režisorius.

K. Bradūnas

Poezijos premijos laureatas Kazys Bradūnas, lyg Pegaso vejamas, ankstokai pradingo ir tik su malonių bendraminčių pagalba pavyko su juo susisiekti telefonu. Dar kartą pabrėžęs, kad "jaučiasi labai gerai, gavęs premiją", laureatas kiek stabtelėjo ties knygų leidimo problema. Knygų klubams esą lengviau išleisti knygą, turint garantuotą prenumeratorių skaičių. Infliacijai siaučiant, knygų spausdinimo ir leidimo kaina pasidariusi pasakiška. Poetas prisipažino, kad prie savo premijuoto poezijos rinkinio praleidęs apie penkerius metus, nuolat keisdamas, taisydamas. "Kai žmogus eini į rimtą amžių, pats sau statai didesnius reikalavimus ir daraisi sau kritiškas. Jaunystėje viskas atrodo tobula, puiku". Jo "Užeigoje prie Vilniaus vieškelio" poezijos rinkinį sudaro keturios skirtingos dalys: "Dievas man liepė būti", "Europos kelionių eskizai", "Poetas kunigas" ir "Užeigoje prie Vilniaus vieškelio". Man didžiausią įspūdį padarė pati pirmoji dalis, kurioje lengva rasti savo pačios dvasios nerimo atgarsių. Čia ir mūsų gyvenimo laikinumo problema ("Tu žiežirba Dievo nakties vidury visatos nakties. Aplinkui žvaigždynų gaisai — blyksteli ir užgesai"), ir žmogaus gyvenimo prasmės jieškojimas ("Prie greitkelio"), ir troškimas gyvenimo tragizmo paslaptis atidengti ("Tylintis akmuo").

Kultūros tarybos premijų šventė ne vien sukėlė susidomėjimą, bet ir davė progos susimąstyti, pervertinti mūsų kasdienybėje suplokštintas vertybių sąvokas ir giliau pažvelgti į kūrybos pasaulį, kuriame tiek nepaprastų lobių, mums taip retai pasiūlomų. O dvasinio peno ir gilaus estetinio išgyvenimo esame reikalingi visi.

JAV Lietuvių Bendruomenės kultūros tarybos pirmininkė INGRIDA BUBLIENĖ pirmoje premijų įteikimo šventėje Klevelande sveikina 1980 metų laureatus

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

Lietuvių kalbos seminaras

MIELI BIČIULIAI,

PLJS Ryšių Centras 1981 rugpjūčio 9-23 d.d. Clinton, Ohio, JAV, ruošia aštuntąjį lituanistikos seminarą.

Paskirtis

Lituanistikos seminaras ruošiamas jaunimui, baigusiam vidurinę mokyklą, jieškančiam progos gilintis lituanistikos dalykuose. Seminaras taikomas laisvai kalbantiems, skaitantiems ir rašantiems lietuviškai, pasirengusiems lankyti universitetinio lygio kursus.

Programa

Seminaro programa yra skirstoma į tris pagrindines sritis: lietuvių kalbą, lietuvių literatūrą ir Lietuvos istoriją. Šią vasarą dalyviai galės rinktis iš 9 kursų ir privalės imti mažiausiai keturis — bent po vieną iš minėtų sričių. Vakarais bus įvairios programos, bet daugiausia laiko bus skiriama individualioms studijoms.

Dalyvių patogumui veiks periodikos ir knygų biblioteka bei knygynas, kur bus galima įsigyti kursams vadovėlius ir kitų knygų.

Rengėjai

Seminarą rengia PLJS Ryšių Centras. Seminaro reikalams yra sudaryta komisija, kuriai vadovauja Mindaugas Pleškys. Kiti komisijos nariai: Povilas Binkis, Susan Bolanos, Romas Kasparas, Rūta Nainytė-Sušinskienė, Linas Rimkus, Emilija ir Romas Sakadolskiai.

Vieta

Loyola of the Lakes yra amerikiečių jėzuitų rekolekcijų namai keli kilometrai nuo Akrono miesto, Ohio valstijoje, JAV. Vieta nesunkiai pasiekiama sausumos ir oro keliais, bet nuošali, toli nuo miesto triukšmo, supama ūkių, kalvų ir ežerų. Namai yra aprūpinti visais bendrabučio patogumais — maistu, patalyne ir kt.

Įskaitos

Norintieji gauti įskaitas (undergraduate credit — Lithuanian Culture and Civilization) iš valstybinio Kent universiteto turės atskirai registruotis ir užsimokėti papildomą mokestį. Plačiau apie tai bus pranešta seminaro pradžioje.

Finansai

Seminaro mokestis vienam asmeniui yra 225 JAV dol. Tai įskaito maistą, patalynę, kaikurias mokymosi priemones ir 25 dol. registracijos mokestį.

Dėl finansinius sunkumų negalį užsimokėti seminaro mokesčio kreipiasi į viešus fondus. Jų sąrašas bus pasiųstas tiems, kurie pažymės atitinkamą vietą anketoje. Pilnas seminaro mokestis turi būti sumokėtas pirmąją seminaro dieną.

Aštuntąjį lituanistikos seminarą stambiomis sumomis parėmė JAV Lietuvių Fondas (6.000 JAV dol.) ir PLJS valdyba (5.000 JAV dol.). Be šių aukų seminaro nebūtų buvę įmanoma suruošti.

Renkamasi/skirstomasi

Visi dalyviai renkasi sekmadienį, rugpjūčio 9, po pietų ir skirstosi sekmadienį, rugpjūčio 23, prieš pietus. Tie, kuriems reikės parūpinti keliones iš autobusų stoties arba orauosčio, prašomi anketoje pažymėti atvykimo laiką ir vietą. Kitu atveju rengėjai neužtikrina pasitikimo.

Registracija

Seminarui registruojamasi tik dviem savaitėm paštu, užpildant pridedamą anketą ir kartu su negrąžinamu 25 JAV dol. registracijos mokesčiu pasiunčiant kitoje pusėje lapo pažymėtu adresu su pastaba "Seminarų komisijai".

Seminaro dalyvių skaičius ribojamas 35. Pirmenybė teikiama tiems kandidatams, kurių anketos pirma pasieks seminaro komisiją. Susidarius didesniam kandidatų skaičiui, likusieji registruojami į laukiančiųjų sąrašą, jeigu to pageidauja anketoje. Visi kandidatai bus painformuoti apie jų dalyvavimą raštu.

Visiems dalyviams bus pasiųstas "Seminaro vadovas", kuriame bus plačiau pranešama apie Seminaro eigą, tvarką, ūkinius reikalus; bus pateiktas žemėlapis ir t.t.

Registracijos lapai gaunami: PLJS Ryšių Centras, Seminarų komisija, 5620 South Claremont Ave., Chicago, IL 60636, USA.

BOOKBINDING STUDIO
"SAMOGITIA"
(lietuvis savininkas)
telefonas 625-2412
P.O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario
Tel. 533-7954

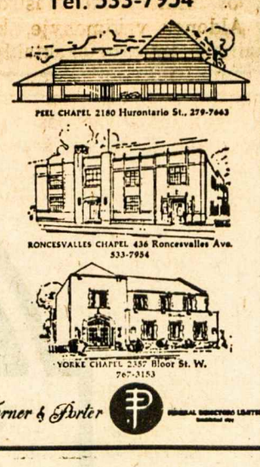

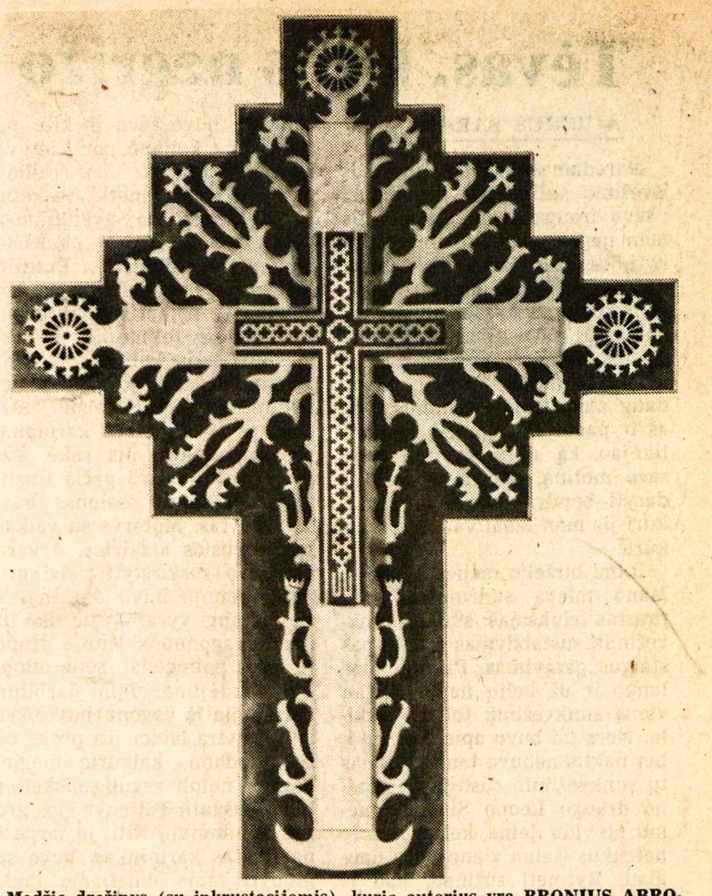

Medžio drožinys (su inkrustacijomis), kurio autorius yra BRONIUS ABROMONIS, gyvenantis Montrealyje. Šiuo kryžiumi vaizduojama Kristaus kančia, skleidžianti savo spindulius įvairiomis formomis. Dydis — 45 x 60 cm.

PRANEŠIMAS IŠ KOLUMBIJOS

Švenčiame, dirbame, laidojame

Pertvarkius LB Medellino apylinkę ir sudarius naują gan pajėgią valdybą, buvo nustatyta jos veikla ir atšvęsta Vasario 16 šventė Lietuvių Centro patalpose. Vasario 15 d., 10 v. r., Šiluvos koplyčioje buvo pamaldos už Lietuvą, kurias atlaikė ir dienai pritaikintą pamokslą pasakė vietos vyskupas Londono. Mišių metu buvo giedamos lietuviškos giesmės su Tautos himnu pabaigoje.

Po Mišių čia pat salėje įvyko minėjimas, kurį pradėjo dr. V. Gaurišas lietuvių ir ispanų kalbomis, nes jame, be minėto vyskupo ir laikraščių korespondentų, dalyvavo lietuvių draugai kolumbiečiai. Pagrindinę kalbą apie Lietuvos praeitį ir dabartinę jos padėtį pasakė inž. A. Matickis. Daugelis iš ten esančių klausytojų stebėjosi didinga Lietuvos praeitimi ir su užuojauta sekė dabartines jos kančias. Gina Gaurišaitė padeklamavo eilėraštį "Šiaurės pašvaistė".

Pasibaigus oficialiai šventės daliai, sekė kultūrinė programa su keliais tautiniais šokiais, paruoštais Laimos Ralytės. Į minėjimą buvo pakviestas ir vietos moterų kolumbiečių oktetas, kurios, pritardamos sau gitaromis, padainavo keletą kolumbietiškų dainų pakaitomis su lietuvių grupės padainuotomis lietuviškomis dainomis. Kultūrinė dalis buvo baigta Lietuvių Katalikų Komiteto pirm. kun. M. Tamošiūno gražiai paruoštu kokteiliu, užkandžiais ir dideliu šventės tortu. Baigiant šventę, padėkos žodį tarė kun. M. Tamošiūnas. Jis ypač dėkojo vyskupui už dalyvavimą šventėje, už atlaikytas Mišias ir už pasakytą gražų ir labai turiningą, dienai pritaikytą pamokslą. Salėje vyskupas buvo sutiktas ir išlydėtas su didelėmis dalyvių ovacijomis ir garsiu plojimu, nes jis yra didelis lietuvių draugas.

Nauja valdyba

Praėjus Vasario 16 šventei, įvyko nauji K. L. Šalpos Fondo valdybos rinkimai. Sekantiems dvejiems metams buvo išrinkti: pirm. Kostas Sadauskas iš Palmiros, vicepirm. dr. P. Totoraitienė iš Medellino, sekr. Danutė Lukauskienė iš Calio, ižd. kun. N. Saldukas iš Popayano, nariais — inž. A. Matickis iš Medellino, agr. Simas Lukauskis iš Calio. Revizijos komisija: Mečys Venclauskas iš Medellino, inž. Jonas Klemas, taip pat iš Medellino.

Šis Šalpos Fondas yra įsisteigęs tik prieš trejus metus ir jau parodęs nemažą veiklą: iš Kolumbijos valdžios yra išgavęs juridines teises, į savo narių tarpą įtraukęs 50% visų Medellino ir jos apylinkės lietuvių. Pastarieji, matydami gerą ir labai reikalingą Šalpos Fondo veiklą, su noru įstojo ir savo įnašus didino. Dabartiniu metu mes savo išde jau turime ¼ milijono pezų. Šalpos Fondo valdyba yra labai dėkinga savo nariams, nes jie ne tik remia jį pinigais, bet visur talkina, kur tik yra reikalas. O tų reikalų yra nemažai: lankymas senelių prieglaudose, šalpa ligonių ir vargan patekusių tautiečių. Vieniems įteikiama maisto ir aprangos, kitiems duodama laikinė paskola pinigais. Esant reikalui, kaip pvz. viengungio mirties atveju, kai nėra santaupų, Šalpos Fondas rūpinasi tokių žmonių gydymu ir palaidojimu.

Jo įsteigėjas ir aktyvus veikėjas, nuolat susirūpinęs Šalpos Fondo iždo ir jo narių papildymu, yra kun. N. Saldukas, kurio dėka fondas nuolat auga ir stiprėja.

Reikia pasveikinti kun. N. Salduką, sulaukusį 70 metų amžiaus. Šią sukaktį jis labai gražiai ir iškilmingai atšventė savo gerų draugų tarpe. Duok, Dieve, kun. N. Saldukui sveikatos ateityje, kad nepavargtų savo įsteigto Šalpos Fondo veikloje!

Svečias iš Čikagos

Motinos Dienos proga (gegužės 10 d.) pas mus lankėsi kun. Kazimieras Kuzminskas, "LKB Kronikai" Leisti Sąjungos pirmininkas iš Čikagos. Atvyko iš Bogotos vėlai po pietų. Lietuviai jį sutiko vietos orauostyje ir nuvežė į Lietuvių Centrą, kur Šiluvos koplyčioje atlaikė šv. Mišias ir po jų ten pat salėje turėjo pasitarimą dėl skubaus ir gana sunkaus "LKB Kronikos" išleidimo. Lietuviai, išklausę išsamaus kun. K. Kuzminsko pranešimo, pamatė, kaip naudingas ir visame pasaulyje Lietuvos reikalams kelti reikalingas "Kronikos" išleidimas ispanų kalba. Visi nutarė, pagal savo galimybes, prisidėti. Po pasitarimo įvykusios vakarienės metu "Floridos" restorane buvo renkamos aukos. Iš kun. Kuzminsko veido ir šypsenos matėsi, kad buvo patenkintas.

Sekantį rytą kun. Kuzminskas, lydimas kun. N. Salduko, išskrido į Calio miestą, kur jo laukė agr. Mieželis. Pastarojo šeimoje tos pačios dienos vakarą įvyko vietos lietuvių susirinkimas, kuriame dalyvavo ir Calio vyskupas pagalbininkas Sarasti. Kun. K. Kuzminskas turėjo progos papasakoti vyskupui apie "LKB Kronikos" išleidimo sunkumus už Geležinės Uždangos ir būtiną jos išleidimą svetimomis kalbomis.

Laidotuvės

Medellino lietuvių kolonija vėl neteko vienos savo narės — a. a. Magdalenos Trejakauskaitės, kuri mirė vasario 21 d., sulaukusi 81 metų amžiaus. Ji nuo Vokietijos laikų gyveno Totoraičių šeimoje. Dėlto jos globa ligos metu ir laidotuvėmis rūpinosi P. Totoraitienė. Laidotuvės įvyko sekmadienį, vasario 22 d., nes čia dėl klimato sąlygų mirusieji ilgai nelaikomi. Sekmadienį, 10 v. r., Mišias atnašavo, pamokslą pasakė bei į kapus palydėjo kun. M. Tamošiūnas. Mišių metu vargonais grojo inž. A. Matickis. Po Mišių, dalyvaujant lietuviams ir keletui kolumbiečių, velionė buvo nulydėta į centrines Medellino miesto Šv. Petro kapines ir tenai palaidota netoli kapų koplyčios bei a.a. kun. S. Barčaičio kapo.

K-tė

Gamta jus kviečia

Puikiuose Ontario provincijos parkuose niekada nestinga nuostabių dalykų. Rezervuokite sau vieną iš mūsų šalikelės aikštelių, sustokite netoliese esančioje vasarvietėje arba privačioje stovyklavietėje. Yra tūkstančiai būdų grįžti į gamtą, į 131 plačiai atvirą provincinį Ontario parką. Dar šiandieną pasiųskite tam tikslui savo atkarpėlę: Ontario Travel-Parks, Box 33, Queen's Park, Toronto M7A 1N3 arba skambinkite mums telefonu COLLECT

0-416-965-4008

ONTARIO PROVINCIAL PARKS

NAME ADDRESS

CITY POSTAL CODE

Ontario Ministry of Natural Resources Alan Pope Minister

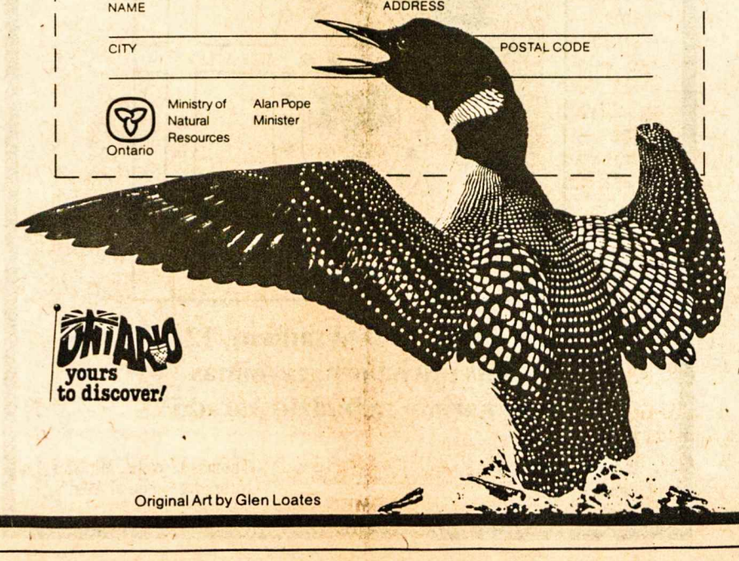

Original Art by Glen Loates

Vaizdas iš operos "I Lituani", pastatytos Čikagos Lietuvių Operos: suimti ir surakinti belaisviai. Priekyje (guli) — Lietuvos kunigaikštis Erdvilis (Algis Grigas) Nuotr. J. Tamulaičio

Opera "I Lituani" – Lietuviai

Ji buvo pastatyta Čikagos Lietuvių Operos 25-rių metų darbo sukakties proga

V. VERIKAITIS

Šių metų birželio 13 d. Čikagos Lietuvių Opera atšventė 25-rių metų veiklos sukaktį. Jai paminėti pasirinkta opera "I Lituani" (Lietuviai). Pasirinkimas vykęs, pastatymas ir atlikimas — grandiozinis.

Operos siužetas paimtas iš Adomo Mickevičiaus veikalo "Konradas Valenrodas". Operai libretą paruošė A. Ghislanzoni, o muziką sukūrė Amilcare Ponchielli. Pastarasis per savo 52 metų (1834-1886) gyvenimo laikotarpį parašė 9 stambesnius muzikinius veikalus — baletų, oratorijų, kantatų ir operų. Vienintelė opera, kuri ir dabar yra statoma didesnių operų bendrovių yra "La Gioconda".

JULIJA ADAMONYTĖ, Julijos ir Petro Adamonių duktė, šiais metais baigė fiziologiją McGill universitete gamtos mokslų bakalaurės laipsniu. Ateityje sieks magistro laipsnio. Julija aktyviai dalyvauja "Gintaro" ansamblyje, Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungoje, ateitininkų organizacijoje ir yra Montrealio šeštadieninės mokyklos mokytoja. Taip pat ji yra viena iš redaktorių "Jaunimo Žiburių" puslapio "Tėviškės Žiburių" savaitraštyje

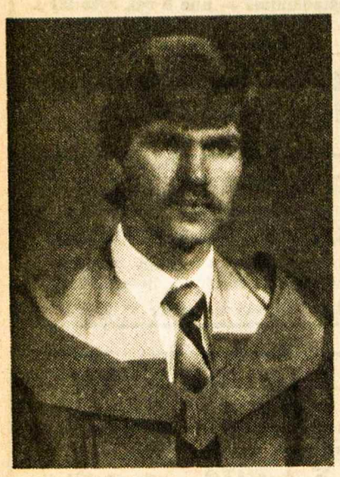

ANTANAS VYŠNIAUSKAS, Elenos ir Broniaus sūnus, augo Delhi-Tillsonburgo, Ont., apylinkėje, lankė Delhi šeštadieninę lietuvių mokyklą. Būdamas Tillsonburgo Glendale gimnazijos mokiniu, aktyviai dalyvavo Delhi lietuvių jaunimo "Palangos" ansamblyje. Baigęs gimnaziją pradėjo studijuoti Londono Western Ontario universitete chemijos inžineriją. Būdamas studentu, lankė lituanistinius kursus ir šoko tautinius šokius "Baltijos" ansamblyje, kuriame susipažino su Julija Čegyte. Baigęs universitetą, ją vedė. Londono universitetą baigė 1975 m. ir gavo bakalauro, vėliau magistro laipsnius. Vėliau persikėlė dirbti ir gilinti studijų į Kalgario universitetą Albertoje. 1980 m. rudenį ten parašė mokslinį darbą — disertaciją, ją sėkmingai apgynė ir gavo daktaro laipsnį. Jo to didžiulio mokslinio darbo tema buvo "Kinetics of methane hydrate formation". Šiuo metu Antanas su keliais partneriais atidarė savo "Consulting Engineering" įstaigą Kalgario mieste. Ten studijuodamas Antanas nenutraukė ryšių su lietuviais — kurį laiką buvo KLB Kalgario apylinkės valdyboje. Linkėtina naujam daktarui sėkmės jo įgytoje profesijoje bei toliau su žmona dirbti lietuviškoje veikloje.

ST. BERŽINIS

Tačiau Opera "I Lituani" pirmą kartą buvo pastatyta 1874 m. Milano teatro "Alla Scala" scenoje. 1874 m., pertaisyta ir sutrumpinta, ji buvo pakartota tame pačiame teatre. 1884 m. vėl pertvarkyta ir kitu pavadinimu ("Aldona") buvo pastatyta Petrapilio teatro scenoje. Kiek ilgai ji tenai išsilaikė, žinių neturime.

Adomo Mickevičiaus "Konradas Valenrodas" yra stiprus veikalas, bet operos librete nėra išvystytas. Libreto silpnumas neleido operai išpopuliarėti, nors muzikiniu požiūriu opera yra stipri, ypač choruose.

Čikagos Lietuvių Opera "I Lituani" veikalą paruošė su dviem stipriom grupėm. Premjeroje dainavo: VILTENĮ — Jonas Vaznelis, ALDONĄ — Dana Stankaitytė, ERDVILĮ — Algirdas Brazis, KERNIŲ — Stefan Wicik, GERMANĄ — Bernardas Prapuolenis, VILNIŲ — Margarita Momkienė. Antrame spektaklyje sekančią dieną dainavo: VILTENĮ — Vytautas Paulionis, ALDONĄ — Nerija Linkevičiūtė, ERDVILĮ — Algis Grigas, KERNIŲ — Rex Eikum.

Kadangi man teko stebėti abu spektaklius, juos ir apžvelgsiu.

Kad ši opera taip puikiai pavyko, didžiausias nuopelnas tenka dirigentui Alvydui Vasaičiui. Jis savo muzikalumu, stipria ranka ir preciziškumu orkestrą, chorą ir solistus sujungė į darnų vienetą. Viskas buvo labai gerai išbalansuota. Dinamika ir tempai tikslūs. Antrame spektaklyje choras bandė nuo jo lyg ir pabėgti, bet tai buvo nereikšmingas sujudimas, kuris spektakliui nepakenkė, o chorui teikė daugiau gyvumo.

Abiejuose spektakliuose choras buvo be priekaištų. Stiprus balsine medžiaga, atlikimu, dinamika ir tarena. Vaidyboje (pirmame spektaklyje) — kiek suvaržytas, antrame — laisvesnis. Dėl didelio narių skaičiaus judėjimuose neturėjo tiek laisvės, kiek turi mažesni profesijonaliniai chorai, bet savo skambesiu galbūt pralenkė ir juos.

J. Vaznelis — Viltenis įspūdingas ir savo išvaizda, ir balsu. Nuostabu, kad jis į senatvę pradėjo žymiai geriau dainuoti. Švaria intonacija, aiškia tarena, oria vaidyba jis sukūrė stiprų Viltenio charakterį.

Neapvylė mūsų ir Vytautas Paulionis, kuris sekančią dieną pakeitė J. Vaznelį. Tai daug žadanti jėga. Jo balsas stiprus ir tembras malonus. Intonacija tik keletą kartų sušlubavo, nes bandė daugiau spustelti. Forsavimo jam reikėtų vengti, nes turi užtektinai stiprų balsą ir gerą mokyklą. Tiesa, Paulionis turėtų atkreipti dėmesį į lietuvišką tareną.

Visuomet žaviuos girdėdamas D. Stankaitytę dainuojant. Tai viena geriausių lietuvių solisčių išeivijoje. Jos stiprus, gražaus tembro ir gerai išlavintas balsas visuomet žavus. Šį kartą, nors ir tiksliai išdainuota partija, nedavė tos balsinės šilumos, kuri jai yra įprasta. Jautėsi suvaržyta, trūko emocinių išsiveržimų ir balse, ir vaidyboje.

Čikagos Lietuvių Opera stokoja tenorų. Stasys Baras, dainavęs 44-se spektakliuose, atsisakė šį kartą dainuoti. Buvo pakviestas mūsų Rimas Strimaitis, bet ir jis dėl jam pačiam žinomų priežasčių nesutiko, todėl buvo kreiptasi į kitų tautybių dainavimo talentus — lenką Stefaną Wiciką, kuris jau seniai talkina operai, ir suomį Rex Eikumą — naujai atrastą talentą.

Jie abu turi panašaus tembro balsus, tik S. Wicik linkęs į detonavimą. Abu dainavo Konrado Valenrodo vaidmenis — Wicik pirmame spektaklyje, o R. Eikum — antrame. Abu atliko juos gerai, tik Wicik, nors dainavęs 40-tyje spektaklių Čikagos Lietuvių Operoje, vis dar nėra suprantamas dėl nelietuviškos tarenos. R. Eikum dainavo "žemaitiškai".

Maloniai buvau nustebintas Nerijos Linkevičiūtės pasirodymu Aldonos vaidmenyje, kurį ji dainavo antrame spektaklyje. Vokaliniu požiūriu ji jau visai subrendusi. Balsas turi visas geros vokalistės savybes. Jame daug spalvingumo ir išraiškos. Ir vaidyboje ji buvo stipri. Jai pavyko sukurti puikų Aldonos charakterį.

Algirdas Brazis vien Čikagos Lietuvių Operoje dainavo 77-tą kartą. Jis yra profesijonalas ir iš vidaus, ir iš išorės. Balsas, ypač augštuose registruose, skamba puikiai. Vaidyboje buvo pastebimas nuovargis judesiuose, bet kas gali nesijausti nuvargęs tokiame karštyje (95°). Sunkioje arijoje, kur jis prašo Dievą atleisti, nes rūgojęs prieš jį, — jis buvo balsiniu požiūriu įspūdingas.

Pirmą kartą teko išgirsti dainuojantį Algį Grigą, kuris pakeitė A. Brazį Erdvilio vaidmenyje antrame spektaklyje. Jis turi stiprų, malonaus tembro baritoną, gerai jį valdo, tik linkęs į forsavimą, nors intonacijos nukrypimų nepastebėjau. Jo atliktas Erdvilio vaidmuo buvo įtikinantis ir stiprus.

Mažesniuose vaidmenyse pasirodė: Germano — Bernardas Prapuolenis, Vilniaus (dainės) — Margarita Momkienė. Jie abu savo paskirtį atliko gerai.

Į keletą operos scenų buvo įvestas ir baletas, kurį paruošė Violeta Karosaitė. Truputis vulgarumo bendram baleto vaizdui nepakenkė.

Iš programos sužinome, jog veiksmas vyksta Marienburge. Grimas ir perukai solistams — Ed. Meekin, chorams — Juliaus Balučio; apranga, prologo eskizas — Vlado Vijeikio, I, II, III veiksmuose — Anthony Stivanello, New York, baletas — Violetos Karosaitės, dekoracijos — Ercole Sormani, Milan, Italija.

Operoje dainavo: Algirdas Brazis 77 spektakliuose, Jonas Vaznelis 54, Danutė Stankaitytė 52, Stefan Wicik 40, Margarita Momkienė 32, Bernardas Prapuolenis 17, Nerija Linkevičiūtė 14, Algis Grigas 11, Rex Eikum 1.

Džiaugiamės ir didžiuojamės Čikagos Lietuvių Operos pasiektais laimėjimais. Per 25-rius metus ji dirbo, plušo ir garsino lietuvių vardą. Daug nuveikta. Sveikiname ir laukiame auksinio jubilėjaus.

Lituanistinės knygos bibliotekose

ALGIRDAS GUSTAITIS

Adomas ir Filomena Kantautai 1975 m. Kanadoje parengė ir kanadiečių paramos dėka The University of Alberta išspausdino 725 psl. knygą "A Lithuanian Bibliography". Tenai buvo paskelbta apie 10.000 įrašų apie lietuviškas knygas, leidinius, spaudą. Tai didžiausias užsienio lietuvių tokios rūšies darbas.

Knyga susilaukė teigiamų įvertinimų. 1979 m. ta pati leidykla išspausdino pirmojo leidinio papildymus antrašte "Supplement to A Lithuanian Bibliography". Tie patys autoriai — Adomas (rašo Adam) ir Filomena Kantautai. Knyga didelio formato, 316 psl., kainuoja 15 dolerių. Įrašyta per 4.000 papildymų.

Esu paskelbęs pasisakymą apie pirmąją knygą. Čia trumpai atsiliepiu apie antrąją.

Abejose knygose naudojamasi bibliotekose užtiktais įrašais. Užsienio lietuvių spauda nėra pilnai paminėta. Tarp daugybės periodinių leidinių praleista "Laisvoji Lietuva". Nė eilutės apie vaikų mėnraštį "Eglutė".

Pavartęs savo biblioteką, suradau daug knygų, brošiūrų, nepaminėtų nė viename Kantautų tome. Tokių praleidimų sąrašas galėtų būti gerokai ilgesnis, bet paminėsiu tiktai kaikuriuos.

Svetimomis kalbomis knygų eilėje būtina atžymėti latvių rašytojo 1972 m. Niujorkę išleistą 336 psl. gausiai iliustruotą knygą "Lielais mėmais" (Didysis nebylys), kurioje minimi keli lietuviai, yra jų nuotraukų. Vertinga knyga apie filmus.

1947 m. Buenos Aires ispanų k. lietuviai Argentinoje išleido 92 psl. knygutę "Detras de la Cortina de Hierro" apie lietuvių tautos pastangas atgauti nepriklausomybę.

A. a. Vladas Venckus iš Venecuelos atsiuntė ispanų k. poezijos rinkinį "Poemas de Tres", kurios autoriai — Marisela Leon, Aura Marina Suarez ir lietuvis Alfonsas Paulauskas. Knyga (268 psl.) išleista Maracaibo, Venecueloje, 1.000 egz. Inž. Alf. Paulausko adresas: Apartado de Correos 10077, Maracaibo, E-do Zulia, Venezuela.

Buv. Lietuvos gen. konsulas Los Angeles mieste dr. Julius J. Bielskis išvertė ir "Lietuvių Dienos" 1963 m. išleido anglų kalba "The Battle of Grunwald". Autorius (rusų kalba) — Ivan K. Sokolnikov, 160 psl., 32 psl. priedų.

Nėra Simo Kudirkos ir Larry Eichel knygos anglų k. "For Those Still At Sea", 226 psl., New York, 1978 m.

Praleista ištisa eilė mano knygučių, brošiūrų. Priede tepaminėta "Tarp Šveicarijos ir Danijos". Ji įrikiuota tarp prozos veikalų, kai I t. buvo kitame skyriuje. Nepaminėta "Algis Trakys ir Taksiukas Šleivys" I d., "Kova su gaidžiu", 1959 m., II d., "Užpuola bitės" 1962 m., išleido "Lietuvių Dienos". Nėra "Simas Kudirka Nobelio taikos premijai" — atspaudas iš "Europos Lietuvio" 1971 m. Nėra "Vytauto Didžiojo Universiteto studentų eisena Vilnių atgavus", atspaudas iš "Europos Lietuvio" 1969 m. Nėra "Taikos Lituanika" atspaudas iš "Tėviškės Aidų" 1974 m.

Neįtrauktos mano ispanų k. brošiūrėlės "Lithuania Quiere Ser Libre" (Lietuva kovoja dėl laisvės). Pirmoji laida išleista Los Angeles 1968 m. kaip atspaudas iš ispanų k. savaitinio priedo laikraštyje "La Opinion", 8 psl. Antrą laidą išleido Jonas Kaseliūnas savo lėšomis 1971 m. Medelline, Kolumbijoje, Abi laidos išpirktos.

Lietuvių Bendruomenės jaunimo skyrius Los Angeles mieste 1971 m. išleido mano knygutę anglų k. "200.000.000 and Lithuania", 14 psl. Brošiūrėlė tuojau buvo išplatinta. "Lietuvių Dienos" 1976 m. išleido antrą laidą.

Neradau trijų dail. J. Dagio knygų: "Dagys dejuoja ir dainuoja", Toronto, 1971 m., iliustruota, 152 psl., "Dagys klajoja ir galvoja", Toronto, 1979 m., iliustruota, 164 psl., "Dagys, Meilė tarp priešų", Toronto, 1980 m., iliustruota, 156 psl. Pastaroji pasirodė po Kantautų knygos atspausdinimo.

1970 m. gavau iš Kanados 40 psl. knygutę "Mikaldos Sabinos karalienės pranašavimai". Data, spausdinimo vieta nepažymėta.

Neradau Aldonos Irenos Nasvytytės poezijos rinkinio "Vėjo dainos". Išleido "Terra" Čikagoje. Metų nėra, dail. T. Valiaus viršelis, 50 psl. M. Aukštuolis "Mūsų senolių žodžiai iš Anapus". Stamford, 1975 m., 308 psl. Zenta Tenisonaitė, "Sviesos iliuzijos", poezija, išl. 1975 m. "Nida" Anglijoje, 58 psl. B. Stundžia "Burės ir varikliai", išl. "Neringa" 1978 m., vietovė nepažymėta, 266 psl.

Ieškoti klaidų lengva, bet atlikti didelius darbus, kaip A. ir F. Kantautai padarė, yra labai sunku. Kaip niekas kitas užsienio lietuvių tarpe, jie daug pluša knygas rengdami ir dėlto reikia visu nuoširdumu sveikinti, linkėti geriausios tolesnės darbuotės lietuviškos bibliografijos laukuose.

Atsiųsta paminėti

ADA PELDAVIČIŪTĖ. Iliustruotas leidinėlis su P. Jurkaus įvadu ir dailininkės paveikslų nuotraukomis, darytomis Vytauto Maželio. Išleido architektas Vytautas Pelda. Brooklyn 1981 m., 16 psl.

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo 40 metų sukakties minėjimo programa 1981 m. gegužės 16-17 dienomis, Brooklyn, New York, Newark, New Jersey. Programos vedėjas — dr. Jokūbas Stukas.

Kazys Bradūnas, UŽEIGOJE PRIE VILNIAUS VIEŠKELIO. Eilėraščių knyga, laimėjusi JAV Lietuvių Bendruomenės kultūros tarybos 1980 metų literatūros premiją. Viršelis — Vytauto O. Virkau. Išleido "Ateitis" (16349 Addison, Southfield, MI 48075, USA). 1981 m., 111psl., kaina — $6.00

Juozas Eretas, VALANČIAUS ŠVIESA UŽ MARIŲ. Pranciškaus Juro ir jo bendrininkų gyvenimas bei veikla. Išleido Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija serijoje "Negęstantieji žiburiai", kurią redaguoja kun. Antanas Liuima, SJ. V tomas. Roma 1980 m., 356 psl. Kaina — $24 JAV.

ADOMAS ir FILOMENA KANTAUTAI, paruošę ir išleisdinę du stambius tomus lietuvių bibliografijos — knygų, randamų didesnėse Š. Amerikos bibliotekose Nuotr. A. Dudaravičiaus

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

NEW SOUTH WALES MENO GALERIJA Sydnėjuje, Australijoje, paskyrė pirmąją 1979 m. rudenį mirusio dail. Henriko Šalkausko vardo $6.000 premiją. Jai buvo panaudotas specialus $30.000 fondas, kuriam lėšas, pagerbdama savo velionį sūnų, parūpino Ona Šalkauskienė. Fondo įsteigimu pasirūpino velionies bičiulė dail. Eva Kubbos. Premijos bus skiriamos kas dveji metai už gautas fonde laikomų lėšų palūkanas. Joms paskirti galerija surengs specialias modernaus meno parodas. Šiemetinė paroda "Australian Perspecta" buvo atidaryta toje NSW galerijoje gegužės 15 d. H. Šalkausko vardo premija teko australui dail. Robertui Jacksui iš Melburno už jo paveikslą "Bent Yellow Arrow" ("Sulenkta geltona strėlė"). Premijos įteikime dalyvavo velionies motina Ona Šalkauskienė, būrelis lietuvių, grupė kviestinių svečių.

LIETUVIŲ ISTORIKŲ DRAUGIJOS susirinkime Čikagoje gegužės 14 d. dr. T. Remeikis skaitė paskaitą apie Lietuvos užsienio politiką, susietą su Versalio sutarties žlugimu. Ta sutartis išsilaikė maždaug iki 1938 m. kaip jėgų pusiausvyra Europoje. Ją visiškai sužlugdė A. Hitlerio ir J. Stalino pasiektas nepuolimo sandėris su slaptais protokolais. Lietuva pradžioje siekė kolektyvinio saugumo. Kadangi Vokietija buvo stipriausia valstybė, jai teko atiduoti Klaipėdos kraštą. Dėl kolektyvinio saugumo buvo patenkintas ir Lenkijos ultimatumas diplomatiniams santykiams užmegzti. Karui prasidėjus buvo pasirinkta visiško neutralumo politika. Dėl jos netgi atsisakyta jėga susigrąžinti Vilnių, kad nebūtų užrūstinti Vakarų sąjungininkai, kurių pergalę prieš Vokietiją buvo numačiusi Lietuvos vyriausybė. Neutralumo politiką užbaigė 1939 m. spalio 10 d. Sovietų Sąjungos įvykdytas Vilniaus krašto grąžinimas bei jų kariuomenės dalinių įvedimas Lietuvon.

LIETUVIŲ MOTERŲ KLUBŲ FEDERACIJOS Niujorko skyrius gegužės 9-10 d.d. mažojoje Kultūro Židinio salėje surengė dail. Kazimiero Žoromskio tapybos darbų parodą, kuri buvo pavadinta gėlių paroda. Tas gėles jis nutapė atostogaudamas Tėvų pranciškonų vasarvietėje Kennebunkporte, prie jų prijungdamas ir keletą pakrančių gamtovaizdžių.

SOL. GENOVAITĖ VASILIAUSKIENĖ, sopranas iš Australijos, su savo vyru lankėsi JAV ir Kanadoje. Daytona Beach, Floridoje, ji įsijungė į Motinos Dienos minėjimą. Mišių metu giedojo F. Schuberto "Ave Maria" ir B. Budriūno "Marija, Motina malonės", o salėje atliko J. Tallat-Kelpšos "Dainą apie Nemunėlį", A. Kačanausko "Našlaitėlę", V. Kuprevičiaus "Lakštingalos giesmę", V. Sarpaliaus "Dukružėlę".

AKTORIUS JURGIS MIKELAITIS, gyvenantis Britanijos Londone, filmų ir televizijos pasaulyje yra žinomas kaip George Mikell. Pastaruoju metu jis pradeda reikštis ir kaip scenarijų rašytojas filmams. Žurnalo "Screen International" pranešimu balandžio 18 d. laidoje, J. Mikelaitis grįžo iš Australijos, ten pardavęs scenarijų filmui "Paskutinis tango su Rudolfu Valentino". Tą filmą pagamins Ted Hamilton ir David Joseph. Filmas susietas su žymiuoju Hollywoodo aktorium R. Valentinu, vaidinusiu pradiniuose negarsiniuose filmuose. Moterys jį tada laikydavo savo karalaičiu. Viena jų, apsirengusi juodais drabužiais, kasmet ant R. Valentino kapo padėdavo gėlių. Šį vaidmenį atliks britų aktorė Diana Cilento.

MODERNIOS EUROPINĖS LITERATŪROS ŽODYNO "Columbia Dictionary of Modern European Literature" antrą laidą pernai išleido "Columbia University Press" leidykla Niujorke. Pirmoji 1947 m. laida buvo beveik dvigubai mažesnė. Dabartinė turi 895 glausto teksto puslapius, kuriems 1.800 trumpesnių bei ilgesnių straipsnių, apimančių 33 Europos tautų literatūras, paruošė 500 šios srities specialistų. Naujojoje žodyno laidoje estų literatūrai tenka puslapis su dviem trečdaliais, latvių — pusantro puslapio, lietuvių — pustrečio. Estų literatūros apžvalgą paruošė prof. Ivar Ivask, lietuvių — prof. Rimvydas Šilbajoris. Pastarasis pirmiausia trumpai paliečia Daukantą, Valančių, Basanavičių, Kudirką, Maironį, Vaižgantą ir Vydūną, plačiau — V. Krėvę, A. Vienuolį, I. Šeinių, J. Savickį, K. Borutą, J. Baltrušaitį, B. Sruogą, K. Binkį, S. Nėrį, P. Cvirką, I. Simonaitytę, A. Vaičiulaitį, J. Aistį, B. Brazdžionį. Toliau prof. R. Šilbajoris nukrypsta į išeivijos rašytojus V. Ramoną, M. Katilišką, A. Baroną, poetus žemininkus — K. Bradūną, H. Nagį, A. Nyką-Niliūną, dramaturgus — A. Landsbergį, A. Skėmą ir K. Ostrauską. Prof. R. Šilbajoris taipgi aptaria išeivijoje subrendusius poetus A. Mackų, L. Sutemą, J. Meką, okupuotoje Lietuvoje — E. Mieželaitį, Justiną Marcinkevičių, J. Degutytę, J. Vaičiūnaitę, S. Gedą, ir T. Venclovą, rašytojus — J. Grušą, J. Avyžių, M. Sluckį, K. Sają ir I. Merą. Keturiems lietuviams yra skirti atskiri išsamesni trijų autorių straipsneliai: A. Vaičiulaičio — J. Aisčiui, B. Vaškelio — V. Krėvei, R. Šilbajorio — Putinui ir H. Radauskui.

XVII-JI POEZIJOS PAVASARIO ŠVENTĖ įvyko gegužės 29-31 d.d. Ji buvo pradėta Lakštingalų krantinėje Palemone, kur tebėra muzėjumi tapęs Salomėjos Nėries namelis. Šventės aukurą uždengė Antanas Miškinis, laimėjęs Kauno vykdomojo komiteto prizą už poezijos rinktinę "Ant Ligajo ežero kranto". Vilkaviškio rajono S. Nėries kolchozo premija už geriausius kūrinius kaimo tematika teko kauniečiui poetui Robertui Keturakiui, Kauno dirbtinio pluošto gamyklos dovana — šventėje debiutavusiam Vilniaus universiteto auklėtiniui Vaidotui Dauniui. Savo kūrinius skaitė Lietuvos poetai, svečiai iš Latvijos, Moldavijos ir R. Vokietijos. Poetų bei skaitovų grupės lankėsi Pakruojo, Pasvalio, Ukmergės rajonuose. Šventė užbaigta gegužės 31 d. paveikslų galerija paverstoje Vilniaus katedroje. Čia Algimantas Baltakis gavo Vilniaus radijo matavimo prietaisų gamyklos prizą už geriausius rusų poetų kūrinių vertimus, aktorė Gražina Urbonaitė — Vilniaus kultūros tarybos prizą. Ji buvo pripažinta šiemetinės šventės skaitovų laureate. Koncertą surengė Vilniaus operos bosas V. Daunoras, sopranas G. Kaukaitė ir vargonininkas G. Kviklys.

CENTRINIUOSE DAILININKŲ NAMUOSE Maskvoje savo tapybos darbų parodą surengė dail. Stasys Jusionis, sutelkęs įvairaus žanro kūrinius — figūrines kompozicijas, portretus, natiurmortus bei jam būdingus gamtovaizdžius.

LIETUVOS KOMPOZITORIŲ BEI RAŠYTOJŲ SĄJUNGOS pernai rudenį su kultūros ministerija buvo paskelbusios atvirą vokalinės muzikos bei estradinių dainų konkursą, susietą su sovietinės kompartijos XXVI-ju suvažiavimu. Pirmą premiją laimėjo V. Juozapaitis už oratoriją "Žemė, žmogus, tėvynė" solistui, skaitovui, chorui ir orkestrui, ja' panaudojęs J. Mačiukevičiaus žodžius. Antroji premija įteikta J. Tamulioniui už kantatą solistei, chorui ir orkestrui "Dainuoju Lietuvą", kurios teksto autorius yra Justinas Marcinkevičius. Estradinės dainos įvertintos trimis premijomis: pirmoji teko T. T. Makačinui už dainų ciklą "Tėvynės žvaigždė" (J. Mačiukevičiaus ž.), antroji — V. Lopui už "Keturių komunarų sušaudymą" (J. Mačiukevičiaus ž.), trečioji — T. Leiburui už dainą "Jeigu nerūpėtų" (A. Baltakio ž.). Kartu su kompozitoriais buvo premijuoti ir šių kūrinių teksto autoriai.

PIRMĄJĮ SAVO KONCERTĄ VILNIEČIAMS gegužės 23 d. surengė jaunasis bosas Vladimiras Prudnikovas, antrus metus dirbantis Vilniaus operoje, paruošęs Mefistofelio vaidmenį Ch. Gounod "Fauste", Bazilijo — G. Rossini "Sevilijos kirpėjuje", Končako — A. Borodino operoje "Kunigaikštis Igoris", dalyvavęs G. F. Haendelio, L. Beethoveno oratorijų atlikimuose. Praėjusį pavasarį V. Prudnikovas laimėjo II premiją Atėnuose surengtame žymiosios dainininkės Maria Callas vardo tarptautiniame jaunųjų dainininkų konkurse. Keturiolikos metų praktiką V. Prudnikovas įsigijo "Ąžuoliuko" chore, dirigavimą studijavo Vilniaus konservatorijoj, dainavimą — pas jos prof. Z. Paulauską. Pirmajam savo koncertui buvo pasirinkęs rusų ir V. Europos klasikų kūrinius, arijas iš P. Čaikovskio "Eugenijus Onegino", G. Verdi operos "Simon Boccanegra", G. Rossini "Sevilijos kirpėjo". Koncertas buvo užbaigtas K. Sviridovo daina "Rausvas kaip obuoliukas". Akompanavo pianistė N. Ralytė.

DAINŲ IR ŠOKIŲ ANSAMBLIS "LIETUVA" pirmąjį savo koncertą turėjo 1941 m. vasario 22 d. Vilniuje. Keturiasdešimtmečio sukakties paminėjimą suvėlino koncertai Maskvoje, 40 dienų trukusi išvyka į Sibirą ir Tolimuosius Rytus, kur įvairiuose miestuose buvo koncertuota net 33 kartus. Sukaktis tik dabar buvo paminėta Vilniaus filharmonijos salėje, susirinkus ne tik dabartiniams, bet ir buvusiems ansamblio vadovams, šokėjams, dainininkams. "Lietuva" yra paruošusi 30 koncertinių programų, kurių paskutinioji — "Dainuojame žmogui". Sukaktuviniame koncerte buvo atliktos ištraukos iš tų programų, papildytos naujais kompoz. A. Bražinsko bei kitų menininkų kūriniais. Ansamblio dabar laukia koncertai Klaipėdoje, Kretingoje, Palangoje, Šventojoje, Druskininkuose ir Birštone. Pradėdamas darbą prieš 40 metų ansamblis turėjo 36 narius, o dabar jų skaičius yra padidėjęs šimtu.

RAJONINIAI JONAVOS KULTŪROS NAMAI kasmet prisimena mirusį dramaturgą Petrą Vaičiūną. Baldų kombinato klube šiemet buvo surengtas teminis vakaras "Petras Vaičiūnas — žmogus ir menininkas", kuriame dalyvavo dramos aktorė T. Vaičiūnienė, velionies našlė, kalbėjusi apie jo dramos kūrinius, pjesių herojų prototipus. Įdomių epizodų iš P. Vaičiūno gyvenimo papasakojo rašytojas J. Būtėnas. Ištraukas iš P. Vaičiūno atsiminimų knygos skaitė Vilniaus J. Tallat-Kelpšos augštesniosios muzikos mokyklos diplomantė G. Vesaitė, o moksleiviai suvaidino fragmentą iš P. Vaičiūno dramos "Stabai ir žmonės". Iš įrašo buvo išklausyta J. Gruodžio daina "Žvejai", kuriai jis buvo panaudojęs P. Vaičiūno žodžius.

V. Kst.

CHOLKAN
R. CHOLKAN & CO. LTD.
REAL ESTATE

DĖMESIO, LIETUVIAI!!!

- Parduodantiems per mus nuolaida
- Nemokamas nejudomo turto įkainojimas
- Sąžiningas patarnavimas visuose nejudomo turto reikaluose
- Daugiau kaip dvidešimt penkerių metų patirtis

2336 Bloor Street West – Tel. 763-5555
PRANAS KERBERIS namų 239-5923
ANTANAS GINIOTIS namų 769-9356

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414

AKTYVAI — virš 19 milijonų

KASOS VALANDOS:
Pirmadieniais 10 - 3
Antradieniais 10 - 3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10 - 8
Penktadieniais 10 - 8
Šeštadieniais 9 - 1
Sekmadieniais 9.30 - 1

MOKA UŽ:
90 dienų termin. indėlius 16 %
term. indėlius 6 mėn. 15 %
term. indėlius 1 metų 13 %
term. indėlius 3 metų 12 %
pensijų s-tą 14 %
tapomąją s-tą 11 %
spec. taup. s-tą 14 %
depozitų-čekių s-tą 6 %
DUODA PASKOLAS:
asmenines nuo 17½ %
mortgičius nuo 16¾ %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS
2239 Bloor Street West. • 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS REAL ESTATE LTD. REALTOR
1072 Bloor St. W.
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus A. Bliūdžius
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario Telefonas 535-1258
• Turime lietuviškų skilandžių, sūrių ir kitų maisto gaminių •
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

ti vidutiniškai $440 daugiau, naturaliomis dujomis — $205 daugiau. Sekančių metų pavasarį pensininkai iš Ontario valdžios iždo gaus $60, o minėtos neturtingos šeimos nuo pajamų mokesčio galės atskaityti tokią pat sumą. Antraisiais metais parama pensininkams ir atskaitymas šeimos sumažinami iši $40, trečiasiais metais — iki $20. Taigi per trejus metus pensininkai gaus $120, o šeimos taip pat atgaus iš pajamų mokesčio $120. Ši suma tik iš dalies padengs padidėjusias namų apšildymo išlaidas. Paskelbtą projektą kritikavo Ontario liberalų vadas S. Smithas. Esą tą $120 finansinę paramą gaus visi pensininkai, net ir tokie milijonieriai, kaip Harold Ballard, bei visi kiti turtuoliai. Taip pat esąs netikslus ir šeimoms leistas $120 atskaitymas nuo pajamų mokesčio, nes jis susietas su apmokestinamo uždarbio $6.000 suma. Pasak opozicijos vado S. Smitho, išjungtos lieka daugiau uždirbančios šeimos, kurių didesnis uždarbis yra taip mažas, kad iš jo šeima vos įstengia pragyventi. Laikraščių vedamieji taip pat pritaria tokiai kritikai. Esą iš šio plano reikėtų išjungti tik vidutinį ir augštą uždarbį turinčias šeimas. Jeigu tikrai norima padėti, ta pagalba turi būti suteikta visiems nepasiturintiems Ontario gyventojams, ne tik jų žemiausiai grupei.

Automobilių savininkų, pradedant liepos mėnesiu, laukia draudos pabrangimas beveik 20 %. Jį jau paskelbė dvi didelės draudos bendrovės, kurių pavyzdžiu paseks ir visos kitos. Teisinamasi, kad tai daroma dėl smarkiai pakilusių automobilių pataisymo išlaidų. Lyginant su 1979 m. išlaidomis, pernai jos pašoko apie 30%. Vidutinės šiemetinės draudos bendrovių išlaidos nelaimes turėjusiam vienam automobiliui jau siekia $2.230. Tai patvirtina ir Kanados statistika. Dėl šios priežasties draudos pabranginimui pritaria ir Ontario, ir Kanados vyriausybės.

Socialistų vadas E. Broadbentas, grįžęs iš Socialistų Internacionalui atliktos kelionės, pradėjo pulti Kanados politiką Salvadoro atveju. Jam nepatinka JAV prez. R. Reagano užimta pozicija, siekianti sutabdyti Sovietų Sąjungos ir Kubos remiamų marksistų įsigalėjimą Vidurio Amerikoje. E. Broadbentas numatytus demokratinius rinkimus Salvadore laiko eiliniu farsu. Pasak jo, Kanada turėtų remti tiesiogines dabartinio režimo ir prokomunistinių partizanų derybas Salvadore. Tą jo pasiūlymą atmetė užsienio reikalų min. M. MacGuiganas. Esą tokios derybos tik padidintų kraujo upes, kai tuo tarpu demokratiniais rinkimais galima užbaigti pilietinį karą. Be to, Kanada nieko bendro neturi su įvykiais Salvadore. E. Broadbento pradėtoje akcijoje kaltinama tik JAV vyriausybė, remianti koalicijos pagrindais sudarytą diktatūrinį režimą Salvadore, bet jokių kaltinimų nesusilaukia partizanus kovai skatinančios bei ginkluojančios komunistinės šalys.

Toronto dienraštis "The Globe and Mail" paskelbė vedamąjį "Trupiniai iš Kubos". Juo puolama Kanados pasirašyta sutartis, priimanti $850.000 atsilyginimą už tenai nusavintą kanadiečių turtą po 1959 m. revoliucijos. Pasak dienraščio, tas turtas buvo vertas daug milijonų dolerių, kurių dabar neatgaus kanadiečiai savininkai. Pasirašytoje sutartyje yra paragrafas, užtikrinantis diktatoriaus F. Castro vyriausybę, kad Kanada oficialiai atsisako betkokių tolimesnių reikalavimų. Tai esanti didelė skriauda Kuboje nusavybes praradusiems kanadiečiams. Vedamasis taipgi primena Kanados duotą finansinę bei ekonominę paramą Kubai, kai ją boikotavo kitos Vakarų pasaulio valstybės. Pvz. 1975 m. Kanada Kubai be jokių palūkanų paskolina $12,6 milijono. Ta paskola bus pradėta grąžinti tik 1982 m., o pats grąžinimas užtruks 30 metų. Dienraštis taipgi primena min. pirm. P. E. Trudeau 1976 m. įvykusį apsilankymą Kuboje. Buvęs min. pirm. J. Diefenbakeris tada pareiškęs: "Negaliu suprasti, kodėl Kanados ministeris pirmininkas šiam vizitui pasirinko tokį netikusį laiką, kai Kubos kariai su sovietais kovoja Angoloje . . ."

NDP socialistų partija pagerbė savo buvusį vadą Tommy Douglas, turintį jau 73 metus amžiaus, bet dar dirbantį partijos būstinėje Otavoje. Reginoje buvo atidarytas jo vardu pavadintas milijono dolerių vertės naujas pastatas, tapsiantis šios partijos įstaiga. Kalbėtojų eilėse buvo dabartinis partijos vadas E. Broadbentas ir socialistinės Saskačevano vyriausybės premjeras A. Blakeney. Jie priminė, kad 1944 m. T. Douglas vadovaujami socialistai laimėjo Saskačevano parlamento rinkimus. Jis tada sudarė pirmą socialistų partijos vyriausybę Š. Amerikoje. Kanados socialistų vadu T. Douglas tapo 1961 m. ir jai vadovavo, kol šias pareigas perėmė D. Lewis.

Skautų veikla

• XIX-toji Romuvos stovykla — rugpjūčio 8-22 d.d. Registracijos lapai jau pasiekė visas šeimas. Prašoma nedelsiant juos grąžinti registratorei H. Dambaraitei, 22 Hewitt Ave., Toronto, M6R 1Y3. Tel. 536-1433. Su lapais siųsti ir reg. mokestį $20.

• Romuvai aukojo: J. Mažeika — $30, G. Raškauskas, K. Gaputis ir dr. D. Barkauskas — po $20. Skautiškas ačiū. Remonto darbai jau baigiami. Aukas galima siųsti ir stovyklavietės iždininkui A. Vasiliauskui, 51 Smithfield Dr., Toronto, M8Y 3M1.

• Skautininkų ramovės sueigoje birželio 25 d. buvo apžvelgti LSS rinkimų reikalai. Į garbės teismą sutiko kandidatuoti jūr. skautininkai Br. Stundžia, A. Empakeris ir P. Butėnas. Kanados rajono vado kandidatūra dar neišryškėjo. Nutarta rengti metinį koncertą visuomenei ir dalį buvusių renginių pelno paskirti Romuvai.

• S. E. Sakienė iš Buffalo pakviesta vyr. šeimininke Romuvos stovyklai. Reikia talkos. Darbas bus lengvas, linksmas ir naudingas. Skambinti s. L. Gvildienei tel. 459-7888.

Č. S.

Ateitininkų žinios

Globėjų bei pirmininkų posėdis įvyko birželio 22 d. Buvo apžvelgta bei įvertinta praėjusių metų veikla ir priimti siūlymai kitiems metams. Taip pat aptarti stambesnieji sekančių metų įvykiai.

Wasagos stovyklos vadovybę šiais metais papildys sesuo Ignė, kuri turi ypatingai daug patirties stovyklavime. Stovyklos vadovybę sudaro: L. Underienė — vadovė, A. Kazlauskas, V. Kuraitė, D. Mališka, L. Petroliūnienė, E. Vasiliauskas ir R. Vilienė. Dr. K. Vilis — ūkvedys, p. Gataveckienė — vyr. šeimininkė su padėjėjom — p. Petrauskiene ir p. Vaitkevičienė.

Laukiama pasisiūlant sendraugių, galinčių būti atstovais jubilėjiniame kongrese. Prašoma skambinti G. Petrauskienei ar S. Freimanienei, jei vyksite į Čikagą. Studentai savo atstovus jau išsirinko, o moksleivių valdyba rūpinasi moksleiviais atstovais. L. U.

NORITE TAPTI KUNIGU?
Vienuole? Esate virš 30 metų? Desire priesthood? Sisterhood? Over 30? Kreipkitės: Father Nigro, Gonzaga U. Spokane, 99259, USA.

SPORTAS

Pradėjome ketvirtą dešimtmetį

Pirmenybės Baltimorėje ir jų laimėtojai

Metinės sporto žaidynės, kurios įvyko 1981 m. gegužės 16-17 d.d. Baltimorėje, buvo 31-mosios. Jomis pradėjome ŠALFASS veiklos ketvirtą dešimtmetį. Pirmosios žaidynės buvo suruoštos 1951 m. Toronte. Jose jau tada gausiai dalyvavo sportininkai iš Čikagos, Detroito, Klevelando, Montrealio, Hamiltono ir Toronto. Šios šventės metu ir buvo atkurta sporto sąjunga, kuri sėkmingai vadovavo mūsų sportinei veiklai Š. Amerikoje per šį trisdešimtmetį.

30-ties metų laikotarpyje sporto žaidynės aplankė didesnes lietuvių kolonijas Š. Amerikoje, neaplenkė ir mažesnių, kaip Ročesterio ir Baltimorės, kurios įrodė, kad ir negausios kolonijos su keliais entuziastais gali sėkmingai surengti žaidynes.

Š.m. lietuvių sporto žaidynės Baltimorėje buvo pirmosios šiame mieste. Jas paruošė bei sėkmingai tvarkė Baltimorės Lietuvių Atletų Sporto Klubas ir negausi Baltimorės lietuvių bendruomenė. Žaidynėse dalyvavo per 400 sportininkų iš Kanados ir JAV. Buvo rungtyniaujama krepšinio, tinklinio, plaukimo ir šachmatų varžybose.

Krepšinio pirmenybės įvyko vyrų A, B ir jaunių A, B ir C klasėse. Vyrų klasės varžybose dalyvavo keturios komandos: Čikagos Lituanika, Toronto Aušra, Detroito Kovas ir Niujorko Lietuvių Atletų Klubas. Neatvykus Čikagos Neriai ir Toronto Aušros L. Rautinšui, pirmą vietą nesunkiai laimėjo Lituanika, įveikusi visus priešininkus — Aušrą 72:66, Kovą 82:73 ir LAK 82:62. Antra vieta teko Kovui, kuris įveikė Aušrą 82:77 ir LAK 84:70. Aušra, įveikusi LAK 78:69, liko II vietoje. Jauna Detroito Kovo komanda su Žaliagiriu priekyje teikia daug vilčių ateičiai. Šiek tiek nusivilta kadaise labai pajėgiu Niujorku, kuris liko IV vietoje.

Vyrų B klasėje varžėsi 8 komandos. Pirmą vietą šioje klasėje laimėjo Hamiltono Kovo pirmoji komanda, baigmėje įveikusį Žaibą 63:56. Trečia vieta teko Kovo II-jai, kuri kovoje dėl trečios įveikė Lituaniką II 68:66. Kovo žaidėjai ne tik pasižymėjo kaip gabūs krepšininkai, bet ir kaip tvarkingiausios komandos šiose žaidynėse.

Tos pačios klasės varžybose Toronto Vytis pralaimėjo pirmas rungtynes prieš Lituaniką II 41:49, paguodos rate įveikė Vašingtono Vėją 61:59 ir šio rato baigminiame žaidime pralaimėjo Čikagos Ateičiai 42:62.

Jaunių A. klasės varžybas laimėjo Klevelando Žaibas, baigminiame žaidime įveikęs Lituaniką. Toronto Vytis pirmose rungtynėse pralaimėjo Lituanikai 37:50, tačiau laimėjo paguodos ratą, įveikęs H. Kovą 66:50. Kovas pralaimėjo pirmas rungtynes LAK 57:67.

Jaunių B klasėje I v. laimėjo Žaibas baigminiame žaidime įveikęs Aušrą 39:36. Prieš tai Aušra įveikė LAK 46:44. Toronto Vytis pirmose rungtynėse įveikė Lituaniką 37:34. Po to pralaimėjo Žaibui 43:58 ir kovoje dėl III v. pralaimėjo LAK 23:43.

Vyrų klasės tinklinio varžybas laimėjo Čikagos Neris. Antra vieta teko Bostono Grandžiai, III — Toronto Aušrai. Moterų tinklinio laimėtojai: 1. Neris, 2. Žaibas I, 3. Baltimorės LAK. Mergaičių A tinklinio laimėtojai: 1. Neris, 2. Žara, 3. NY LAK. Mergaičių B tinklinio varžybas laimėjo Čikagos Žara, įveikusi NY LAK tinklininkes.

Plaukimo varžybos vyko kartu su baltiečiais. Tarpklubinių pirmenybių nugalėtojais tapo: 1. Klevelando Žaibas, 2. Detroito Kovas, 3. Vašingtono Vėjas, 4. Baltimorės LAK. Iškiliausiu plaukiku vyrų-jaunių klasėje buvo išrinktas Tomas Kijauskas (Žaibas) ir iškiliausia plaukike moterų-mergaičių klasėje — Daina Grigaraitė (D. Kovas).

Individualines šachmatų pirmenybes laimėjo A. Simonaitis, NY LAK, 3 tšk. Toliau sekė E. Staknys, NY LAK, 2,5 tšk. ir V. Genčius, Aušra, 2,5 tšk. Iš viso rungėsi 5 šachmatininkai.

Žaidynės praėjo sklandžiai ir iškilmingai. Tai didelis nuopelnas Baltimorės Atletų Klubo pirm. Algirdo Veliuonos, visos Baltimorės lietuvių kolonijos ir nepailstančio talkininko Algirdo Bielskaus. A. S.

SPORTAS LIETUVOJE

Pabaltijo stalo teniso pirmenybėse Rygoje Lietuvai atstovavo — vilniečiai M. Krejeris, Z. Rusakavičius, D. Bartkevičiūtė, E. Valaitė, kauniečiai J. Danilevičiūtė ir S. Žalenekas. Dėl ligos negalėjo dalyvauti Lietuvos čempijonas E. Zakarianas. Lietuvos tenisininkai, šias pirmenybes laimėję jau 11 kartų, šįsyk užėmė tik antrą vietą. Pirmoji teko Estijos rinktinei, kurią dabar yra papildęs daugkartinis Sovietų Sąjungos čempijonas I. Solopovas, iš Magnitogorsko persikėlęs gyventi į Taliną. Visas savo varžoves įveikė Lietuvos moterys: estes — 5:2, dvi komandas turėjusias latves — 5:2 ir 5:1. Vyrai tuo pačiu 5:0 rezultatu lengvai susidorojo su abiem latvių rinktinėm, bet suklupo susitikime su estais 2:5. Šis jų pralaimėjimas ir užtikrino I vietą Estijos rinktinei. Trečioji bei ketvirtoji vietos tekos I ir II latvių rinktinėms. Individualias moterų varžybas laimėjo kaunietė J. Danilevičiūtė, baigmėje nugalėjusi latvę R. Budą. Vyrų grupės laimėtoju tapo minėtasis I. Solopovas, priklausęs Estijos rinktinei.

Lietuvos jaunimo šaudymo iš lanko pirmenybes Klaipėdoje laimėjo klaipėdiečiai, surinkę 8.322 taškus. Antroji vieta teko Kauno rinktinei su 7.523 tšk., trečioji — Vilniaus su 5.905 tšk. Individualiose rungtyse Lietuvos čempijonais vėl tapo klaipėdiečiai — J. Šereikytė (1.227 tšk.) ir G. Čekys (1.225 tšk.), šiuos vardus turėję pernai.

Dešimtąjį Lietuvos krepšinio veteranų turnyrą Klaipėdoje laimėjo Kauno "Maisto" komanda, baigminėse rungtynėse įveikusi Klaipėdos "Granito" krepšininkus 84:79. Trečioji vieta teko Vilniaus "Komprojekto" komandai. Veteranų krepšininkų turnyre dalyvavo 32 komandos.

Kauno kūno kultūros institutą šiemet baigė 80 sportinio fakulteto ir 89 pedagoginio fakulteto studentai. Diplomai jiems buvo įteikti Kauno sporto halėje. Baigusiųjų eilėse buvo keli pasižymėję sportininkai — krepšininkas M. Valančius, slidininkė E. Griciūnaitė, lengvaatletė E. Kotovienė, irkluotojas A. Rainys, džiudo imtynėse dalyvaujantis P. Pomariovas.

A. E. LePAGE Daiva T. Dalinda, B. A.
Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!
• Nemokamas namo įkainojimas •
(Įstaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)
1576 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A4
Tel. 537-3431
Namų 494-0605

MAE-LAINE BRIDALS
Yra pasiruošusi jums patarnauti gražiausiais pavasario bei vasaros vestuviniais drabužiais — nuotakų, pamergių ir kasdienine apranga.
Krautuvė atidaryta: nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 9 v.v., šeštadieniais 9 v.r. — 6 v.v.
1603 Clarkson Rd. N. Mississauga, Ontario (Clarkson Rd. Plaza)
Telefonas 823-5960
Kreipkitės: Mrs. Ona Stončius

AL GARBENS REALTOR
Telefonas 489 - 1543
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys
ALFONSAS GARBENIS jums sąžiningai patarnaus parduodant, perkant, tvarkant mortgičius, įkainojant namus ir t.t. LIETUVIAMS NUOLAIDA
Pirmoji lietuviška nekilnojamo turto agentūra Toronte, veikianti daugiau kaip 30 metų

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA

MOKA:
16 % už 90 dienų term. indėl.
15 % už 6 mėn. term. indėlius
13 % už 1 m. term. indėlius
12 % už 3 m. term. indėlius
14 % už pensijų ir namų planą
14 % specialią taup. sąsk.
11 % užtaupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

IMA:
17½% už asm. paskolas
16¾% už mortgičius

AKTYVAI virš 28 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

FLORIDA REAL ESTATE
Rezidencinės ir komercinės nuosavybės
Apartamentai • Kondominiumai • Nuomojimas
Angelė E. Karnienė
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813)360-2448 • Vakare (813)367-2413

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai.
Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

AUTOMOTIVE FIBER
visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Islington, Ont. M8W 3R3
Telefonas 252-8863

BALTIC EXPORTING CO.
Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5
Telefonas 531-3098
Savininkai S. ir F. Janavičiai

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5
FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

Pasaulio slovakų kongrese

Įteikti žymenys slovakui dr. Kirschbaumui, ukrainiečiui vyskupui Boreckiui, kanadiečiui Ontario premjerui Davis

Laisvojo pasaulio slovakai yra susitelkę į visus jungiančią organizaciją — Pasaulio Slovakų Kongresą. Jon įeina organizacijos, institucijos, spauda ir paskiri asmenys, tiesiogiai nepriklausą kuriai nors organizacijai. Š.m. birželio 15-21 d.d. Toronte įvyko minėto kongreso atstovų suvažiavimas, sujungtas su politine konferencija, kurioje paskaitas skaitė įvarūs politinio gyvenimo žinovai, mesdami žvilgsnį į ateities Europą, kurioje ir Slovakija turėtų būti nepriklausoma valstybė. Suvažiavime buvo svarstomi organizaciniai klausimai bei veiklos gairės.

Bene stambiausias renginys buvo baigminis pokylis "Royal York" viešbutyje birželio 20 d. (įėjimas — $35). Jame dalyvavo apie 1500 slovakų ir daug kviestinių kitataučių svečių. Vien prie garbės stalo sėdėjo kelios dešimtys asmenų. Įžanginę maldą sukalbėjo Toronto vyskupas pagalbininkas A. Ambrozic (slovakų vyskupas Grutka iš JAV negalėjo dalyvauti).

Patriotines kalbas pasakė keli slovakų organizacijų veikėjai, bet pagrindinį žodį perskaitė Stephen B. Roman, Pasaulio Slovakų Kongreso pirmininkas. Visų kalbos buvo panašios į tokiom progom sakomas lietuvių veikėjų kalbas. Ten, kur buvo minimas Slovakijos vardas, labai tiko ir Lietuvos vardas. Pagrindinė visų kalbėtojų idėja — išeivijos patriotiškumas ir Slovakijos nepriklausomybė.

Įspūdingas buvo žymenų įteikimas pasižymėjusiems bei nusipelniusiems asmenims, būtent, buvusiam Slovakijos diplomatui dr. J. Kirschbaumui, ukrainiečių vyskupui I. Boreckiui ir Ontario premjerui W. Davisui. Skirtingi kalbėtojai apie kiekvieną žymūną pateikė pagrindinius duomenis, o pergamentinius diplomus įteikė kongreso pirm. S. Romanas. Pažymėtina, kad slovakai nesiribojo tik savais žmonėmis — jie įvertino nuopelnus ir kitų tautybių žmonių. Vysk. Borecky kurį laiką buvo ir Rytų apeigų slovakų vyskupu (moka slovakų kalbą), kol buvo paskirtas tom pareigom slovakas vysk. M. Rusnak. Premjeras W. Davis yra parodęs daug palankumo slovakams praeityje. Kaip pagrindinis šio pokylio kalbėtojas, jis pažėrė daug humoro ir politikos minčių, iškeldamas slovakų nuopelnus Kanadai.

Įdomios buvo kalbos ir slovakų kilmės politikų — JAV kongreso narių. Claudine Schneider, respublikonė, ištarė keletą sakinių slovakiškai, bet kalbėti sakėsi negalinti, nes tėvai neišmokę. Jie buvę siuvėjai, išleidę ją į mokslus. Savo kalboje jinai pasakojo apie savo praeitį, darbą JAV kongrese ir baigė pareiškimu, kad esanti slovakė, o jos vyras — belgas. Panašiai kalbėjo ir JAV kongreso narys Don Ritter, keldamas daugiau politinio pobūdžio klausimus.

Kalbėtojų gausa buvo tokia didelė, kad jų kalbos nusitęsė beveik iki vidurnakčio (nuo 7 v.v.). Šiaipjau pokylis buvo labai gerai organizuotas, iškilmingas. Jo pranešėju buvo adv. John W. W. Stephens, Q.C. Meninę dalį atliko: John Laciak orkestras, Šv. Mykolo katedros berniukų choras, slovakų choras, mergaičių kvintetas, trys solistai. Pokylis buvo filmuojamas bei rekorduojamas. Kongresas susilaukė dėmesio ir angliškoje spaudoje. Jis buvo baigtas sekmadienį, birželio 21, iškilmingomis Rytų apeigomis Ontario Place patalpose.

Slovakai yra laimingi ta prasme, kad turi stambų veikėją bei rėmėją S. Romaną, kuris atvyko Kanadon dar jaunas būdamas ir tapo pramonininku bei milijonieriumi. Šiuo metu jis yra "Denison Mines" (uranijaus) bendrovės pirmininku. Jo milijonų dalis tenka ir visai slovakų veiklai. Iš visko buvo matyti, kad šis kongresas neapsiėjo be stambios jo paramos.

Pažymėtina ir tai, kad puošnioje pokylio programoje buvo išspausdintas ne tik kongreso pirmininko sveikinimas anglų kalba, bet ir ištisas puslapis apie Slovakijos praeitį su didoku žemėlapiu. Tai padėjo ypač svečiams susipažinti su slovakų istorija.

Slovakų veikėjai skelbia, kad laisvajame pasaulyje yra 1,5 milijono išeivių. Pasaulio Slovakų Kongresas yra viršūnė, jungianti visą išeiviją. **G.**

Svečiai "Vilniaus" paviljone Toronte, kur kasmet rengiama tasutybių savaitė-Karavanas. Iš kairės: "Vilniaus" burmistras EDIS BUBULIS, "Vilniaus" karalaitė ALDONA BIRETAITĖ, Toronto burmistras ART EGGLETON ir jo palydovai, ZENA KOSSAR, Karavano sumanytoja. Nuotr. B. Tarvydo

Bevardžių alkoholikų sąjūdžio susirinkime

"Alcoholics Anonymus" organizacijai priklauso vienas milijonas vyrų ir moterų visame pasaulyje. Jie yra susispietę į 40.000 grupių 110 kraštų

Čia minimo sąjūdžio veikėjai kanadiečiai Toronte surengė plataus masto atvirą susirinkimą š. m. birželio 9 d. Į "Royal York" viešbučio salę rinkosi vyrai ir moterys iš viso miesto, kuriame veikia 92 grupės. Didžiulė salė pradžioje atrodė apytuštė, bet 8 v. v. buvo pilnutėlė — apie 2000 dalyvių.

"Hi, Jane!"

Atėjus laikui, salėn įžygiuoja kelių asmenų prezidiumas ir užima vietas scenoje. Rengėjų vardu visus dalyvius bei svečius pasveikina nežinomas vyras ir pirmininkauti pakviečia moterį. Ji taria trumpą pasveikinimo žodį ir kviečia maldai: "Dieve, teiki man šviesą, įgalinančią priimti tai, ko negaliu pakeisti, duoki drąsą pakeisti tai, ką galiu, ir išmintį, rodančią skirtumą".

Prisistatydama susirinkusiems pirmininkaujanti tarė: "Mano vardas Jane, esu alkoholikė". Garsiai šūktelėjo minia: "Hi, Jane". Lygiai tokiu pat būdu prisistatė ir kiti kalbėtojai.

Bevardis advokatas pateikė pagrindinius duomenis apie "Alcoholics Anonymous" sąjūdį, kuris atsirado dviejų amerikiečių alkoholikų dėka 1935 m. Jiedu, nugalėję alkoholio smūgius, ėmėsi iniciatyvos gelbėti kitus ir su dr. Silkworth pagalba sudarė pirmąją grupę, kuri bandė kovoti su alkoholiu bendrom jėgom. Jiems šis bandymas pavyko, ir dėlto sąjūdis pradėjo sparčiai augti.

Minėtasis bevardis advokatas pareiškė, kad šiame sąjūdyje griežtai laikomasi bevardiškumo. Paprastai tėra žinomas tik nario vardas ir daugiau nieko. Nesudarinėjami jokie sąrašai ir yra žinomi tik skaičiai.

Šio sąjūdžio nariai, pasak jo, nėra blogi žmonės, kurie nori būti geresni, bet nesveiki žmonės, kurie nori būti sveiki. Pagrindinis dalykas — noras nugalėti alkoholį, būti blaiviu ir padėti kitiems alkoholikams.

Bevardžių alkoholikų sąjūdis turi specifinę programą, kurios dėka jos dalyviai pajėgia laimėti kovą su alkoholiu, tačiau jie nuolat turi budėti, kad neatkristų, nes nesą eksalkoholikų. Dalyvavimas sąjūdžio veikloje esą padeda išsilaikyti laimėtoje pozicijoje.

Sąjūdžio veikla esanti plati, tačiau iš narių nereikalaujama jokio nario mokesčio. Priimamos aukos, bet ir jos yra apribotos — iki $500 asmeniui į metus.

Dvylika žingsnių

Bevardžių alkoholikų sąjūdyje yra vadinamų dvylika žingsnių, vedančių į moralinį laimėjimą. Štai jie, sudaryti pačių steigėjų.

1. Įžvelgėm, kad esame bejėgiai prieš alkoholį, kad mūsų gyvenimas pasidarė neįmanomas. 2. Įsitikinome, kad tiktai stipresnė Jėga už mus gali atstatyti mūsų sveikatą. 3. Nusprendėm pavesti savo valią ir savo gyvenimą Dievui, kaip mes Jį supratom. 4. Atlikome visai atvirą moralinį savęs tyrimą. 5. Prisipažinom Dievui, sau ir kitiem prie šio savo paklydimo. 6. Buvome pasiruošę leisti Dievui pašalinti visus tuos mūsų būdo trūkumus. 7. Nuolankiai meldėme Dievą pašalinti mūsų silpnybes. 8. Sudarėme sąrašą žmonių, kuriems buvome padarę žalos, ir pasiryžome tai išlyginti. 9. Kur tik galima, tiesioginiu būdu išlyginome padarytą žalą tokiem žmonėm, išskyrus atvejus, kai toks išlyginimas buvo kenksmingas jiems patiems arba kitiems. 10. Tęsėm savęs tyrimą ir, radę paslydimą, greitai prisipažinom. 11. Per maldą ir meditaciją stengėmės pagerinti sąmoningą savo santykį su Dievu, kaip mes Jį supratome, melsdami tiktai Jo valios pažinimo ir jėgos jam vykdyti. 12. Šių žingsnių dėka patyrę dvasinį pabudimą, stengėmės skleisti šį laimėjimą tarp alkoholikų ir vykdyti tuos principus visuose savo reikaluose.

Be tų dvylikos žingsnių, dar yra vadinamų dvylika tradicijų, kuriose surašyti bevardžių alkoholikų veiklos principai.

Gydytojo kalba

Keli prezidiumo nariai paskaitė ištraukų iš sąjūdžio nuostatų. Pagaliau prie pulpito priėjo vyras ir tarė: "My name is Bob, and I am an alcoholic". Garsiai šūktelėjo klausytojai: "Hi, Bob!" Jis plačiai pasakojo savo pergyvenimus. Tai buvo vieša jo išpažintis. Iš jos paaiškėjo, kad šis vyras yra gydytojas, netgi profesoriavęs, bet, gyvenimo smūgių parblokštas, ilgai mirko alkoholyje. Nekartą buvo kalėjime už įvairius nusikaltimus. Tik po ilgo klaidžiojimo, gydymo — psichiatrinio ir kitokio pagaliau vienos moters dėka rado kelią į bevardžių alkoholikų sąjūdį ir čia pajuto atmosferą, kurioje galima pasveikti. Pasak jo, alkoholizmas yra liga (addiction), kurios nugalėjimas vien medicinos keliu neįmanomas. Baigdamas ilgą savo kalbą, šis gydytojas išreiškė dėkingumą bevardžių alkoholikų sąjūdžiui, kuriame atgavo sveikatą ir atrado moralinę atramą.

Susirinkimas buvo baigtas malda "Our Father". Didžiulė minia ramiai skirstėsi. Jų tarpe buvo spaudos atstovų ir šiaip stebėtojų, bet dauguma buvo sąjūdžio nariai, apvaldę alkoholizmą, tapę darbingais ir garbingais visuomenės nariais. Tai žmonės, kurie turėjo drąsos prisipažinti prie savo silpnybės ir tuo būdu ją apvaldyti.

Kas yra alkoholikas?

Dažnai keliamas klausimas, kas yra alkoholikas. Bevardžių alkoholikų sąjūdžio išleistoje literatūroje tai bandoma nustatyti šiais anketiniais klausimais.

1. Ar dėl gėrimo prarandate dalį savo darbo laiko? 2. Ar gėrimas daro jūsų šeimą nelaimingą? 3. Ar geriate dėlto, kad esate drovus su kitais žmonėmis? 4. Ar gėrimas kenkia geram jūsų vardui? 5. Ar kada nors po išgėrimo esate jautęs sąžinės priekaištus? 6. Ar dėl gėrimo esate turėjęs finansinių sunkumų? 7. Ar gerdamas jieškote draugystės žemesnių asmenų bei žemesnės aplinkos? 8. Ar gėrimas daro jus nerūpestingu, nepaisančiu šeimos gerovės? 9. Ar jūsų ambicija sumenkėjo pradėjus gerti? 10. Ar jieškote išgėrimo tam tikru dienos metų? 11. Ar norite gerti sekantį rytą? 12. Ar gėrimas sudaro sunkumų miegoti? 13. Ar jūsų darbingumas sumažėjo pradėjus gerti? 14. Ar gėrimas trikdo jūsu darbą bei verslą? 15. Ar jūs geriate, norėdamas pabėgti nuo rūpesčių bei nemalonumų? 16. Ar geriate vienas? 17. Ar dėl gėrimo esate kada nors praradęs atmintį? 18. Ar gydytojas kada nors gydė jus nuo gėrimo? 19. Ar geriate, norėdamas sustiprinti pasitikėjimą savimi? 20. Ar dėl gėrimo esate kada nors buvęs ligoninėje bei institucijoje?

Prie klausimų pridėta pastaba: Jei į bent vieną tų klausimų atsakėte **taip**, reiškia, kad galite būti alkoholikas. Jei atsakėte **taip** į du klausimus, galimas dalykas, kad esate alkoholikas. Jei atsakėte **taip** į tris ar daugiau klausimų, neabejotinai esate alkoholikas.

Lietuviams neaktualu?

Lietuviai, gyvendami laisvojo pasaulio visuomenėje, turi tas pačias problemas, kaip ir kitos tautybės. Dėlto bevardžių alkoholikų sąjūdis gali būti ir jiems gera atrama, kovojant su savo problemom. Daugelio lietuvių nelaimė yra ta, kad jie nedrįsta prisipažinti prie savo ligos, slepiasi ir tuo būdu vis giliau grimzta nelaimėn. Tie tautiečiai, kurie dalyvauja bevardžių alkoholikų sąjūdyje, yra patyrę jame daug gero ir gali padėti kitiem savo tautiečiam. Girdėti, kad yra lietuvių grupės, priklausančios minėtam sąjūdžiui, Čikagoje, Montrealyje, Toronte. Galėtų jų būti ir daugiau, nes pagalbos reikalingų tautiečių yra ir kitur. Tai garbingas užmojis, kurį reikėtų skatinti visur. **D.**

Šypsenos

Laimės receptas

Viešosios nuomonės apklausėjas teiraujasi pas vieną šeimininkę, kaip ji galėjo visą gyvenimą laimingai santuokoje išgyventi.

— Už tai esu dėkinga dviem knygom: savo senelės virimo receptams ir savo vyro čekių knygutei.

Pajamos

— Kokia netikusi čia apylinkė, — keikiasi smuklėje vienas barzdočius, — man nudžiovė visas šios dienos pajamas.

Šeimininkas susirūpino:

— Ar labai daug turėjai?

— Net aštuonias pinigines. . .

Spinatai

Mažoji Birutė prie stalo verkia:

— Mama, aš nenoriu špinatų, man jie nepatinka!

— Bet, dukrele, jie tau nudažys veiduką gražia spalva!

— Aš nenoriu žalių žandų, mama! Parinko **Pr. Alš.**

LONDON, ONTARIO

NETEKOME a.a. JONO ČEGIO. Neseniai lietuvių kapinėse Mississaugoje palaidotas sunkios ligos pakirstas londonietis Jonas Čegys, bebaigiąs 70-sius metus, kilęs iš Krakių valsč., Kėdainių apskr. Iš profesijos — siuvėjas. Trumpai gyvenęs Montrealyje, atvyko į Londoną, kur visą laiką ir gyveno. Turėjo nuosavą siuvyklą.

Velionis buvo susipratęs lietuvis ir išskirtinas žmogus. Čegiai buvo viena iš kelių Londono šeimų, dėjusių didžiausias pastangas vaikų išmokslinimui ir jų lietuviškam išauklėjimui. Visi vaikai aktyviai dalyvavo lietuviškoje veikloje, visi baigė lituanistinę mokyklą ir augštąjį ar tolygų mokslą, du iš trijų sukūrė lietuviškas šeimas, visi gerai kalba lietuviškai. Velioniui atiteko didžioji dalis vaikų vežiojimo iš kaimelio į Londoną ir visi kiti rūpesčiai.

Velionis buvo retai sutinkamo būdo žmogus. Londone (o gal ir niekur) nerasime žmogaus, kuriam jis būtų įsipykęs, suėjęs į kivirčus ar pan. Priešingai jis stengdavosi visiems padėti, visiems tik gero linkėdavo. Savo gerumu jis švietė ir rodė pavyzdį kitiems. Jei kas jam padarydavo kokią skriaudą, jis stengdavosi nutylėti ir tą skausmą savo viduje nuraminti. Kiekvieną jis tik geru žodžiu ir malonia šypsena pasitikdavo. Prieš 1981 Naujus Metus jis pajuto, kad kažkas netvarkoj yra su jo sveikata, o kovo pabaigoje paaiškėjo, kad jis turi sunkiąją ligą. Labai gaila, kad Londonas taip anksti turėjo netekti tokio gero žmogaus. Nuoširdžiausia užuojauta žmonai Julijai, dukroms ir sūnui su šeimomis bei kitiems artimiesiems.

Mielas Jonai, eidamas per karo audras, Tu neradai taikos nei visokeriopo gėrio, kurio Tu iš gyvenimo tikėjaisi ir kurio troškai. Tebūna Tau lemta visa tai surasti naujajame pasaulyje, į kurį Tu su didelėmis viltimis iškeliavai. **D. E.**

RETI SVEČIAI. Neseniai Londoną aplankė etninių grupių spaudos 40 atstovų. Buvo malonu sutikti seniai Londone matytą Birutę Mažeikienę, anksčiau čia gyvenusią, "Tėviškės Žiburių" atstovę, ir susipažinti su jauna atstove Rita Rudaityte. Šį kartą svečius globojo Londono Etninio Meno Taryba.

Pietūs įvyko lenkų karių veteranų salėje. Tas jų skyrius ir ta salė (ją pastačius) prieš 20 metų buvo pavadinti Vilniaus vardu. Tačiau tuometinės lietuvių apyl. valdybai pareiškus protestą ir keletą kartų padarius reikiamų žygių atitinkamose Kanados valdžios įstaigose, Vilniaus vardas viešai niekur nebenaudojamas. Dabar lenkų ir lietuvių kovą pakeitė ribotas kultūrinis bendradarbiavimas Etninio Meno Tarybos rėmuose. Šioje organizacijoje negali būti keliami jokie politiniai klausimai — leidžiamas tik kultūrinis bendradarbiavimas. Minėtoje salėje lietuviams buvo ir viena staigmena: salė buvo apšviesta geltonomis, žaliomis ir raudonomis lempomis (trispalvės eilės tvarka). Vėliau tai pastebėjo patys lenkai ir uždegė kitų spalvų šviesas.

Londono Etninio Meno Tarybai vadovauja ilgametė pirmininkė — prancūzų kilmės kanadietė P. M. Walden, didelės kantrybės ir ypatingų administracinių - organizacinių gabumų moteris. Ji turi giminystės ir kitokių ryšių su žymiais žmonėmis: min. pirm. P. E. Trudeau buvo jos profesorius, kai ji studijavo politinius mokslus, buvęs min. pirm. St. Laurent — jos tėvo brolis, o jos brolis yra vyriausias min. pirm. Trudeau patarėjas, lydįs jį visose svarbiose kelionėse užsienyje. Kai "International House" (turėjęs tikslą visas tautybes suvaryti į viską tirpinantį katilą) daugelio buvo boikotuotas ir nepajėgė išvystyti jokios veiklos, 1965 m., P. M. Walden talkinant, visai kitais pagrindais buvo suorganizuotas "London Folk Arts Council". Ši organizacija ypač pradėjo plėstis ir stiprėti po 1970 m., kai jos pirmininkė buvo išrinkta P. M. Walden. Jos dėka ji išaugo į vieną iš stipriausių Londono organizacijų. Kaikurie miesto valdybos proangliškieji pareigūnai net susirūpino, ar ne perdaug ši organizacija įsigalėjo, nustelbdama tikrųjų kanadiečių organizacijas, ir gal jau yra atėjęs laikas pradėti jos veiklą trukdyti. Etninio Meno Tarybos renginiai tapo populiaresniais ir didesnę žmonių masę sutraukiančiais, negu proangliškųjų organizacijų. Jų lankytojai sako, kad dabar nebėra reikalo vykti į užsienį, nes visą pasaulį galima matyti Londone Etninio Meno Tarybos renginiuose.

P. M. Walden yra centrinė kolona, ant savo pečių laikanti visą organizaciją ir jos pažangą. Jai pasitraukus, gali sušlubuoti ir skyriaus veikla. Per 11 jos vadovavimo metų ta organizacija išaugo ir vis dar auga bei stiprėja. Šiuo metu ji turi 99 grupes ir yra geriausiai organizuotas, didžiausias skyrius visoje Kanadoje.

Nors lietuvių grupė yra viena mažiausių, bet katalikėms moterims vadovaujant, aktyviai iki šiol reiškėsi, rengdama tautodailės parodas, atkreipdama kitataučių dėmesį savo dekoratyviniais kepiniais (užpraeitais metais už juos laimėjo aukso medalį) ir t.t. Jų atstovė I. Daniliūnienė trečią kartą išrinkta organizacijos vicepirmininke. **D. E.**

TREČIOS VALAIČIŲ VESTUVĖS. Š.m. birželio 6 d. Šiluvos Marijos šventovėje Londone, Ont., susituokė Vida Valaitytė ir Duncan Waugh. Tai jau trečios vestuvės Juzės ir Kazio Valaičių šeimoje nepilnų dvejų metų laikotarpyje. Apeigas atliko kun. dr. J. Gutauskas. Šv. Rašto ištraukas lietuviškai skaitė jaunosios sesuo Danutė, angliškai — Zita Bersėnaitė ir vienas jaunojo giminaitis. Vargonais grojo Andrius Petrašiūnas. Lietuviškas giesmes įspūdingai giedojo jaunų moterų kvintetas. Maža šventovėlė buvo sklidinai perpildyta.

Vestuvių puota, jaunosios pageidavimu, įvyko jos gimtinėje, žalumynuos skęstančiame Valaičių ūkyje, netoli Mt. Brydges, Ont., miestuko. Gausūs svečiai (apie 250) buvo susodinti erdvioje palapinėje už baltai dengtų, gėlėmis papuoštų stalų. Palapinė buvo ne tik gerai apšviesta, bet ir aprūpinta puikiausiu mikrofonu.

Programai pasigėrėtinai vadovavo jaunosios brolis Jurgis Valaitis, Winnipego lietuvių veiklus visuomeninkas. Gerai mokėdamas lietuvių ir anglų kalbas, prie mikrofono jis jautėsi kaip namie. Su humoru pristatė jaunųjų palydą: Neil Waugh, Zitą Bersėnaitę, Terry Milford, Danutę Yaeger, Jamie Corcoran ir Wendy McCrae. Skaitė sveikinimo telegramas iš Lietuvos, V. Europos, JAV ir Kanados. Kvietė keletą rimtų bei linksmai pokštaujančių kalbėtojų. Kaip dvejose ankstesnėse savo vaikų vestuvėse, taip ir šį kartą įspūdingiausia buvo Juzės Valaitienės kalba, pasakyta maždaug lygiomis lietuviškai ir angliškai, nesiramstant jokiais užrašais, raiškiai interpretuojant. Į jos kalbą sutilpo ir 1980 m. lapkričio 1 d. mirusio vyro Kazio Valaičio prisiminimas, ir pagarba Lietuvai bei Kanadai, ir linkėjimai jaunavedžiams. Jai baigus, kaip vienas visi svečiai sustojo ir sukėlė ilgai trukusias ovacijas.

Jaunoji Vida Waugh yra jauniausia iš penkių Valaičių vaikų. Baigusi Strathroy vidurinę m-lą, studijavo Lakehead universitete Thunder Bay, Ont., ir 1980 m. gavo bakalaureatą bei registruotos slaugės diplomą. Dirba The Pas, Man., ligoninėje. Kaip visas Valaičių atžalynas, augdama ir brėsdama, dalyvavo lietuvių veikloje.

Jaunasis Duncan Waugh mokslus baigė tame pačiame Lakehead un-te, ten 1979 m. gaudamas miškininkystės diplomą. Ir jis dirba The Pas, Man., miestely.

Linkiu, kad daugiakultūriniame Kanados šiltadaržyje Duncanas pamiltų lietuvių kultūrą ir pačią tautą, kaip pamilo Vidutę . . .

Alfonsas Nakas

• **Jei tau rūpi Lietuva, turi rūpėti ir lietuviška spauda**

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B.
2299 Dundas St. W., Suite 303
Toronto, Ontario
M6R 1X7
(Kampas Bloor ir Dundas St.)
Telefonai:
namų 233-0303
įstaigos (416) 537-2643

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B
3031 Bloor St. W., Suite 200
prie Royal York
Toronto, Ontario
M8X 1C5
Telefonai:
įstaigos (416) 231-4138
namų 249-2637

ED. KONDRATAS, siuvėjas
1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9
Tel. 533-5454

FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR
3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8
• NAMAI • ŪKIAI • ŽEMĖ
TONY GENYS 231-2839
PAUL KOLYČIUS 789-1545
VACYS ŽIŽYS 232-1990
Įstaigos (416) 233-3323

DRAUDA
BALIO MASKELIŪNO INSURANCE AGENCY LTD.
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
TORONTO, ONTARIO M6P 1A5
Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

W. G. DRESHER REAL ESTATE REALTOR
DRESHER-BARAUSKAS INSURANCE AGENCY LTD.
233-3334 – 231-2661 – 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p.
Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

TORONTO

Anapilio žinios

— A.a. kun. Petro Ažubalio mirties metinės, velionies brolio Jono šeimos ir kitų giminių pageidavimu, bus prisimintos ir liepos 12, sekmadienį, 11 v.r. Mišiose. Po jų visiems šių pamaldų dalyviams rengia pietus didžiojoje Anapilio salėje.

— Birželio 28, sekmadienį, visoje Toronto arkivyskupijoje buvo meldžiamasi už persekiojamus tikinčiuosius sovietų okupuotose kraštuose. Visoms parapijoms buvo išsiuntinėta speciali informacija, kurioje minima ir Lietuva. Prie šios maldos dienos išgavimo daug prisidėjo Kanados Lietuvių Katalikų Centras. Lietuvos Kankinių šventovėje ši diena buvo atitinkamai paminėta.

— Sekmadienių Mišios Gerojo Ganytojo stovyklavietėje Wasagoje, pradedant sekančiu sekmadieniu — liepos 5, bus laikomos 9.30 v.r. ir 10.15 v.r. Talkins kunigai pranciškonai.

— Birželio 27 d. Lietuvos Kankinių šventovėje susituokė Rita Markauskaitė su Richard Hanesiak ir Nijolė Patašiūtė su Peeter Tinits.

— Lietuvių pamaldos Midlande bus rugpjūčio 9, sekmadienį. Į pamaldas vykstantis autobusas iš Hamiltono sustos Toronte prie Lietuvių Namų ir paims torontiškius keleivius. Norintieji pasinaudoti autobusu prašomi registruotis parapijos klebonijoje.

— Parapijos skoloms mokėti N.N. paaukojo $300; lietuvių kapinėm V. Lumbis paaukojo $100.

— Mišios liepos 5, sekmadienį, 10 v.r., už Vaišvilų ir Kuklierių giminę, 11 v.r. — už a.a. Liudą Bilkštį; Wasagoje — 9.30 v.r. už a.a. Romą ir Vincą Lenkaičius, 10.15 v.r. — už Leokadiją Navakauskienę.

Lietuvių Namų žinios

— Birželio 14 d. LN vyrų būrelio rengtoje gegužinėje Clareville parke dalyvavo per 180 žmonių. Visi labai linksmai praleido popietę gamtoje, žaisdami, lenktyniaudami ir šokdami.

— Vasaros metu LN svetainėje lankosi daug valgytojų. Iš tolimesnių vietovių birželio mėn. lankėsi: E. J. Karkliai iš Mičigano, J. Karklienė iš Čikagos, R. Karklys iš Arizonos, S. Treigienė iš Victoria, B.C., M. Fetingienė iš Čikagos, A. Remeikis iš Kalifornijos, R. Verbickas iš Varšuvos, A. P. Krautaliai iš Floridos, K. K. Kaknevičius iš Romos, J. Nowak iš Winnipego.

"Canada Opera Company", kaip rašo "The Globe and Mail", norėdama plačiau sudominti visuomenę operine muzika, šiemet surengs keturis sutrumpintų operų koncertus didelėje palapinėje, pastatytoje Harbourfronte. Bus dainuojamos šios operos: "Madame Butterfly", "Traviata", "Die Fledermaus", ir "Sevilijos kirpėjas". Pirmasis koncertas įvyks liepos 23 savaitgalyje, o paskutinis — rugpjūčio 13. Solistų tarpe bosobaritono vaidmenis visose operose dainuos Vyt. Paulionis.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Pakrikštytas Dainius-Manuel, Antano ir Rūtos (Čepaitytės) Rygelių sūnus.

— Ruošiasi tuoktis Anita Urbonaitė su Darell Osmond.

— Šventoji valanda su Švenčiausio daoracija — šį penktadienį, liepos 3; Mišios — 7.30 v.v.

— Šį penktadienį lankomi ligoniai ir seneliai, aprūpinant sakramentais. Jei kas pageidautų, kad kunigas aplankytų, prašoma skambinti į kleboniją.

— Vakarinės sekmadienio Mišios mūsų šventovėje, pradedant šiuo sekmadieniu, liepos 5, 8.30 v.v.

— Pirmasis mėnesio sekmadienis — liepos 5. Daroma antroji rinkliava parapijos skoloms mažinti.

— "Aušros" stovykla prasideda šį sekmadienį, liepos 5, su Mišiomis 11.30 v.r. Visi stovyklautojai registruojasi nuo 9 iki 11 v.r. Iš vakaro, šeštadienį, stovyklautojai nepriimami. Šie metai yra "Aušros" stovyklos 25-tieji metai. Sukaktuvinis laužas bus liepos 11, šeštadienį, 8.45 v.v., į kurį kviečiami stovyklautojų tėveliai ir svečiai.

— Parapijos tarybos stovyklavietės priežiūros sekcija, kuriai vadovauja K. Šapočkinas, su parapijiečių ir Toronto šaulių pagalba gražiai paruošė stovyklavietę.

— Parapijai aukojo: N. Preibienė savo vyro a.a. Platono pirmų mirties metinių proga $100, L. E. Gotceitai $50, O. Juodišienė savo vyro a.a. Vytauto antrų metinių proga —— $50.

— Ateitininkų stovykla Wasagoje prasidės liepos 19 d. Registruotis iki liepos 10 d. parapijos raštinėje arba pas O. Gustainienę 445-4521.

— Lietuvių pranciškonų vasarvietė Kennebunkporte veikia nuo liepos 3 iki rugsėjo 7 d. Informacijų teirautis: Franciscan Guest House, Kennebunkport, Maine 04046, tel. 1-207-967-2011.

— Per vasaros sezoną pranciškonų stovyklavietėje Wasagoje Mišios kiekvieną sekmadienį — 11.30 v.r.

— Mišios sekmadienį 8 v. už Mykolą Dervinį, užpr. S. Dervinienė, 9 v. už Petrą ir Mariją Kuzmickus, užpr. A. M. Bumbuliai, 10 v. tretininkų intencija, užpr. valdyba, 11.30 už parapiją, 8.30 v.v. už Antaną Daukšą, užpr. M. Daukšienė.

A. a. Jonui Matulioniui, buvusiam VLIKo, PLB ir KLB pirmininkui, lietuvių kapinėse Mississaugoje pastatytas paminklas, kuris buvo pašventintas 1981 m. birželio 20 d. Ta proga Lietuvos Kankinių šventovėje 10 v. r. prel. J. Tadarauskas, kun. A. Simanavičius, OFM, ir kun. J. Staškus atnašavo Mišias, dalyvaujant gausiam tautiečių būriui. Giedojo solistės — S. Žiemelytė ir L. Marcinkutė. Paminklo šventinimo apeigas atliko kun. A. Simanavičius, OFM. Po iškilmių visi dalyviai susirinko Lietuvos Kankinių parapijos salėn, kur buvo paruoštos vaišės. Paminklas pastatytas visuomenės ir velionies šeimos lėšomis. Komitetą sudarė šie asmenys: dr. J. Sungaila, J. Vaičeliūnas, J. R. Simanavičius, dr. S. Čepas, inž. E. Čuplinskas.

A. a. dr. Jono Zulono penkerių metų mirties prisiminimui ir meilės pareiškimui $240 paaukojo Kanados Lietuvių Fondui mylinti žmona Delfina Zulonienė.

"Neringos" stovyklavietės Vermonte pakeistas telefono numeris. Dabartinis numeris — (802) 254-8967. Telefonas N. Pr. Marijos seserų, vadovaujančių stovykloms, tebėra tas pats, būtent, (802) 254-8090. Ten stovyklauja ir keletas torontiečių.

KL Fondo Kojelaičių vardo stipendijų fondas apmoka: už mokslą lankantiems Pasaulio Lietuvių Jaunimo S-gos Ryšių Centro rengiamą lituanistikos seminarą; už mokslą studijuojantiems Pedagoginiame Lituanistikos Institute neakivaizdiniu būdu. Moka premijas už betkokia proga parašiusiems universiteto profesoriams rašto darbus iš lituanistikos. Tam tikromis sąlygomis duoda stipendijas studijuojantiems universitetuose, siekiantiems mokslo laipsnio, lankantiems Vasario 16 gimnaziją. Stipendijų fondo adresas: Stipendijų Fondas, Lietuvių Namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Stipendijų fondo komisija

Aleksandra ir Pranas Kraujeliai, gyvenantys Floridos St. Petersburge, aplankė Torontą, Anapilį ir "T. Žiburius". Juos lydėjo torontietis Justinas Šimkus. Jie visi yra "TŽ" skaitytojai, anksčiau gyvenę Sudburyje. Pr. Kraujelis ten dirbo 23 metus nikelio kasyklose, o J. Šimkus — 9-rius metus.

PAŠTO STREIKO ATVEJU "Tėviškės Žiburiai" negalės pasiekti skaitytojų normaliu keliu. Toronte skaitytojai juos galės pasiimti parapijose sekmadieniais po pamaldų, taip pat Lietuvių Namuose ir "TŽ" administracijoje. Kitų kolonijų lietuviai prašomi atsiųsti savo žmones į "TŽ" administraciją ir paimti šį laikraštį. Pasibaigus pašto streikui, "T. Žiburiai" bus išsiuntinėti paštu, įskaitant ir streiko meto numerius.

Visą korespondenciją, skirtą "T. Žiburiams", prašome siųsti per savo kurjerius. Toronto lietuviai prašomi palikti korespondenciją "T. Žiburiams" Prisikėlimo raštinėje.

"T. Žiburiai" atostogaus dvi pirmąsias rugpjūčio savaites.

Pasaulio Latvių Dienos šiemet rengiamos Toronte liepos 1-5 dienomis. Numatyta daugybė kultūrinių renginių įvairiose vietose. Didžiausias renginys bus dainų šventė liepos 4, šeštadienį, Maple Leaf Gardens arenoje. Apie 2000 dainininkų ir šokėjų 2 v. p. p. susirinks Nathan Phillips Square ir iš ten žygiuos į Maple Leaf Gardens, kur 4 v. p. p. prasidės dainų šventė. Šia demonstracija norima priminti visuomenei, kad laisvieji latviai kovoja už sovietų pavergtos Latvijos laisvę.

Sol. Ričardas Daunoras š. m. liepos mėnesio viduryje ketina aplankyti Floridą ir Torontą. Jis yra gimęs Žagarėje, baigęs Vilniaus konservatoriją, dainavęs Vilniaus operoje ir vienos ekskursijos metu Paryžiuje atsiskyręs nuo sovietinės grupės. Šiuo metu jis yra Krefeldo operos (V. Vokietijoje) solistas baritonas. Šalia profesinio savo darbo, jis gilina studijas augštojoje muzikos mokykloje Stuttgarte.

"Vilniaus" paviljonas ir šiais metais sėkmingai dalyvavo devynias dienas trukusioje tautybių savaitėje — Karavane. Jį lankė ir lietuviai, ir nelietuviai. Iš žymesnių kanadiečių aplankė "Vilnių" Toronto burmistras A. Eggleton, senatorius S. Haidasz, miesto tarybos narys W. Boytchuk, buvęs Toronto burmistras D. Crombie ir kiti. Aplankė "Vilnių" ir 40 spaudos atstovų, lankiusių tautybių paviljonus. Vėliau kaikurie jų aprašė savo įspūdžius spaudoje. Apie "Vilniaus" paviljoną rašė "The Toronto Sun" ir "The Globe a. Mail". Kiek žmonių aplankė "Vilniaus" paviljoną per 9 dienas, nėra tikslių duomenų, bet manoma, kad apie 5000. Savaitgaliais lankytojų skaičius buvo gana gausus, bet kitomis dienomis žymiai mažesnis. Kultūrinę programą atliko tautinių šokių grupės — "Gintaras" ir "Atžalynas", Hamiltono choras "Aidas" ir Londono "Baltija". Gražiai savo pareigas atliko "Vilniaus" karalaitė A. Biretaitė ir burmistras E. Bubulis, informuodami kitataučius apie Lietuvą. Daugiausia rūpesčių teko KLB Toronto apylinkės valdybos pirmininkei Ramūnei Jonaitienei, kuri organizavo šį paviljoną, padedama valdybos ir būrio talkininkų.

Ir kitataučiai, ir lietuviai vaišinosi puikiai pagamintu maistu lietuvių moterų ir J. Bubulienės. Sąskaitos dar nesuvestos, tad nežinia, ar "Vilniaus" paviljonas buvo sėkmingas finansiškai, nes išlaidos buvo didelės. Tai paaiškės vėliau. Kaip ten bebūtų, "Vilniaus" paviljonas ir šiemet gražiai atstovavo lietuviams plačiame tarptautiniame renginyje. N.

Kultūrinė šaulių stovykla N. Wasagoje birželio 26-28 d. d. buvo surengta Vilniaus Šaulių Rinktinės Kanadoje. Dalyvių buvo arti 100 iš įvairių Kanados ir JAV vietovių. Paskaitą tautiniais bei šauliškais klausimais skaitė LŠS garbės pirm. prof. V. Mantautas. Sekmadienį pamaldas laikė kun. Aug. Simanavičius, OFM. Tą dieną buvo paminėta sibirinių trėmimų ir tautos sukilimo 40 metų sukaktis. Paskaitą skaitė KLB krašto valdybos vicepirm. inž. J. V. Danys iš Otavos. Iškilmėse šauliai dalyvavo uniformuoti ir su vėliavomis. Stovyklai vadovavo rinktinės vicepirm. St. Jokūbaitis, komendantu buvo P. Gulbinskas, šeimininke — St. Petkevičienė iš Hamiltono. Tai buvo visais atžvilgiais gerai pavykusi stovykla.

A. a. Liudos Indriūnienės atminimui P. Gulbinskas paaukojo "T. Žiburiams" $30.

A. a. Juozo Mikučionio, mirusio Floridos Miami, atminimui sesuo Valerija ir svainis paaukojo "T. Žiburiams" $30.

Toronto Lietuvių Namų Vyrų Būrelio rengiama

STOVYKLA WASAGOJE

įvyks **š.m. rugpjūčio 2-15 dienomis.**

Veiks virtuvė. Kreiptis į raštinę **tel. 532-3311**

"ARO" PLOKŠTELĖS VAJUS

NAUJI MECENATAI:

$100: P. Bulkė (Hamilton), Jonė ir Stasys Paketurai (West Lorne), J. Romikaitis (Hamilton), Janina ir Juozas Šarūnai, dr. J. Sungaila. $20 gauta iš aukų.

Iš viso iki 1981 m. birželio 25 d. surinkta $8,013.45

(Platesnis aprašymas — "TŽ" gegužės 28 ir birželio 11 d.)

Vyrų choras "ARAS", palydint pučiamųjų ir styginių instrumentų orkestrui, jau įdainavo ir paruošė magnetofono juostą su 11 dainų ir 1 giesme. "ARAS" atlieka 10, sol. V. Verikaitis — 2 dainas.

Viskas pavyko labai gerai. Tikimės, kad ši pirmoji "ARO" plokštelė turės labai gerą pasisekimą, ir jos garsai skambės ne tik Kanadoje, Amerikoje, bet ir ten, kur tik bus gyvenančių lietuvių.

Nedelsiant, kviečiame visus jungtis į rėmėjų-mecenatų eiles ($100) iki liepos 31 d., nes po to viršelis ir plokštelė bus atiduota spausdinimui.

Mecenatai gaus nemokamai plokštelę, jų pavardės bus įrašytos į plokštelės viršelį. Jie bus pakviesti į "ARO" plokštelės sutiktuvių koncertą ir dail. Algmino meno parodą š.m. spalio 24 ir 25 d.d., Toronte.

Aukas galima įteikti "ARO" dir. sol. V. Verikaičiui, valdybos nariams, choristams arba siųstiižd. T. Stanuliui, 81 Norsemann St., Etobicoke, Ont. M8Z 2P7, tel. (416) 231-4937. Pašto streiko atveju galima įnešti aukas į "ARO" sąskaitą 6716 nr. "Paramoje" arba sąsk.4060 nr. Prisikėlimo banke.

Toronto Lietuvių Vyrų Choro "ARAS" valdyba

Palaidotas Terry Fox

Š. m. birželio 28 d. rytą New Westminster, B. C., ligoninėje mirė jaunas Kanados didvyris, beveik 23 metų amžiaus, Terry Fox, ryžtingai kovojęs su vėžio liga keletą metų. Jaunas būdamas susirgo kaulų vėžiu ir neteko vienos kojos. Dėl to betgi nenusiminė — pratinosi vaikščioti kasdien, kad galėtų atlikti ir tolimesnes keliones. Kai sugalvojo planą pėsčias keliauti per Kanadą nuo Newfoundlandijos iki Br. Kolumbijos, kasdien praktikavosi tėviškėje, nueidamas 10 mylių. Bene per trejetą metų jis tiek sustiprėjo fiziškai, kad ryžosi didžiajam žygiui, kurį pradėjo 1980 m. balandžio mėnesį. Žygio pusiaukelėje, ties Thunder Bay, Ont. pajuto skausmą krūtinėje. Gydytojai rado vėžį. T. Fox savo žygį nutraukė rugsėjo mėnesį, parvažiavo tėviškėn, kur bandė gydytis, bet jokie vaistai nebepadėjo.

T. Fox žygis sujaudino visą Kanadą. Užuojautas šeimai pareiškė gen. gubernatorius, min. pirmininkas, partijų vadai, visuomenės veikėjai. Pagerbdami jaunuolio ryžtą kanadiečiai suaukojo 23 milijonus dolerių vėžio ligos tyrimams. T. Fox palaidotas 1981 m. liepos 2 d. Port Coquitlam, B. C., po apeigų United Church šventovėje.

"The Catholic Register" birželio 27 d. laidoje, skirtoje persekiojamai tikinčiųjų Bendrijai komunistiniuose kraštuose, yra išspausdinta visa eilė straipsnių, specialus straipsnis apie Lietuvą, parašytas kun. K. Pugevičiaus su jo nuotrauka. Šis savaitraštis turi nemažą tiražą ir yra skaitomas visoje Kanadoje, ypač Ontario provincijoje, kur gyvena daugiausia lietuvių. Prie tos laidos išgavimo yra nemažai prisidėjęs Kanados Lietuvių Katalikų Centras.

Kanados vyriausybė paskyrė šiais biudžetiniais metais 33 milijonus dolerių dešimčiai provincijų, kad jos stiprintų abiejų oficialių kalbų mokymą. Tai speciali suma, papildanti reguliarias sumas, skiriamas provincijom pagal ankstyvesnį susitarimą. Kaip matyti iš valstybės sekretoriaus F. Fox pranešimo, dalis minėtų sumų turėtų būti panaudota ir etninių kalbų mokymui. Federacinės vyriausybės lėšų panaudojimas pavestas provincijų vyriausybėms, nes švietimas Kanadoje yra provincijų žinioje.

Taisytinos klaidos. "TŽ" 26 nr. po korespondencija iš Wellando turėjo būti šis parašas: "Niagaros pusiasalio Povilo Lukšio šaulių būrio valdyba". — Tame pačiame numeryje po nuotrauka sporto skyriuje turėjo būti Antanas Liūdžius (ne Alfonsas).

Sol. G. Čapkauskienė laiške "TŽ" redakcijai iš Čikagos rašo dalyvavusi kaip žiūrovė operoje "I Lituani" ir buvusi sužavėta. Tiktai dideli karščiai (90°F) visus kankinę. Jos muzikinei plokštelei išleisti Čikagoje sudarytas komitetas, kuris rinks tam reikalui lėšas JAV-se ir Kanadoje.

Toronto lenkų laikraštis "Zwiąckowiec" š. m. 46 nr. išspausdino informaciją apie Nobelio laureato Česlovo Milašiaus lankymąsi Lenkijoje. Šis poetas yra gimęs Lietuvoje, studijavęs Vilniaus universitete (lenkų okupacijos laikais), bet rašo tik lenkų kalba ir yra laikomas lenkų poetu. Atvykusį Varšuvon (birželio viduryje) po 30 nebuvimo metų Č. Milašių pasitiko keli šimtai kultūrinio gyvenimo atstovų ir bičiulių. Ten jis pareiškė: "Su Nobeliu ar be Nobelio norėjau grįžti Lenkijon, kai tik leis sąlygos". Į laukiantį automobilį jis buvo nešte nuneštas. Lenkijoje jis esąs labai populiarus ypač dėl knygos "Pavergta mintis", kurią parašė 1950 m., pasitraukęs užsienin. Ją lenkai laiko geriausia Milašiaus knyga, kuri sovietiniuose kraštuose esanti uždrausta. Varšuvoje svečias aplankė savo bičiulius, dalyvavo kultūros ministerijos suruoštame priėmime, skaitė paskaitą "Stodola" klubo patalpose, kuriose gausūs dalyviai netilpo. Praleidęs dvi savaites Lenkijoje ir gavęs garbės daktaro laipsnį, Č. Milašius grįžo į JAV, kur Berkeley universitete dėsto slavų literatūrą.

PADĖKA

Nuoširdus ačiū visoms ponioms ir panelėms, vienu ar kitu būdu prisidėjusioms prie jaukaus mergvakario suruošimo. Praktiškos dovanos primins mums kasdien Jūsų duosnumą ir nuoširdumą.

Ypač dėkojame rengėjoms, kurios nepagailėjo darbo ir triūso suruošti puikias vaišes gražiai išpuoštose patalpose, ir visoms dalyvavusioms viešnioms. Jaukiai ir maloniai praleistos valandos Jūsų tarpe ilgai pasiliks mūsų mintyse. Dar kartą ačiū —

Janice Bailey
Jurgis Adomavičius

• **Kas bėga nuo lietuviškos spaudos, bėga nuo savo tautos**

Optometristas
Dr. R. J. Lapienis
SHERWAY GARDENS MALL
25 THE WEST MALL
Toronto, Ontario
Tel. 621-5050
Talkininkas (Associate)
J. S. POLLOCK, O.D.

FOTOGRAFAS. Darau nuotraukas įvairiom progom. Skambinkite — JAUNIUS BAKEVIČIUS po 5 v.v. telefonu 231-6253 Toronte.

JIEŠKAU KAMBARIO IR VIRTUVĖS High Parko rajone. Skambinti tel. 536-4281 Toronte.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

ESU 61 METŲ AMŽIAUS NASLĖ. Kalbu ir vokiškai. Vaikai gyvena Vokietijoje. Ieškau tinkamo vyro iš Toronto arba pietinės Ontario srities. Galiu persikelti gyventi kitur. Rašyti: "Tėviškės Žiburių" adresu, pažymint ant voko "Lydijai".

B. NAUJALIO NATŪRALAUS GYDYMO įstaiga Toronte veikia jau 19 metų. Ji priima pacientus ir toliau. Iškaba nuimta saugumo sumetimais, vengiant nesąžiningų praeivių. Tel. 533-8008.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

LIETUVIŠKA
gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009, vakarais tel. 763-6256. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS
SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Baliai, vestuvės, sužadėtuvės, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronte.

MONTREALQUE

"Gintaro" ansamblis ruošiasi visai eilei pasirodymų. Liaudies instrumentų orkestras, skyręs visą laiką muzikinės plokštelės paruošimui, vėl įsijungia į ansamblio programą. Orkestro vadovą Andrių Lapiną, jam išvykus iš Montrealio ilgesniam laikui, pavaduos Rimas Piečaitis, ilgametis orkestro instrumentalistas.

Ansamblio vadovė Rasa Lukoševičiūtė praneša, kad "Gintaras" dalyvaus Čikagoje rugsėjo 26 d. tautinių šokių grupės "Grandis" sukaktuvinėje šventėje, Toronte — spalio 11 d. Lietuvių Dienose, Montrealyje — "Man and His World" parodoje (du kartus) Kanados Dieną ir Lietuvių Dieną. Tada, kai visi atostogaus, gintariečiai tęs repeticijas ir vasaros metu.

Gintariečiai ir tėvų komitetas renka vardą muzikinei plokštelei. Viršeliai ruošiami pagal Kristinos Makauskienės projektą. Priede bus "Gintaro" curriculum vitae. Gintariečių tėvų komiteto pirm. Juozas Piečaitis pranešė, kad muzikinės plokštelės sutiktuvės numatomos š. m. spalio 24 d. **I. M.**

Aušros Vartų parapija rūpinasi išorinio Marijos paveikslo atstatymu. Iki šiol buvo aptartos įvairios galimybės ir apsistota prie dail. Romo Bukausko projekto. Sudarytoji menininkų komisija ir parapijos atstovai laiko šį projektą tinkamiausiu. Liko dar neišspręsti keli techniški dalykai, būtent, medžiagos ir spalvų parinkimas, paveikslo įrėminimas, pritvirtinimas ir pan. Projektas yra išstatytas salėje. Tikimasi, kad darbas bus pradėtas netrukus.

Aušros Vartų parapijos choras jau atostogauja. Padėkos pobūvis chorui rengiamas liepos 5, sekmadienį, Palangoje parapijos išvykos metu. Anksčiau chorui ilgus metus vadovavo prancūzė muzikė M. Roch, o dabar jaunas muzikas kompozitorius A. Stankevičius.

Pensininkų klubas "Rūta" rengia ekskursiją į Putnamą, kur yra įsikūręs N. Pr. Marijos seserų centras, Matulaičio poilsio namai ir kitos įstaigos. Ten yra ir kun. St. Ylos pastatyta Mindaugo pilis. Ekskursija autobusu įvyks liepos 10-12 d.d. Kelionė su maistu ir nakvyne — $75 asmeniui.

Joninių pobūvyje, kurį surengė šaulių kuopa AV parapijos salėje, buvo pagerbti ne tik Jonai, bet ir Petrai bei Povilai. **P. Ž.**

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:
Terminuotus vienerių metų indėlius	15.5%	Nekilnojamo turto
Uždarus terminuotus vienerių metų indėlius	16.5%	Asmenines ir prekybines
Specialias taupomąsias sąskaitas	14%	Paskolas mirties atveju apdraustos iki $10,000
Taupomąsias sąskaitas su drauda iki $2,000	11%	
Čekių sąskaitas	6%	

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS
ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI NEMOKAMAI

KASOS VALANDOS

1465 DeSeve		3907 A Rosemont
Pirm., Antr., Treč.	9 — 3	
Ketvirtadieniais	12 — 8	6 — 8
Penktadieniais	12 — 6	12 — 6

KUR EINA DRAUDOS?

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

birželio mėn. išsiuntinėjo klientams biuletenį su paskutinėmis draudos srityje naujienomis, problemomis ir klausimais.

Kaip ir visa ekonominė sistema, taip ir draudos neišvengia stiprių paskutinių metų ekonominių pasikeitimų ir pasekmių.

Visi turime reikalų su draudomis, todėl turėtume žinoti jų padėtį, kad galėtume tinkamai draudų klausimus spręsti.

Mūsų biuletenis bus pasiųstas kiekvienam, pasiteiravus mūsų įstaigoje. Pasiteiravimas neįpareigoja apsidrausti.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
Tel. 722-3545

PRANEŠIMAS

Sutarimo pareiškimas tarp Lietuvių Namų, A. Vaičiūno ir J. Bubulienės

1980 m. gruodžio mėn. 9 d. Lietuvių Namuose vyko kalėdinis pobūvis antrame LN augšte. J. Bubulienė buvo pasamdyta gaminti maistą už atlyginimą iš LN supirktų produktų.

A. Vaičiūnas, eidamas Lietuvių Namų vedėjo pareigas, apie 11.30 v. v. gavo iš LN prižiūrėtojo B. Pankiewycz sekantį raportą: jis matė du jaunuolius (J. Bubulienės samdytus patarnautojus) išnešant iš pobūvio kelis maišelius, kuriose tikriausiai turėjo būti maistas ir kuris tiems jaunuoliams nepriklausė. A. Vaičiūnas, pirmiausia susirišęs su B. Bedarfiene, išsiaiškino ar ji, kaip visuomeninės veiklos koordinatorė Lietuvių Namams, yra leidusi išnešti betkokį maistą iš Lietuvių Namų. B. Bedarfienei paneigus, A. Vaičiūnas mėgino sulaikyti jaunuolius, tačiau jie jau buvo dingę lauke.

Kiek vėliau J. Bubulienė paneigė, kad ir ji buvo leidusi ar mačiusi jaunuolius nešant maistą, kuris jiems nepriklausė.

Gaila, kad po to įvykio ėmė sklisti gandai, jog J. Bubulienė yra A. Vaičiūno kaltinama vagyste. J. Bubulienė, jausdamasi, kad jos reputacija ir integralumas gali nukentėti, parašė laišką A. Vaičiūnui ir Lietuvių Namų valdybai — jo darbdaviui, prašydama viešo atsiprašymo savo vardui atitaisyti. Kadangi į jos laišką nebuvo atsakyta, legali byla buvo iškelta A. Vaičiūnui ir Lietuvių Namams, kaltinant šmeižimu, kenkiančiu jos verslui ir charakteriui.

Norime painformuoti, kad A. Vaičiūnas ir Lietuvių Namų valdyba, paneigdami, kad betkoks šmeižtas ar garbės pažeidimas buvo ketintas liečiantį gruodžio 9 d. įvykį, visdėlto atsiprašo J. Bubulienę, jeigu ji, jos verslas ar jos vardas nukentėjo lietuvių bendruomenės akyse.

Mes apgailestaujame, kad šis įvykis iškėlė J. Bubulienės sąžiningumo klausimą, kuris lieka nepaliestas, ir tikimės, kad jos verslas kaip maisto tiekėjos — "carterer" ir toliau laikomas be dėmės.

Tuo pačiu J. Bubulienė, įžvelgdama, kad jos pirmasis reikalavimas — viešas pareiškimas jos vardo atitaisymui, nors ir pavėluotas, yra išpildytas, sutaria panaikinti betkokį tolimesnį ieškinį A. Vaičiūnui ir Lietuvių Namams.

LN valdyba ir vedėjas